

Załącznik do Uchwały Nr.....
Rady Powiatu Dąbrowskiego
w Dąbrowie Tarnowskiej
z dnia

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH W POWIECIE DĄBROWKSIM
NA LATA 2026-2030**

Dąbrowa Tarnowska, 2025 r.

Spis treści

WPROWADZENIE.....	4
Rozdział I METODOLOGIA OPRACOWANIA DOKUMENTU	6
Rozdział II DIAGNOZA SPOŁECZNA POWIATU DĄBROWSKIEGO	8
2.1. Charakterystyka Powiatu Dąbrowskiego	8
2.2. Demografia.....	10
2.3. Sytuacja osób i rodzin z powiatu dąbrowskiego- charakterystyka ogólna	15
2.4. Sytuacja osób i rodzin z powiatu dąbrowskiego korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	18
2.5. Problemy społeczne wpływające niekorzystnie na jakość życia mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego.....	39
2.5.1. Bezrobocie	39
2.5.2. Przemoc domowa.....	43
2.5.3.Bezpieczeństwo publiczne	50
2.6. Piecza zastępcza	53
2.6.1.Rodzinna piecza zastępcza	53
2.6.2. Instytucjonalna piecza zastępcza	56
2.6.3. Usamodzielniający się wychowankowie pieczy zastępczej	57
2.7. Niepełnosprawność	57
2.7.1. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Dąbrowie Tarnowskiej	58
2.7.2. Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnością	63
2.7.3. Rehabilitacja zawodowa osób z niepełnosprawnością.....	67
2.7.4. Programy celowe ze środków PFRON	69
2.8. Wsparcie instytucjonalne	75
2.8.1. Domy pomocy społecznej.....	75
2.8.2. Środowiskowe Domy Samopomocy	76
2.8.3. Warsztaty Terapii Zajęciowej	78
2.8.4. Interwencja Kryzysowa.....	79
2.8.5. Zdrowie psychiczne	81
2.9. Edukacja	82
2.9.1. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	82
2.9.2. Szkoły ponadpodstawowe.....	85
2.9.3. Placówki edukacyjne dla osób z niepełnosprawnością	87
2.10.Podmioty ekonomii społecznej i ich zdolność do realizacji usług społecznych	88
Rozdział III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	94

3.1.1.	Wyniki analizy danych zastanych	94
3.1.2.	Wyniki badania ankietowego	97
3.2.	Analiza SWOT	106
3.3.	Określenie celów strategicznych, kierunków działań i zadań oraz wskaźników realizacji.....	111
3.4.	Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	119
3.5.	Sposób realizacji i ramy finansowe.....	120
Zakończenie		124

WPROWADZENIE

Pojęcie polityki społecznej stanowi istotny element funkcjonowania każdego państwa i jednostki samorządu terytorialnego. Termin ten jest powszechnie znany, jednak jego rozumienie bywa zróżnicowane. Dla części społeczeństwa oznacza on system świadczeń i transferów socjalnych, dla innych – działalność instytucji pomocy społecznej, natomiast w ujęciu ogólnym odnosi się do całokształtu działań publicznych podejmowanych wobec obywateli w celu poprawy warunków ich życia.

W znaczeniu naukowym polityka społeczna rozumiana jest jako działalność państwa, samorządów terytorialnych oraz organizacji pozarządowych, ukierunkowana na kształtowanie warunków życia ludności, wspieranie rozwoju społecznego oraz budowanie relacji opartych na zasadach równości i sprawiedliwości społecznej. Jej nadrzędnym celem jest tworzenie takich warunków, które sprzyjają zaspokajaniu potrzeb społecznych i zapewniają obywatelom godne warunki egzystencji.

Racjonalnie prowadzona polityka społeczna w skali lokalnej powinna charakteryzować się następującymi zasadami:

1. Profilaktyka zamiast interwencji – działania powinny być ukierunkowane na zapobieganie powstawaniu trudnych sytuacji życiowych oraz na prognozowanie przyszłych zjawisk społecznych w oparciu o analizy i dane empiryczne.
2. Uwzględnianie czynników zewnętrznych – skuteczna polityka społeczna wymaga analizy wpływu różnorodnych czynników, w tym ekonomicznych, politycznych, kulturowych i demograficznych.
3. Innowacyjność – zmieniające się warunki społeczne i gospodarcze wymagają wprowadzania nowatorskich rozwiązań i dostosowywania instrumentów działania do aktualnych potrzeb.
4. Racjonalność – podejmowane działania powinny opierać się na dowodach naukowych, analizach efektywności oraz zasadzie optymalnego wykorzystania dostępnych zasobów.
5. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu – jednym z kluczowych zadań polityki społecznej jest eliminowanie zjawiska ekskluzji społecznej oraz promowanie integracji i aktywizacji społecznej.
6. Koordynacja działań – ze względu na złożoność problemów społecznych niezbędne jest zapewnienie współpracy międzysektorowej oraz spójności podejmowanych działań.

7. Ewaluacja – systematyczna ocena skuteczności podejmowanych działań umożliwia weryfikację ich zgodności z diagnozowanymi potrzebami społecznymi.
8. Kontrola społeczna – stanowi istotny element demokratyzacji i uspołecznienia polityki społecznej, pozwalający na bieżące monitorowanie oraz ocenę jej skuteczności.
9. Podnoszenie jakości działań – weryfikacja, porównywanie oraz analiza efektów realizowanych programów umożliwiają stałe doskonalenie polityki społecznej.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej, której zadaniem – zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876) – jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać samodzielnie.

Pomoc społeczna organizowana jest przez organy administracji rządowej i samorządowej, przy współpracy z organizacjami pozarządowymi, kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Celem pomocy społecznej jest wspieranie jednostek i rodzin w zaspokajaniu podstawowych potrzeb, dążenie do ich usamodzielnienia życiowego oraz integracji ze środowiskiem lokalnym.

Świadczenia udzielane w ramach pomocy społecznej powinny być dostosowane do indywidualnych potrzeb i możliwości beneficjentów, przy jednoczesnym zachowaniu zasad gospodarności i zgodności z celami ustawowymi.

Jednym z kluczowych instrumentów lokalnej polityki społecznej jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, definiowana jako planowy sposób realizacji określonych celów społecznych (por. *K. Olechnicki, P. Załęcki, Słownik socjologiczny*).

Strategia pełni funkcję nadrzędnego dokumentu planistycznego, który racjonalizuje działania podejmowane w sferze społecznej poprzez określenie misji, celów strategicznych, kierunków interwencji oraz mechanizmów ich realizacji.

Zgodnie z przepisami, opracowanie i realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych – w szczególności w zakresie pomocy społecznej, wsparcia osób z niepełnosprawnościami i integracji społecznej – stanowi obowiązek własny powiatu. Dokument ten powinien zawierać w szczególności:

1. Diagnozę sytuacji społecznej;
2. Prognozę zmian w obszarze objętym strategią;
3. Określenie:
 - celów strategicznych,
 - kierunków działań,

- sposobu realizacji oraz ram finansowych,
- wskaźników realizacji i monitoringu.

Zakończenie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Dąbrowskim na lata 2021–2025 stanowi punkt wyjścia do opracowania nowego dokumentu strategicznego na lata 2026–2030, który wyznaczy kierunki działań w odpowiedzi na aktualne i prognozowane wyzwania społeczne.

Podstawą opracowania Strategii jest kompleksowa diagnoza sytuacji społecznej Powiatu Dąbrowskiego, obejmująca analizę jego charakterystyki demograficznej, infrastruktury społecznej oraz kluczowych problemów i potrzeb mieszkańców.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Dąbrowskim na lata 2026–2030 wyznacza cele strategiczne oraz wskazuje sposoby ich realizacji w oparciu o zasadę partnerstwa i współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi oraz społecznością lokalną.

Rozdział I METODOLOGIA OPRACOWANIA DOKUMENTU

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Dąbrowskiego na lata 2026–2030 została opracowana w odpowiedzi na potrzebę stworzenia spójnego i zintegrowanego systemu wsparcia dla osób oraz rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, zagrożonych wykluczeniem społecznym bądź wymagających pomocy w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej. Dokument wyznacza główne kierunki działań zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców oraz do tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi społeczności lokalnej. Strategia ma charakter uniwersalny i obejmuje swoim zakresem całą społeczność Powiatu Dąbrowskiego, ze szczególnym uwzględnieniem osób i grup wymagających wsparcia w procesie integracji społecznej.

Opracowanie Strategii poprzedziła wnikliwa analiza sytuacji społecznej powiatu, obejmująca zarówno diagnozę aktualnych problemów, jak i prognozę przyszłych trendów. Dane wykorzystane w analizie pochodziły z wielu źródeł, w tym ze sprawozdań jednostek organizacyjnych powiatu, instytucji pomocy społecznej, placówek oświatowych, służb mundurowych, instytucji rynku pracy oraz organizacji pozarządowych. Uzupełnieniem tych informacji były dane pochodzące z Głównego Urzędu Statystycznego, Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie oraz innych instytucji publicznych zajmujących się analizą zjawisk społecznych.

Istotnym elementem procesu przygotowania dokumentu było przeprowadzenie badań ankietowych skierowanych do mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego. Celem badań było poznanie opinii społeczności lokalnej na temat problemów występujących w powiecie oraz wskazanie kierunków działań, które z perspektywy mieszkańców są najistotniejsze. Ankiety zostały udostępnione w formie elektronicznej na stronie internetowej Powiatu Dąbrowskiego i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej oraz w formie tradycyjnej, za pośrednictwem ośrodków pomocy społecznej, organizacji pozarządowych i lokalnych instytucji. Uzyskane wyniki stanowiły cenne źródło informacji, które posłużyło do wyznaczenia priorytetowych obszarów interwencji oraz do sformułowania celów strategicznych.

Prace nad dokumentem prowadzone były przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej, które koordynowało cały proces opracowywania Strategii.

Strategia została opracowana z zastosowaniem Metody Aktywnego Planowania Strategicznego (MAPS), powszechnie stosowanej w krajach Unii Europejskiej przy tworzeniu programów rozwoju społecznego. Metoda ta opiera się na założeniu, że wiedza niezbędna do opracowania dokumentu jest rozproszona pomiędzy różnymi instytucjami, organizacjami i ekspertami, dlatego kluczowe znaczenie ma jej integracja oraz uporządkowanie. MAPS kładzie nacisk na współpracę, dialog i wypracowywanie konsensusu pomiędzy uczestnikami procesu planowania, co zapewnia praktyczny charakter opracowanej Strategii i zwiększa szanse na jej skuteczną realizację.

Proces opracowywania Strategii przebiegał w kilku etapach, obejmujących analizę problemów społecznych występujących na obszarze powiatu, określenie ich przyczyn i skutków oraz sformułowanie celów strategicznych i kierunków działań. W wyniku przeprowadzonej analizy stworzono tzw. „drzewo problemów”, obrazujące powiązania przyczynowo-skutkowe pomiędzy zidentyfikowanymi zjawiskami, a następnie dokonano transformacji tych problemów w pozytywne cele rozwojowe, tworząc „drzewo celów”. Kolejnym etapem było opracowanie planu wdrożenia Strategii, obejmującego określenie sposobów realizacji celów, wskaźników monitorowania postępów, źródeł danych. Ostatecznym elementem prac był harmonogram działań, który w sposób szczegółowy określił zadania, terminy ich realizacji, źródła finansowania oraz jednostki odpowiedzialne za wdrażanie poszczególnych przedsięwzięć.

Ważnym etapem przygotowania dokumentu była również analiza SWOT, która pozwoliła na określenie mocnych i słabych stron powiatu, a także szans i zagrożeń wynikających z uwarunkowań zewnętrznych. Analiza ta stanowiła podstawę do formułowania

kierunków działań odpowiadających zarówno na potrzeby wewnętrzne, jak i wyzwania zewnętrzne stojące przed powiatem.

Cały proces opracowywania Strategii miał charakter partycypacyjny i opierał się na współpracy różnych środowisk lokalnych. Pozwoliło to nie tylko na uzyskanie wszechstronnej diagnozy problemów społecznych, ale także na zbudowanie wspólnej odpowiedzialności za realizację przyjętych celów. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Dąbrowskiego na lata 2026–2030 jest więc dokumentem planistycznym, opartym na rzetelnych danych, analizach i konsultacjach społecznych, a jej treść odzwierciedla realne potrzeby i możliwości społeczności lokalnej.

Rozdział II DIAGNOZA SPOŁECZNA POWIATU DĄBROWSKIEGO

Diagnoza społeczna Powiatu Dąbrowskiego stanowi podstawę opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2026–2030. Jej celem jest przedstawienie aktualnego obrazu sytuacji społecznej powiatu, identyfikacja kluczowych problemów oraz wskazanie obszarów wymagających interwencji i wsparcia.

2.1. Charakterystyka Powiatu Dąbrowskiego

Powiat Dąbrowski jest jednym z 22 powiatów należących do województwa małopolskiego. Położony jest w północno-wschodniej części województwa, w obrębie dwóch krain geograficznych - Płaskowyżu Tarnowskiego i Kotliny Sandomierskiej, zwanej Niziną Nadwiślańską. Powiat Dąbrowski zajmuje powierzchnię 530 km². Od wschodu graniczy z powiatem mieleckim a od południa z powiatem tarnowskim. Naturalnymi granicami z zachodu jest rzeka - Dunajec, a z północy rzeka Wisła. Część powiatu ma teren nieco urozmaicony, o lekko pofałdowanych, pagórkowatych wierzchołkach. Resztę obszaru, znacznie rozleglejszą, stanowią nadwiślańskie równiny.

Rysunek 1. Położenie Powiatu Dąbrowskiego na mapie Województwa Małopolskiego

Źródło: Charakterystyka zasobów ludzkich dla Powiatu Dąbrowskiego

Powiat Dąbrowski, swoim zasięgiem obejmuje 7 gmin: Dąbrowa Tarnowska, Bolesław, Gręboszów, Mędrzechów, Olesno, Radgoszcz, Szczucin oraz dwa miasta – Dąbrowa Tarnowska i Szczucin. Stolicą Powiatu jest miasto Dąbrowa Tarnowska.

Rysunek 2. Podział administracyjny Powiatu Dąbrowskiego

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_d%C4%85browski#/media/Plik:Powiat_dabrowski_gminy.png

Na terenie Powiatu Dąbrowskiego występują liczne, niewielkie rzeki wpadające do rzeki Wisły a biorące początek w nieco bardziej wyniesionej, południowej części Powiśla. Największą z nich jest rzeka Breń, płynąca z zachodu ku wschodowi, równolegle do Wisły, przez całą niemal szerokość północnej części powiatu. Pod względem klimatycznym Powiśle Dąbrowskie zaliczane jest do najcieplejszych okolic Małopolski.

2.2. Demografia

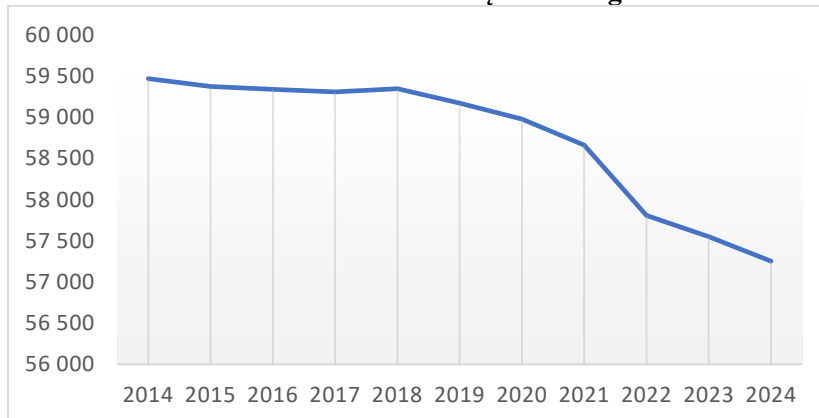
Ludność stanowi podstawowy potencjał rozwojowy każdego regionu. Jej liczebność, struktura wiekowa, aktywność zawodowa oraz dynamika zmian demograficznych mają bezpośredni wpływ na kierunki rozwoju społecznego i gospodarczego, a także na zapotrzebowanie na usługi publiczne, takie jak edukacja, opieka zdrowotna czy pomoc społeczna. Ocena sytuacji ludnościowej stanowi zatem kluczowy element diagnozy społecznej powiatu i podstawę planowania działań w ramach lokalnej polityki społecznej.

Tabela 1. Stan ludność Powiatu Dąbrowskiego w latach 2014-2024

Tabela: Stan ludności Powiatu Dąbrowskiego w latach 2014 – 2024	Stan ludności na dzień 31 grudnia
2014	59 471
2015	59 374
2016	59 342
2017	59 311
2018	59 350
2019	59 174
2020	58 977
2021	58 665
2022	57 809
2023	57 550
2024	57 253

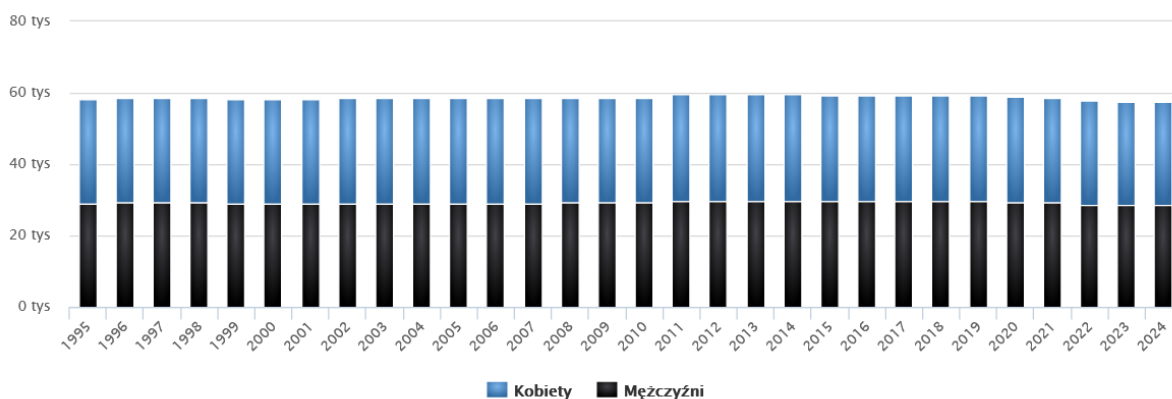
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS wg stanu na dzień 31.12.2024r.

Wykres 1. Linia trendu stanu ludności Powiatu Dąbrowskiego w latach 2014-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS wg stanu na dzień 31.12.2024r.

Wykres 2. Stan ludności według płci w Powiecie Dąbrowskim w latach 1995-2024

Źródło: www.polskawliczbach.pl z dnia 05.11.2025r.

W przypadku Powiatu Dąbrowskiego obserwowane w ostatnich latach procesy demograficzne wskazują na wyraźne zmniejszanie się liczby mieszkańców. W latach 2014–2024 liczba ludności systematycznie malała – z 59 471 osób w roku 2014 do 57 253 osób w roku 2024. Oznacza to spadek o 2 218 osób, czyli o około 3,7% populacji w ciągu dziesięciu lat. Taki kierunek zmian wskazuje na utrwalający się proces depopulacji, charakterystyczny dla wielu obszarów wiejskich i peryferyjnych regionów kraju.

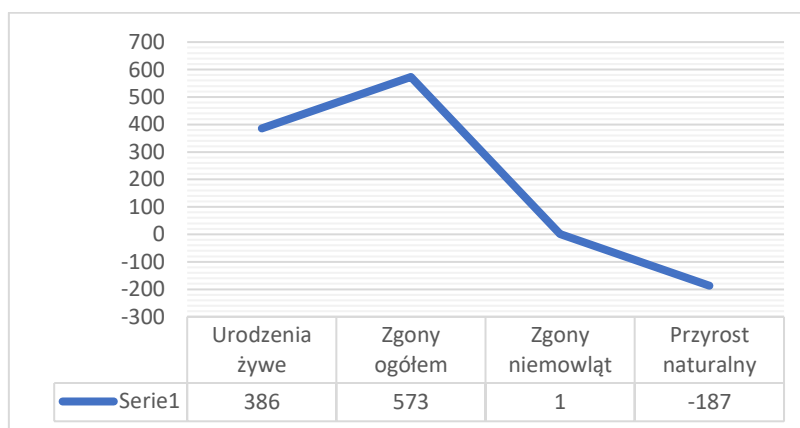
Zmniejszanie się liczby ludności ma charakter złożony i wynika zarówno z czynników demograficznych, jak i społeczno-ekonomicznych. Do najważniejszych należą ujemny przyrost naturalny oraz utrzymujący się odpływ migracyjny, szczególnie wśród ludzi młodych, którzy po ukończeniu edukacji podejmują zatrudnienie lub kontynuują naukę w większych ośrodkach miejskich. W efekcie dochodzi do osłabienia potencjału ludzkiego powiatu, a struktura wieku mieszkańców ulega systematycznym zmianom.

Starzenie się społeczeństwa staje się jednym z najistotniejszych wyzwań demograficznych. Udział osób starszych w ogólnej liczbie ludności stopniowo wzrasta, przy jednoczesnym spadku liczby dzieci i młodzieży. Takie zmiany powodują wzrost zapotrzebowania na usługi społeczne i zdrowotne oraz wymagają rozwoju polityki senioralnej, która zapewni osobom starszym godne warunki życia i możliwość aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Zjawisko depopulacji nie przebiega równomiernie na terenie powiatu. W większym stopniu dotyczy ono gmin o charakterze rolniczym i mniejszej dostępności do infrastruktury gospodarczej oraz rynku pracy. W gminach o bardziej zróżnicowanej strukturze gospodarki i większej liczbie miejsc pracy spadek liczby ludności jest wolniejszy.

Podsumowując, sytuacja demograficzna Powiatu Dąbrowskiego w latach 2014–2024 wskazuje na trwały trend spadkowy liczby mieszkańców oraz nasilający się proces starzenia społeczeństwa. Zjawiska te w kolejnych latach mogą mieć znaczący wpływ na funkcjonowanie lokalnego rynku pracy, systemu oświaty, ochrony zdrowia i pomocy społecznej. W kontekście Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2026–2030 kluczowe będzie podejmowanie działań służących zatrzymaniu odpływu ludności, wspieraniu rodzin oraz zwiększaniu atrakcyjności powiatu jako miejsca do życia, pracy i wychowywania dzieci.

Wykres 3. Ruch naturalny w Powiecie Dąbrowskim w 2024 roku

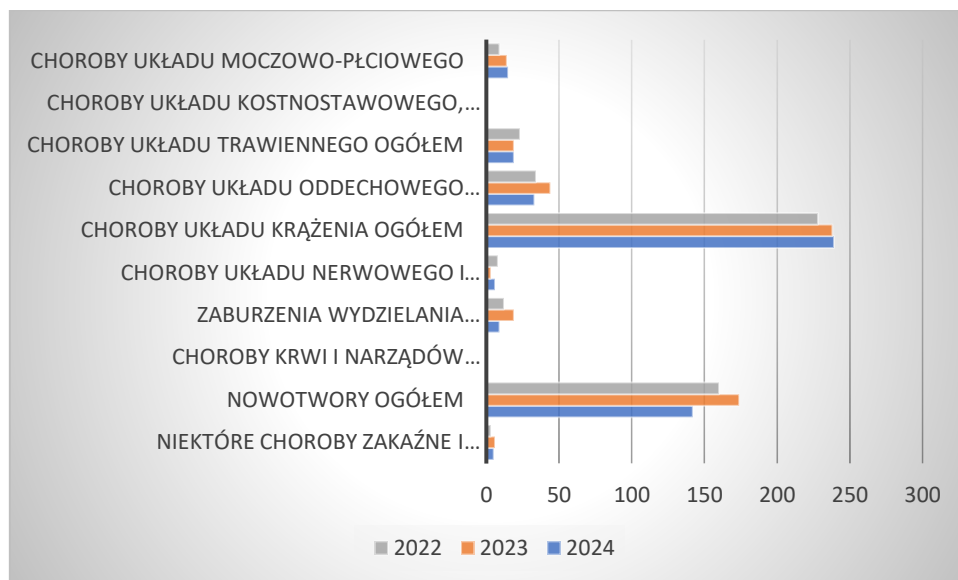

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

W 2024 roku w powiecie dąbrowskim odnotowano 386 urodzeń żywych oraz 573 zgony ogółem, co przełożyło się na ujemny przyrost naturalny wynoszący -187 osób. Dane te wskazują na kontynuację niekorzystnych tendencji demograficznych obserwowanych w wielu powiatach o charakterze wiejskim i peryferyjnym. Liczba zgonów wyraźnie przewyższa liczbę

urodzeń, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa i zmniejszającej się liczbie kobiet w wieku rozrodczym.

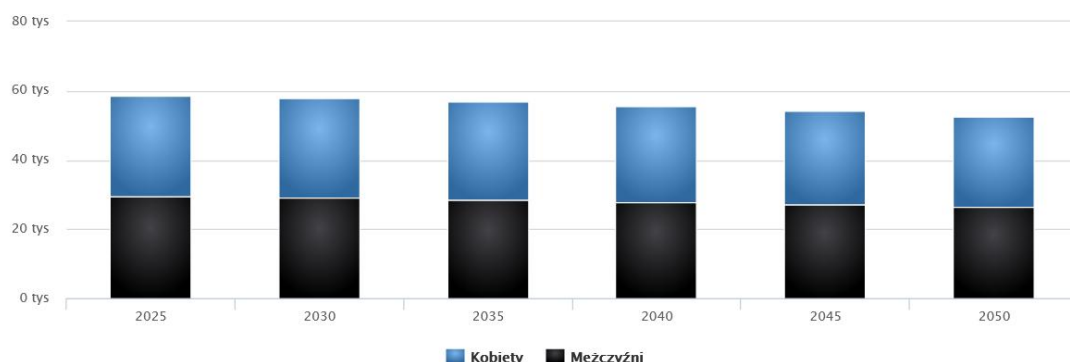
Wykres 4. Przyczyny zgonów w Powiecie Dąbrowskim w latach 2022-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

W latach 2022–2024 w powiecie dąbrowskim głównymi przyczynami zgonów pozostawały choroby układu krążenia i nowotwory. W 2024 roku odnotowano 239 zgonów z powodu chorób krążenia i 142 z powodu nowotworów. Ich liczba utrzymuje się na podobnym poziomie jak w poprzednich latach, co potwierdza stały charakter problemu zdrowotnego w regionie. Zgony z powodu chorób układu oddechowego i trawiennego występowały rzadziej, a choroby zakaźne, metaboliczne i układu moczowo-płciowego miały marginalne znaczenie. Ogólnie struktura zgonów pozostaje stabilna, a największym wyzwaniem zdrowotnym dla powiatu nadal są choroby sercowo-naczyniowe i nowotworowe.

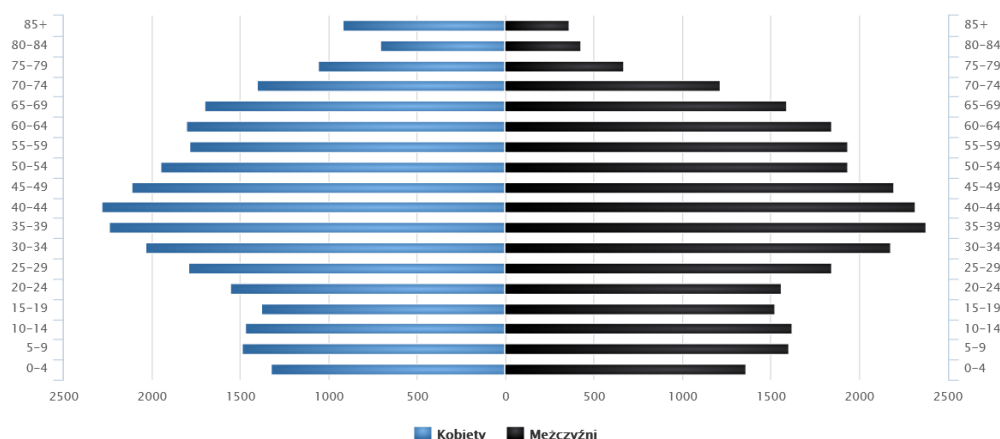
Wykres 5. Prognozowana populacja – Powiat Dąbrowski w latach 2025-2050

Źródło: www.polskawliczbach.pl z dnia 05.11.2025r.

Wykres przedstawia prognozę liczby kobiet i mężczyzn w latach 2025–2050. Zarówno liczba kobiet, jak i mężczyzn stopniowo się zmniejsza, co wskazuje na ogólny spadek liczby ludności. Przez cały okres utrzymuje się przewaga liczby kobiet nad mężczyznami, co oznacza utrzymujący się wysoki wskaźnik feminizacji.

Wykres 6. Piramida wieku mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego w 2023

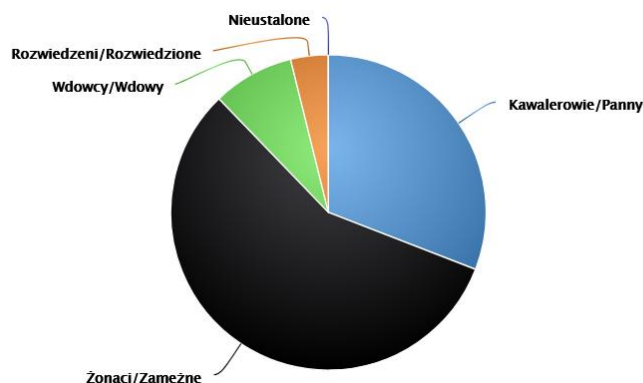
Źródło: www.polskawliczbach.pl z dnia 05.11.2025r.

Piramida wieku z 2023 roku pokazuje starzejącą się strukturę ludności. Widoczna jest wyraźna przewaga liczby kobiet w starszych grupach wiekowych, co wynika z ich dłuższej średniej długości życia. Najliczniejsze są roczniki w wieku produkcyjnym, natomiast w młodszych grupach wiekowych liczba osób jest znacznie mniejsza, co świadczy o niskiej dzietności i malejącym potencjale demograficznym kraju.

2.3. Sytuacja osób i rodzin z powiatu dąbrowskiego- charakterystyka ogólna

Sytuacja osób i rodzin w powiecie kształtowana jest przez lokalny rynek pracy, poziom dochodów, warunki mieszkaniowe oraz dostęp do usług publicznych. Ogólna charakterystyka pozwala określić najważniejsze wyzwania i potrzeby społeczności lokalnej.

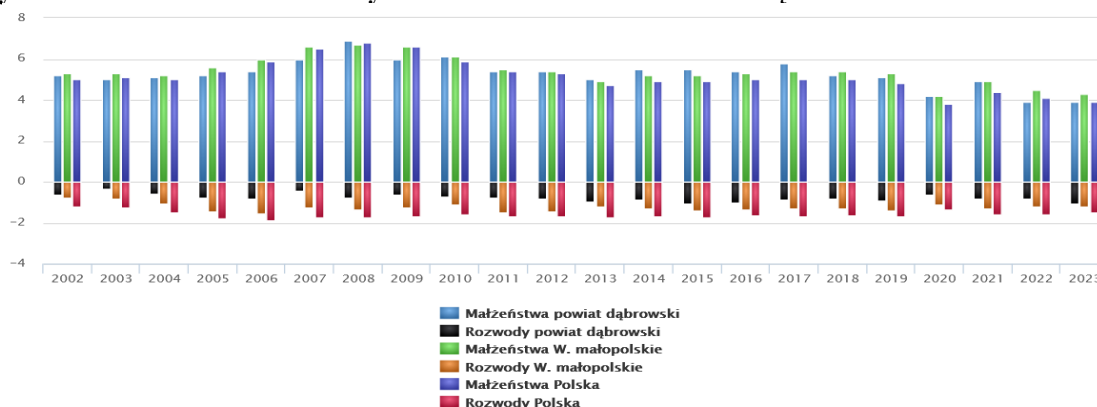
Wykres 7. Stan cywilny (ludność w wieku 15+ lat) – Powiat Dąbrowski

Źródło: www.polskawliczbach.pl z dnia 05.11.2025r. (na podstawie NSP 2011)

Wykres przedstawia strukturę ludności Powiatu Dąbrowskiego według stanu cywilnego. Najliczniejszą grupę stanowią osoby żonate i zamężne – 56,9%, co wskazuje na dominację tradycyjnego modelu rodziny. Kawalerowie i panny stanowią 30,9% mieszkańców, co odzwierciedla znaczący udział osób pozostających poza związkami małżeńskimi. Udział wdowców i wdów wynosi 8,3%, a rozwiedzionych i rozwiedzionych 3,9%, co wskazuje, że liczba osób, które zakończyły związek małżeński, jest stosunkowo niewielka. Struktura ta potwierdza przewagę osób żyjących w związkach małżeńskich przy jednoczesnym wzroście liczby osób samotnych.

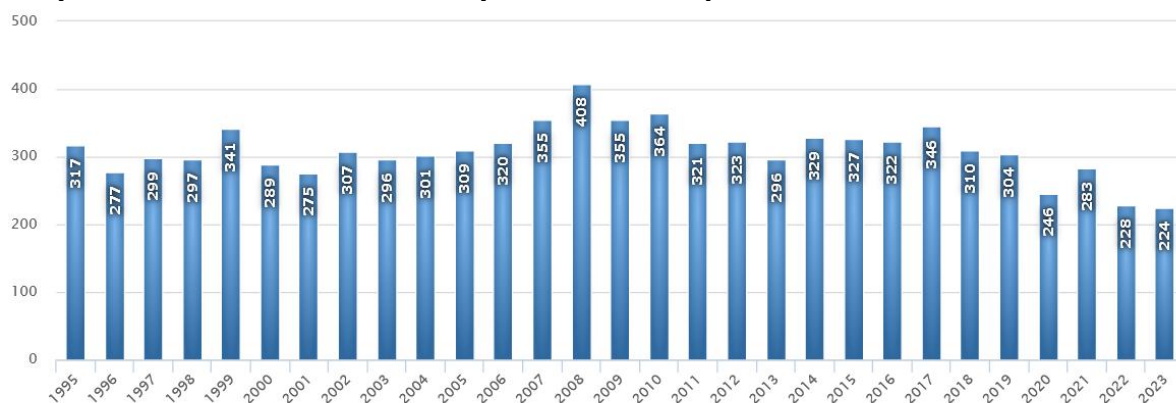
Wykres 8. Małżeństwa i rozwody na 1000 ludności w Powiecie Dąbrowskim w latach 2002-2023

Źródło: www.polskawliczbach.pl z dnia 05.11.2025r. (na podstawie NSP 2011)

Wykres przedstawia liczbę małżeństw i rozwodów w latach 2002–2023 w Powiecie Dąbrowskim, Województwie Małopolskim oraz w Polsce. Widoczna jest tendencja spadkowa liczby zawieranych małżeństw zarówno w skali lokalnej, jak i krajowej, szczególnie po 2010 roku. Liczba rozwodów utrzymuje się na zbliżonym poziomie, z niewielkimi wahaniami w poszczególnych latach. W Powiecie Dąbrowskim wskaźniki te są niższe niż w województwie i kraju, co może świadczyć o bardziej tradycyjnym modelu rodziny i większej stabilności związków małżeńskich w tym regionie.

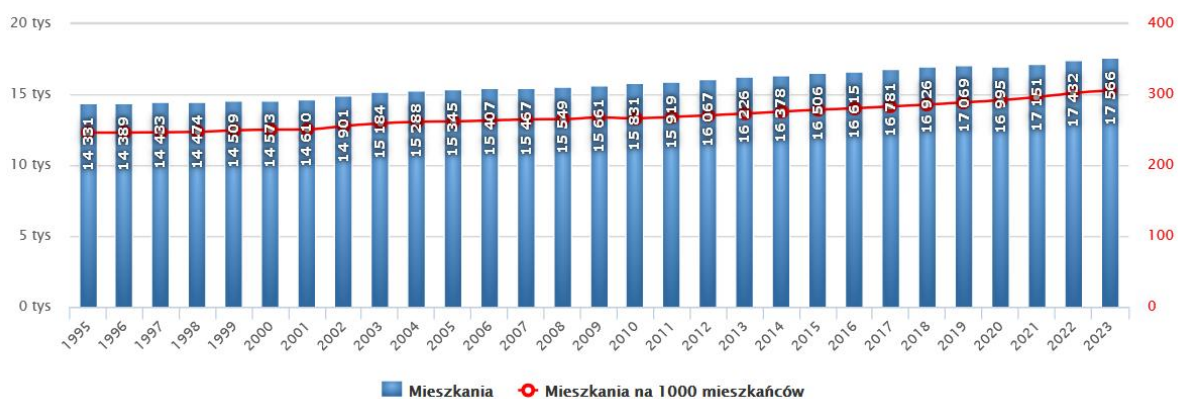
Wykres 9. Liczba małżeństw zawartych w Powiecie Dąbrowskim w latach 1995-2023

Źródło: www.polskawliczbach.pl z dnia 05.11.2025r.

Wykres przedstawia liczbę małżeństw zawartych w Powiecie Dąbrowskim w latach 1995–2023. Dane wskazują na wyraźne wahania w analizowanym okresie, z najwyższą liczbą zawartych małżeństw w 2008 roku. Po tym czasie obserwuje się stopniowy spadek, szczególnie widoczny po 2018 roku. W ostatnich latach liczba nowo zawieranych związków utrzymuje się na niskim poziomie.

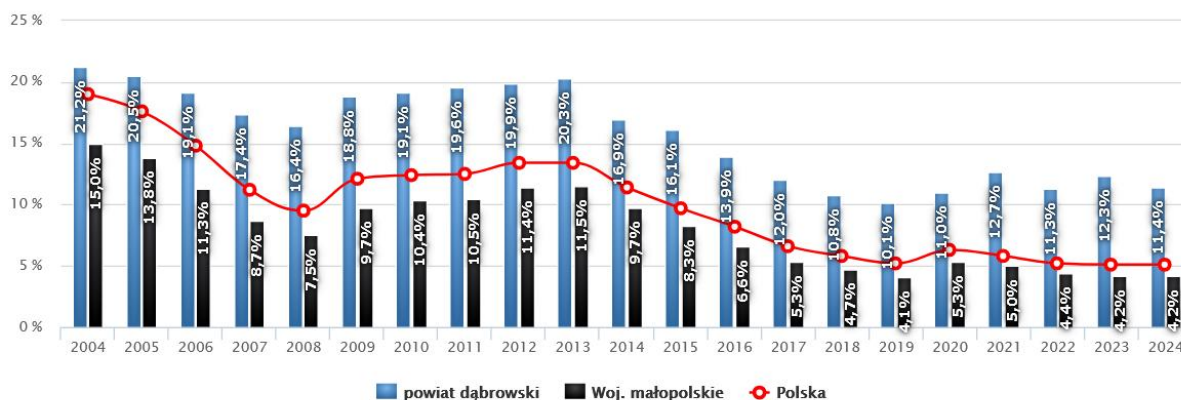
Wykres 10. Liczba mieszkań w Powiecie Dąbrowskim latach 1995-2023

Źródło: www.polskawliczbach.pl z dnia 05.11.2025r.

Liczba mieszkań w Powiecie Dąbrowskim w latach 1995–2023 systematycznie rosła, co wskazuje na stały rozwój zasobów mieszkaniowych w regionie. Zarówno ogólna liczba mieszkań, jak i liczba przypadająca na 1000 mieszkańców zwiększały się z roku na rok. Szczególnie po 2010 roku widoczna jest większa dynamika wzrostu, świadcząca o poprawie warunków mieszkaniowych oraz wzroście aktywności inwestycyjnej. Trend ten odzwierciedla rozwój infrastruktury oraz stopniową poprawę jakości życia mieszkańców powiatu dąbrowskiego

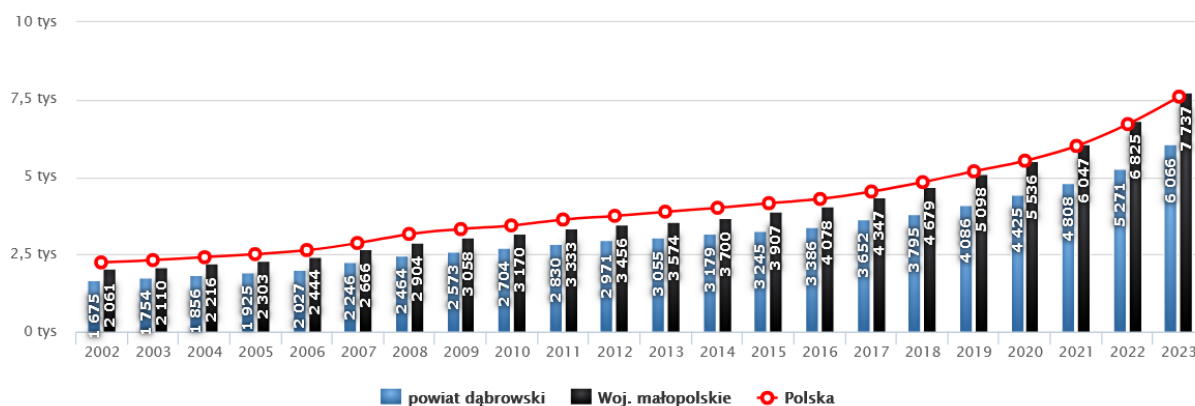
Wykres 11. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Powiecie Dąbrowskim na tle województwa i kraju w latach 2004-2024

Źródło: www.polskawliczbach.pl z dnia 05.11.2025r.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w Powiecie Dąbrowskim w latach 2004–2024 wykazuje wyraźny trend spadkowy. W pierwszych latach analizowanego okresu bezrobocie utrzymywało się na wysokim poziomie, przekraczającym 20%, jednak od 2014 roku nastąpiła systematyczna poprawa sytuacji na rynku pracy. W kolejnych latach wskaźnik ten stopniowo malał, osiągając w ostatnim roku wartość około 11%. Mimo wyraźnej poprawy, poziom bezrobocia w powiecie dąbrowskim pozostaje wyższy niż średnia dla województwa małopolskiego i kraju, co wskazuje na nadal słabszy potencjał gospodarczy regionu oraz ograniczoną dostępność miejsc pracy.

Wykres 12. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN) w Powiecie Dąbrowskim w latach 2002-2023

Źródło: www.polskawliczbach.pl z dnia 05.11.2025r.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Powiecie Dąbrowskim w latach 2002–2023 systematycznie rosło, odnotowując szczególnie wyraźny wzrost po 2015 roku. Pomimo tego pozytywnego trendu poziom wynagrodzeń w powiecie pozostaje niższy niż średnia dla województwa małopolskiego i kraju. Różnice te wskazują na utrzymujące się zróżnicowanie regionalne w poziomie dochodów oraz na mniejszą dynamikę rozwoju gospodarczego w powiecie dąbrowskim w porównaniu z bardziej zurbanizowanymi obszarami Małopolski i Polski.

2.4. Sytuacja osób i rodzin z powiatu dąbrowskiego korzystających ze świadczeń pomocy społecznej

Pomoc społeczna stanowi istotny element systemu zabezpieczenia społecznego państwa. Jej głównym celem jest wspieranie osób i rodzin, które z powodu różnych trudności życiowych nie są w stanie samodzielnie zaspokoić podstawowych potrzeb. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, instytucja ta ma za zadanie umożliwiać przezwyciężanie sytuacji kryzysowych poprzez udzielanie wsparcia materialnego, rzeczowego oraz niematerialnego. Działania te mają nie tylko charakter interwencyjny, ale również profilaktyczny – służą bowiem zapobieganiu pogłębianiu się problemów społecznych oraz sprzyjają aktywizacji i integracji osób zagrożonych wykluczeniem.

Wsparcia i pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa,
- 2) sieroctwa,
- 3) bezdomności,

- 4) bezrobocia,
- 5) niepełnosprawności,
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- 7) przemocy w rodzinie,
- 8) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- 9) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- 10) bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa
- 11) domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- 12) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej
- 13) status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy,
- 14) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- 15) alkoholizmu lub narkomanii,
- 16) zdarzenie losowego i sytuacji kryzysowej,
- 17) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Zadania pomocy społecznej w gminach wchodzących w skład Powiatu Dąbrowskiego wykonuje 7 ośrodków pomocy społecznej w tym:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i Wsparcia Rodziny w Dąbrowie Tarnowskiej,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczucinie
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolesławiu,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gręboszowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mędrzechowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oleśnie
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radgoszczy.

Do podstawowych zadań ośrodków pomocy społecznej należy wspieranie osób, rodzin oraz grup społecznych znajdujących się w trudnym położeniu życiowym.

Należy w tym miejscu podkreślić, że w jednej rodzinie często współwystępuje kilka różnych problemów społecznych, które wzajemnie się nasilają i utrudniają poprawę sytuacji życiowej.

W latach 2022-2024 żaden ośrodek pomocy społecznej z terenu powiatu dąbrowskiego nie udzielił pomocy z powodu

- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- narkomani

- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy.

Tabela 2. Liczba rodzin i osób, którym udzielono pomocy społecznej w gminach Powiatu Dąbrowskiego w latach 2022-2024

Gmina	Rok 2022		Rok 2023		Rok 2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
Bolesław	136	437	130	386	99	282
Dąbrowa Tarnowska	1.212	2.867	1.117	2.431	928	1.933
Gręboszów	151	395	119	302	93	223
Mędrzechów	143	398	158	430	163	460
Olesno	235	583	235	611	188	462
Radgoszcz	310	1.002	305	969	306	970
Szczucin	817	2.471	816	2.483	755	2.145
Razem:	3.004	8.153	2.880	7.612	2.532	6.475

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS z terenu powiatu dąbrowskiego -MRiPS-03-R

Tabela 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Powiecie Dąbrowskim w latach 2022-2024 w odniesieniu do liczby ludności powiatu

	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	Liczba ludności Powiatu Dąbrowskiego	Odsetek
Rok 2022	3.004	57.809	5,19%
Rok 2023	2.880	57.550	5,00%
Rok 2024	2.535	57.253	4,43%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS z terenu powiatu dąbrowskiego -MRiPS-03-R oraz GUS

W latach 2022–2024 w gminach Powiatu Dąbrowskiego odnotowano systematyczny spadek liczby rodzin oraz osób korzystających z pomocy społecznej. W 2022 roku wsparciem objęto 3 004 rodziny, czyli 8 153 osoby, natomiast w 2024 roku liczby te zmniejszyły się do 2 532 rodzin i 6 475 osób. Największy spadek wystąpił w gminie Dąbrowa Tarnowska, która pozostaje jednak największym ośrodkiem pomocy w powiecie. Wyraźne zmniejszenie liczby beneficjentów zauważalne jest również w gminach Bolesław, Gręboszów, Olesno i Szczucin.

Odmienny trend występuje w gminie Mędrzechów, gdzie z roku na rok rośnie liczba osób objętych wsparciem, co może świadczyć o utrzymujących się tam problemach socjalnych. Z kolei w gminie Radgoszcz sytuacja pozostaje stabilna, a wartości praktycznie nie ulegają zmianie.

Łącznie w Powiecie Dąbrowskim w latach 2022–2024 obserwuje się systematyczny spadek liczby beneficjentów. W 2022 roku wsparciem objęto 3 004 rodziny, w 2023 roku 2 880, a w 2024 roku 2 535, przy jednoczesnym niewielkim spadku liczby ludności z 57 809 do 57 253 osób. Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej w populacji powiatu zmniejszył się z około 5,2% do 4,4%, co może świadczyć o poprawie sytuacji materialnej mieszkańców, skuteczniejszej aktywizacji społeczno-zawodowej oraz rosnącej samodzielności gospodarstw domowych. Mimo pozytywnego trendu, dane te nadal wskazują na istnienie grup wymagających wsparcia, zwłaszcza w środowiskach wiejskich i wśród osób o niskich dochodach. Ogółem dane wskazują na stopniową poprawę sytuacji bytowej mieszkańców powiatu, co przekłada się na mniejsze zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej, przy jednoczesnym utrzymaniu lokalnych różnic w poziomie potrzeb.

Ubóstwo

Ubóstwo to sytuacja, w której osoba lub rodzina nie dysponuje wystarczającymi środkami finansowymi do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, takich jak: wyżywienie, odzież, mieszkanie, leczenie, edukacja, itp. W praktyce oznacza to dochód poniżej określonego kryterium dochodowego, które uprawnia do korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej.

Tabela 4. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z problemem ubóstwa w latach 2022-2024

Gmina	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Bolesław	33	32	23
Dąbrowa Tarnowska	295	255	168
Gręboszów	26	23	14
Mędrzechów	45	42	45
Olesno	53	55	40
Radgoszcz	76	80	67
Szczucin	212	211	172
Razem:	740	698	529

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS z terenu powiatu dąbrowskiego -MRiPS-03-R

W latach 2022–2024 w gminach Powiatu Dąbrowskiego liczba rodzin otrzymujących pomoc w związku z problemem ubóstwa systematycznie malała. W 2022 roku wsparciem objęto 740 rodzin, natomiast w 2024 roku już tylko 529, co oznacza spadek o ponad jedną czwartą. Najwięcej rodzin dotkniętych ubóstwem odnotowano w gminie Dąbrowa Tarnowska, gdzie jednak liczba beneficjentów wyraźnie zmniejszyła się z 295 do 168. Znaczące spadki wystąpiły również w gminach Szczucin, Bolesław, Gręboszów i Olesno. Jedyne w gminie Mędrzechów utrzymał się stabilny poziom rodzin potrzebujących wsparcia, a w Radgoszczy liczby pozostają stosunkowo wysokie mimo niewielkiego spadku w 2024 roku. Ogólny trend wskazuje na poprawę sytuacji materialnej mieszkańców powiatu, co może być efektem wzrostu dochodów, niższego bezrobocia lub skuteczniejszej polityki społecznej ukierunkowanej na aktywizację zawodową i ograniczanie ubóstwa.

Wnioski:

W latach 2022–2024 w Powiecie Dąbrowskim nastąpił wyraźny spadek liczby rodzin korzystających z pomocy z powodu ubóstwa, co świadczy o ogólnej poprawie sytuacji materialnej mieszkańców i skuteczniejszym przeciwdziałaniu biedzie w regionie.

Sieroctwo

Z perspektywy pomocy społecznej sieroctwo traktowane jest jako problem społeczny, który wymaga zapewnienia dziecku odpowiednich warunków opiekuńczo-wychowawczych, bezpieczeństwa emocjonalnego oraz wsparcia materialnego. Celem pomocy jest umożliwienie dziecku rozwoju w środowisku zastępczym lub w rodzinie, która przejmie obowiązki opiekuńcze.

Tabela 5. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z problemem sieroctwa w latach 2022-2024

Gmina	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Bolesław	0	0	0
Dąbrowa Tarnowska	0	1	0
Gręboszów	0	0	0
Mędrzechów	0	0	0
Olesno	0	0	0
Radgoszcz	2	3	0
Szczucin	1	0	0
Razem:	3	4	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS z terenu powiatu dąbrowskiego -MRiPS-03-R

W latach 2022–2024 liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z problemem sieroctwa w Powiecie Dąbrowskim, była bardzo niska i wykazywała tendencję spadkową. W 2022 roku wsparciem objęto 3 rodziny, w 2023 roku 4, natomiast w 2024 roku nie odnotowano żadnego przypadku wymagającego takiej pomocy. Zjawisko to występowało jedynie sporadycznie w gminach Dąbrowa Tarnowska, Radgoszcz i Szczucin.

Bezdomność

Bezdomność to złożone zjawisko społeczne, będące wyrazem głębokiego wykluczenia. Do jej powstania przyczyniają się różnorodne czynniki – utrata pracy, mieszkania, uzależnienia, przemoc czy rozpad rodziny. Zdarza się też, że jest ona rezultatem indywidualnej decyzji o odejściu od tradycyjnych form życia.

Tabela 6. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z problemem bezdomności w latach 2022-2024

Gmina	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Bolesław	0	0	1
Dąbrowa Tarnowska	5	8	7
Gręboszów	0	0	0
Mędrzechów	0	0	0
Olesno	2	2	2
Radgoszcz	0	0	1
Szczucin	6	5	6
Razem:	13	15	17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS z terenu powiatu dąbrowskiego -MRiPS-03-R

W latach 2022–2024 w Powiecie Dąbrowskim liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z problemem bezdomności, nieznacznie wzrosła – z 13 w 2022 roku do 17 w 2024 roku. Najwięcej przypadków odnotowano w gminach Dąbrowa Tarnowska i Szczucin, gdzie problem ten utrzymuje się na podobnym poziomie w kolejnych latach. W pozostałych gminach zjawisko bezdomności występuje sporadycznie, a w większości – jak w Gręboszowie, Mędrzechowie czy Bolesławiu – niemal nie występuje.

Wnioski:

Stabilny i niski poziom liczby rodzin dotkniętych bezdomnością w Powiecie Dąbrowskim wskazuje, że problem ten nie ma charakteru narastającego i nie wymaga podejmowania dodatkowych działań interwencyjnych poza dotychczas prowadzonym wsparciem.

Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym potrzeba ochrony wielodzietności

Ustawa o pomocy społecznej wymienia ochronę macierzyństwa jako jedną z przesłanek uzasadniających udzielenie wsparcia. Rodziny znajdujące się w takiej sytuacji mogą korzystać z różnorodnych form wsparcia finansowego, w tym zasiłków rodzinnych z dodatkami – na przykład z tytułu urodzenia dziecka lub samotnego jego wychowywania – a także ze świadczeń pielęgnacyjnych przysługujących opiekunom dzieci z niepełnosprawnościami.

Tabela 7. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z ochroną macierzyństwa w latach 2022-2024

Gmina	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Bolesław	8	14	15
Dąbrowa Tarnowska	69	60	47
Gręboszów	7	6	5
Mędrzechów	14	13	13
Olesno	14	14	16
Radgoszcz	46	51	55
Szczucin	34	28	15
Razem:	192	186	166

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS z terenu powiatu dąbrowskiego -MRiPS-03-R

W latach 2022–2024 liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z ochroną macierzyństwa w Powiecie Dąbrowskim, stopniowo malała – z 192 w 2022 roku do 166 w 2024 roku. Najwięcej rodzin objętych wsparciem odnotowano w gminach Dąbrowa Tarnowska i Radgoszcz, przy czym w tej drugiej widoczny jest trend wzrostowy, co może wynikać z większej liczby rodzin z dziećmi lub aktywniejszego korzystania z dostępnych form pomocy. W pozostałych gminach liczby te pozostają na zbliżonym poziomie, z niewielkimi wahaniami. Wniosek: stopniowy spadek liczby rodzin korzystających z pomocy w ramach ochrony macierzyństwa wskazuje na poprawę sytuacji rodzinnej i materialnej mieszkańców.

W latach 2022-2024 gminy nie zgłaszały potrzeby umieszczenia matki z dzieckiem w domu samotnej matki oraz kobiet w ciąży.

Bezrobocie

Bezrobocie to zjawisko społeczne polegające na braku możliwości podjęcia pracy zarobkowej przez osoby zdolne do pracy i gotowe ją podjąć. Skutkuje ono nie tylko utratą źródła dochodu, ale także pogorszeniem warunków życia, obniżeniem poczucia własnej wartości, a często również wykluczeniem społecznym.

Tabela 8. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z problemem

Gmina	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Bolesław	20	20	13
Dąbrowa Tarnowska	149	138	115
Gręboszów	17	12	9
Mędrzechów	21	22	28
Olesno	34	35	22
Radgoszcz	31	37	38
Szczucin	133	127	124
Razem:	405	391	349

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS z terenu powiatu dąbrowskiego -MRiPS-03-R

W latach 2022–2024 w Powiecie Dąbrowskim liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia stopniowo malała – z 405 w 2022 roku do 349 w 2024 roku. Najwięcej takich rodzin odnotowano w gminach Dąbrowa Tarnowska i Szczucin, jednak w obu przypadkach widoczny jest wyraźny trend spadkowy. W pozostałych gminach również obserwuje się zmniejszenie liczby beneficjentów, z wyjątkiem Mędrzechowa i Radgoszczy, gdzie w ostatnich latach nastąpił niewielki wzrost. Ogółem dane wskazują na poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz skuteczność działań aktywizacyjnych.

Wniosek: malejąca liczba rodzin wymagających wsparcia z powodu bezrobocia świadczy o pozytywnych zmianach w zatrudnieniu i nie wymaga podejmowania dodatkowych działań interwencyjnych.

Niepełnosprawność

W pomocy społecznej niepełnosprawność rozumiana jest jako stan, w którym osoba z powodu zaburzeń fizycznych, psychicznych lub umysłowych wymaga wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, leczeniu, rehabilitacji czy integracji społecznej. Celem udzielanej pomocy jest wyrównywanie szans, umożliwienie samodzielnego życia oraz uczestnictwa w życiu społecznym na równych prawach z innymi.

Tabela 9. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z niepełnosprawnością w latach 2022-2024

Gmina	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Bolesław	20	30	19
Dąbrowa Tarnowska	229	216	213
Gręboszów	35	27	25
Mędrzechów	26	35	34
Olesno	72	73	63
Radgoszcz	61	49	54
Szczucin	125	129	132
Razem:	568	559	540

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS z terenu powiatu dąbrowskiego -MRiPS-03-R

W latach 2022–2024 liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z niepełnosprawnością w Powiecie Dąbrowskim, utrzymywała się na zbliżonym poziomie, z niewielką tendencją spadkową – z 568 rodzin w 2022 roku do 540 w 2024 roku. Najwięcej rodzin objętych wsparciem odnotowano w gminach Dąbrowa Tarnowska i Szczucin, gdzie liczby te pozostają stabilne, co może świadczyć o utrwalonej strukturze potrzeb w zakresie pomocy osobom z niepełnosprawnościami. W pozostałych gminach wahania są niewielkie i nie wskazują na istotne zmiany w skali zjawiska.

Wniosek: utrzymujący się na stałym poziomie zakres pomocy związanej z niepełnosprawnością świadczy o stabilnej sytuacji w tym obszarze.

Tabela 10. Liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych w latach 2022-2024

Gmina	Zasiłek pielęgnacyjny	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Bolesław	Ogółem, z tego:	517	608	1.737
	- dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności	176	160	466
	- osoby dorosłe ze znacznym stopniem niepełnosprawności	151	222	624
	- osoby z umiarkowaną niepełnosprawnością, jeśli została stwierdzona przed 21. rokiem życia	190	226	647
	- seniorzy, którzy ukończyli 75 lat	0	0	0
	Ogółem, z tego:	5.462	5.616	5.990

Dąbrowa Tarnowska				
	- dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności	1.653	1.633	1.823
	- osoby dorosłe ze znacznym stopniem niepełnosprawności	2.275	2.433	2.616
	- osoby z umiarkowaną niepełnosprawnością, jeśli została stwierdzona przed 21. rokiem życia	1.463	1.494	1.497
	- seniorzy, którzy ukończyli 75 lat	71	56	54
Gręboszów	Ogółem, z tego:	715	776	2.318
	- dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności	120	160	432
	- osoby dorosłe ze znacznym stopniem niepełnosprawności	268	313	954
	- osoby z umiarkowaną niepełnosprawnością, jeśli została stwierdzona przed 21. rokiem życia	327	295	917
	- seniorzy, którzy ukończyli 75 lat	0	8	15
Mędrzechów	Ogółem, z tego:	1.214	1.149	1.074
	- dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności	276	260	241
	- osoby dorosłe ze znacznym stopniem niepełnosprawności	519	472	454
	- osoby z umiarkowaną niepełnosprawnością, jeśli została stwierdzona przed 21. rokiem życia	388	405	365
	- seniorzy, którzy ukończyli 75 lat	31	12	14
Olesno	Ogółem, z tego:	1.812	1.895	1.913
	- dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności	400	447	438
	- osoby dorosłe ze znacznym stopniem niepełnosprawności	692	682	688
	- osoby z umiarkowaną niepełnosprawnością, jeśli została stwierdzona przed 21. rokiem życia	720	766	785
	- seniorzy, którzy ukończyli 75 lat	0	0	2
Radgoszcz	Ogółem, z tego:	1.628	1.658	1.717
	- dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności	346	322	320
	- osoby dorosłe ze znacznym stopniem niepełnosprawności	700	742	803
	- osoby z umiarkowaną niepełnosprawnością, jeśli została stwierdzona przed 21. rokiem życia	582	594	594
	- seniorzy, którzy ukończyli 75 lat	0	0	0
Szczucin	Ogółem, z tego:	3.614	3.803	3.906
	- dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności	845	831	828

	- osoby dorosłe ze znacznym stopniem niepełnosprawności	1.513	1.668	1.768
	- osoby z umiarkowaną niepełnosprawnością, jeśli została stwierdzona przed 21. rokiem życia	1.241	1.292	1.298
	- seniorzy, którzy ukończyli 75 lat	15	12	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS z terenu powiatu dąbrowskiego

W latach 2022–2024 w gminach Powiatu Dąbrowskiego liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych ogółem wykazywała tendencję wzrostową. W większości gmin odnotowano zwiększenie liczby świadczeń, szczególnie w 2024 roku. Największy wzrost wystąpił w gminach Bolesław i Gręboszów, gdzie liczba wypłat wzrosła ponad trzykrotnie. W Dąbrowie Tarnowskiej i Szczucinie, będących największymi gminami powiatu, liczba zasiłków utrzymywała się na wysokim, lecz stabilnym poziomie. Najliczniejszą grupę beneficjentów stanowiły osoby dorosłe ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz osoby z umiarkowaną niepełnosprawnością stwierdzoną przed 21. rokiem życia, natomiast udział seniorów po 75. roku życia był znikomy.

Wniosek: wzrost liczby wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych w powiecie świadczy o rosnącej liczbie osób wymagających stałego wsparcia opiekuńczego, co uzasadnia utrzymanie dotychczasowych działań pomocowych.

Długotrwała lub ciężka choroba

Jedną z najczęstszych przyczyn korzystania ze świadczeń pomocy społecznej jest występowanie długotrwałej lub poważnej choroby. Skutki tego problemu są trudne do zniwelowania, ponieważ mają charakter niezależny od osoby dotkniętej chorobą i często wiążą się z koniecznością ponoszenia znacznych wydatków przez dłuższy okres. Przewlekłe schorzenia, trwające wiele lat, mogą w konsekwencji prowadzić do utraty częściowej lub całkowitej sprawności, a tym samym do zakwalifikowania osoby jako niepełnosprawnej przez właściwe organy.

Tabela 11. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z długotrwałą lub ciężką chorobą w latach 2022-2024

Gmina	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Bolesław	34	31	24
Dąbrowa Tarnowska	379	337	296

Gręboszów	58	44	38
Mędrzechów	11	29	29
Olesno	48	48	33
Radgoszcz	78	66	78
Szczucin	166	186	185
Razem:	774	741	683

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS z terenu powiatu dąbrowskiego -MRiPS-03-R

W latach 2022–2024 w Powiecie Dąbrowskim liczba rodzin korzystających z pomocy w związku z długotrwałą lub ciężką chorobą stopniowo malała – z 774 w 2022 roku do 683 w 2024 roku. Najwięcej rodzin objętych wsparciem odnotowano w gminach Dąbrowa Tarnowska i Szczucin, które tradycyjnie charakteryzują się największą liczbą mieszkańców oraz większą skalą potrzeb zdrowotnych. W większości gmin obserwuje się spadek liczby beneficjentów, co może wskazywać na poprawę dostępu do świadczeń zdrowotnych lub skuteczniejsze działania profilaktyczne. Wyjątkiem jest Mędrzechów, gdzie liczba rodzin objętych pomocą wzrosła i utrzymuje się na stałym poziomie, oraz Radgoszcz, w której w 2024 roku odnotowano ponowny wzrost.

Wniosek: ogólny spadek liczby rodzin wymagających wsparcia z powodu choroby świadczy o stabilizacji sytuacji zdrowotnej mieszkańców powiatu.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Brak umiejętności w zakresie opieki i wychowania dzieci często współwystępuje z innymi problemami społecznymi. Może być konsekwencją przemocy domowej, uzależnień, trudności wychowawczych lub niepełnosprawności jednego z członków rodziny. Niezaradność ta nierzadko prowadzi do konieczności ingerencji służb społecznych, a w skrajnych przypadkach – do umieszczenia dziecka poza rodziną biologiczną, w pieczy zastępczej.

Tabela 12. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Gmina	Rok	Ogółem	W tym	
			Rodziny niepełne	Rodziny wielodzietne
Bolesław	2022	15	2	4
	2023	1	0	0
	2024	1	1	0
Dąbrowa Tarnowska	2022	31	14	17
	2023	33	18	3
	2024	31	10	5
Gręboszów	2022	4	2	0
	2023	3	1	1
	2024	2	0	0
Mędrzechów	2022	7	5	2
	2023	4	3	1
	2024	3	3	0
Olesno	2022	4	1	2
	2023	3	1	1
	2024	2	0	1
Radgoszcz	2022	2	1	0
	2023	8	5	0
	2024	4	4	0
Szczucin	2022	74	27	52
	2023	76	28	54
	2024	72	22	55

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS z terenu powiatu dąbrowskiego -MRiPS-03-R

W latach 2022–2024 w Powiecie Dąbrowskim liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, utrzymywała się na umiarkowanym poziomie z niewielkimi wahaniami. Najwięcej takich rodzin występowało w gminie Szczucin, gdzie zjawisko to ma charakter trwały, a liczba rodzin potrzebujących wsparcia pozostaje stabilna. W pozostałych gminach skala problemu jest znacznie mniejsza i wykazuje tendencję spadkową, zwłaszcza w Bolesławiu, Mędrzechowie, Oleśnie i Gręboszowie. Najczęściej pomoc kierowana była do rodzin niepełnych, choć w Szczucinie dominowały rodziny wielodzietne. Dane ogółem wskazują, że problem

bezradności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych dotyczy ograniczonej liczby gospodarstw domowych i nie nasila się w czasie.

Asystent rodziny

Asystent rodziny to pracownik, którego zadaniem jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Jego rola polega na towarzyszeniu rodzinie w procesie wychodzenia z kryzysu, motywowaniu do zmian oraz rozwijaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego, prawidłowego funkcjonowania. Podstawą prawną funkcjonowania asystenta rodziny jest ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Celem jego pracy jest zapobieganie umieszczaniu dzieci poza rodziną biologiczną oraz pomoc rodzinie w odzyskaniu zdolności do samodzielnego wypełniania ról opiekuńczych i wychowawczych.

Tabela 13. Pomoc asystentów rodziny oraz liczba rodzin i dzieci objętych tą pomocą w latach 2022-2024

Gmina	Wsparcie asystenta rodzin	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	Uwagi
Bolesław	Liczba asystentów	1	1	1	
	Liczba rodzin	2	3	2	
	Liczba dzieci w rodzinach	6	9	4	
Dąbrowa Tarnowska	Liczba asystentów	2	4	3	
	Liczba rodzin	29	33	31	
	Liczba dzieci w rodzinach	52	61	63	
Gręboszów	Liczba asystentów	1	1	1	
	Liczba rodzin	5	3	2	
	Liczba dzieci w rodzinach	11	9	8	
Mędrzechów	Liczba asystentów	0	0	0	Brak rodzin wymagających wsparcia asystenta
	Liczba rodzin	0	0	0	
	Liczba dzieci w rodzinach	0	0	0	
Olesno	Liczba asystentów	1	1	1	
	Liczba rodzin	7	5	7	
	Liczba dzieci w rodzinach	20	14	15	
Radgoszcz	Liczba asystentów	1	1	1	
	Liczba rodzin	10	10	13	
	Liczba dzieci w rodzinach	23	23	28	
Szczucin	Liczba asystentów	2	2	2	
	Liczba rodzin	29	27	26	
	Liczba dzieci w rodzinach	46	41	41	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS z terenu powiatu dąbrowskiego -MRiPS-03-R

W latach 2022–2024 w Powiecie Dąbrowskim pomoc asystentów rodziny obejmowała niewielką, ale stosunkowo stabilną liczbę rodzin. Największe zaangażowanie asystentów odnotowano w gminach Dąbrowa Tarnowska i Szczucin, gdzie liczba wspieranych rodzin oraz dzieci pozostaje najwyższa i wykazuje jedynie niewielkie wahania. W pozostałych gminach skala wsparcia jest ograniczona, a w Mędrzechowie nie odnotowano żadnych przypadków objęcia rodzin pomocą asystenta – z uwagi, iż nie zaszła powyższa potrzeba. W większości gmin liczba asystentów jest stała, co wskazuje na dostosowanie zasobów kadrowych do lokalnych potrzeb. Ogólnie liczba rodzin objętych wsparciem nie zmienia się znacząco, a liczba dzieci w tych rodzinach pozostaje na zbliżonym poziomie.

Wniosek: stabilny zakres pomocy świadczy o utrzymującej się równowadze w zakresie wsparcia rodzin i braku potrzeby zwiększania liczby asystentów czy rozszerzania działań w tym obszarze.

Przemoc domowa

Przemoc domowa to powtarzające się działania lub zaniechania podejmowane wobec osób najbliższych, które naruszają ich prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie fizyczne lub psychiczne. Może przybierać różne formy - fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną lub zaniechanie. W kontekście pomocy społecznej przemoc domowa traktowana jest jako poważny problem społeczny, wymagający natychmiastowej interwencji i wsparcia.

Tabela 14. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z przemocą domową choroba w latach 2022-2024

Gmina	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Bolesław	0	0	0
Dąbrowa Tarnowska	7	7	5
Gręboszów	0	1	0
Mędrzechów	0	10	1
Olesno	1	1	2
Radgoszcz	0	0	0
Szczucin	42	36	32
Razem:	50	55	40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS z terenu powiatu dąbrowskiego -MRiPS-03-R

W latach 2022–2024 w Powiecie Dąbrowskim liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z przemocą domową, utrzymywała się na umiarkowanym poziomie, z niewielkimi wahaniami w poszczególnych latach. W 2022 roku wsparciem objęto 50 rodzin, w 2023 roku 55, natomiast w 2024 roku liczba ta spadła do 40. Najwięcej przypadków odnotowano w gminie Szczucin, gdzie problem przemocy domowej występuje najczęściej, choć w ostatnich latach widoczny jest trend spadkowy. W pozostałych gminach zjawisko to ma charakter jednostkowy, a w Bolesławiu i Radgoszczy nie odnotowano żadnych przypadków.

Wniosek: spadek liczby rodzin objętych pomocą w związku z przemocą domową może wskazywać na poprawę sytuacji w tym obszarze, jednak ze względu na wrażliwość problemu konieczne jest dalsze monitorowanie zjawiska i utrzymanie dotychczasowych działań profilaktycznych oraz wsparcia dla ofiar przemocy.

Alkoholizm

Alkoholizm, określany także jako zespół uzależnienia od alkoholu, to choroba polegająca na utracie kontroli nad piciem i psychicznym oraz fizycznym uzależnieniu od alkoholu. Prowadzi ona do degradacji zdrowia, zaburzeń w funkcjonowaniu rodzinnym, zawodowym i społecznym, a w konsekwencji — do pogorszenia jakości życia zarówno osoby uzależnionej, jak i jej bliskich.

Tabela 15. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z alkoholizmem

Gmina	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Bolesław	2	1	2
Dąbrowa Tarnowska	41	43	39
Gręboszów	4	1	0
Mędrzechów	6	2	2
Olesno	4	4	5
Radgoszcz	4	4	3
Szczucin	14	11	11
Razem:	75	66	62

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS z terenu powiatu dąbrowskiego -MRiPS-03-R

W latach 2022–2024 w Powiecie Dąbrowskim liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z problemem alkoholizmu, systematycznie malała – z 75 w 2022 roku do 62 w 2024 roku. Najwięcej przypadków odnotowano w gminie Dąbrowa Tarnowska, gdzie jednak także zauważalny jest niewielki spadek. W pozostałych gminach skala zjawiska jest niewielka i nie wykazuje tendencji wzrostowych. Największy spadek liczby rodzin z problemem alkoholowym wystąpił w gminie Gręboszów, gdzie w 2024 roku nie odnotowano żadnego przypadku. Dane ogólnie wskazują na ograniczanie skali zjawiska w całym powiecie.

Wniosek: systematyczny spadek liczby rodzin objętych pomocą z powodu alkoholizmu świadczy o pozytywnych efektach działań profilaktycznych, dlatego należy utrzymać dotychczasowe formy wsparcia i kontynuować prowadzone inicjatywy w tym zakresie.

Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego

Osoby opuszczające zakłady karne często napotykają liczne bariery w procesie powrotu do normalnego funkcjonowania w społeczeństwie. Problemy te dotyczą zarówno sfery społecznej, zawodowej, jak i psychicznej. Brak pracy, trudności w nawiązaniu relacji, stygmatyzacja ze strony otoczenia czy brak wsparcia ze strony rodziny sprawiają, że proces readaptacji jest niezwykle trudny. W systemie pomocy społecznej trudności te uznawane są za jedną z przesłanek udzielenia wsparcia. Pomoc kierowana do osób po odbyciu kary pozbawienia wolności ma na celu ułatwienie im ponownego wejścia w życie społeczne i zawodowe, zapobieganie powrotowi do przestępczości oraz przeciwdziałanie wykluczeniu.

Tabela 16. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z trudnościami w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego w latach 2022-2024

Gmina	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Bolesław	1	1	1
Dąbrowa Tarnowska	7	7	7
Gręboszów	0	0	0
Mędrzechów	2	0	0
Olesno	2	0	2
Radgoszcz	0	2	2
Szczucin	7	4	4
Razem:	19	14	16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS z terenu powiatu dąbrowskiego -MRiPS-03-R

W latach 2022–2024 w Powiecie Dąbrowskim liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z trudnościami w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, utrzymywała się na niskim i stabilnym poziomie, z niewielkimi wahaniami – od 19 rodzin w 2022 roku do 16 w 2024 roku. Najwięcej przypadków odnotowano w gminie Dąbrowa Tarnowska, gdzie skala zjawiska pozostaje niezmienna, natomiast w pozostałych gminach liczby są jednostkowe. Brak wyraźnych wzrostów sugeruje, że problem ten nie ma charakteru narastającego. Wniosek: utrzymujący się na niskim poziomie zakres pomocy wskazuje na skuteczność dotychczasowych działań resocjalizacyjnych i reintegracyjnych, dlatego zasadne jest kontynuowanie obecnych form wsparcia bez potrzeby wprowadzania dodatkowych interwencji.

Zdarzenie losowe

Zdarzenie losowe to nagłe i nieprzewidywalne wydarzenie, które powoduje pogorszenie sytuacji życiowej osoby lub rodziny, uniemożliwiając im samodzielne zaspokojenie podstawowych potrzeb. Do zdarzeń losowych zalicza się między innymi pożary, wypadki, kradzieże, śmierć bliskiej osoby, utratę mienia czy inne nagłe sytuacje życiowe, które występują niezależnie od woli człowieka. W pomocy społecznej zdarzenie losowe stanowi jedną z przesłanek przyznania wsparcia.

Tabela 17. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku ze zdarzeniem losowym

Gmina	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Bolesław	2	0	0
Dąbrowa Tarnowska	0	5	0
Gręboszów	0	1	0
Mędrzechów	0	0	5
Olesno	1	0	1
Radgoszcz	7	5	3
Szczucin	3	3	2
Razem:	13	14	11

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS z terenu powiatu dąbrowskiego -MRiPS-03-R

W latach 2022–2024 w Powiecie Dąbrowskim liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku ze zdarzeniami losowymi, utrzymywała się na niskim i stabilnym poziomie – od 13

w 2022 roku do 11 w 2024 roku. Najwięcej przypadków odnotowano w gminie Radgoszcz, jednak i tam widoczna jest tendencja spadkowa. W pozostałych gminach zjawisko ma charakter incydentalny, co wskazuje na brak poważniejszych kryzysów losowych w regionie.

Sytuacja kryzysowa

Sytuacja kryzysowa to nagłe i trudne zdarzenie życiowe, które przekracza możliwości samodzielnego poradzenia sobie jednostki lub rodziny przy wykorzystaniu własnych zasobów. Może wynikać z utraty bliskiej osoby, choroby, przemocy, utraty pracy, wypadku czy innych okoliczności powodujących silne napięcie emocjonalne i dezorganizację dotychczasowego życia.

Tabela 18. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku wystąpieniem sytuacji kryzysowej w latach 2022-2024

Gmina	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Bolesław	1	0	0
Dąbrowa Tarnowska	0	0	0
Gręboszów	0	0	0
Mędrzechów	0	0	1
Olesno	0	0	0
Radgoszcz	2	0	0
Szczucin	0	0	0
Razem:	3	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS z terenu powiatu dąbrowskiego -MRiPS-03-R

W latach 2022–2024 w Powiecie Dąbrowskim liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z wystąpieniem sytuacji kryzysowej, była bardzo niska i wykazywała wyraźny spadek – z 3 przypadków w 2022 roku do 1 w 2024 roku. Zjawisko to miało charakter incydentalny i ograniczało się do pojedynczych gmin. Wniosek: marginalna liczba rodzin objętych pomocą z powodu sytuacji kryzysowej wskazuje na stabilną sytuację społeczną w powiecie, dlatego nie ma potrzeby podejmowania dodatkowych działań poza dotychczasowymi formami wsparcia.

Kłęska żywiołowa lub ekologiczna

Kłęska żywiołowa lub ekologiczna to nagłe, nieprzewidywalne zdarzenie o dużej skali, które powoduje poważne zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub środowiska naturalnego, a także znaczące straty materialne. W systemie pomocy społecznej klęska żywiołowa lub ekologiczna stanowi podstawę do udzielenia natychmiastowego wsparcia osobom i rodzinom, które w wyniku takich zdarzeń utraciły dorobek życia lub możliwość zaspokojenia podstawowych potrzeb.

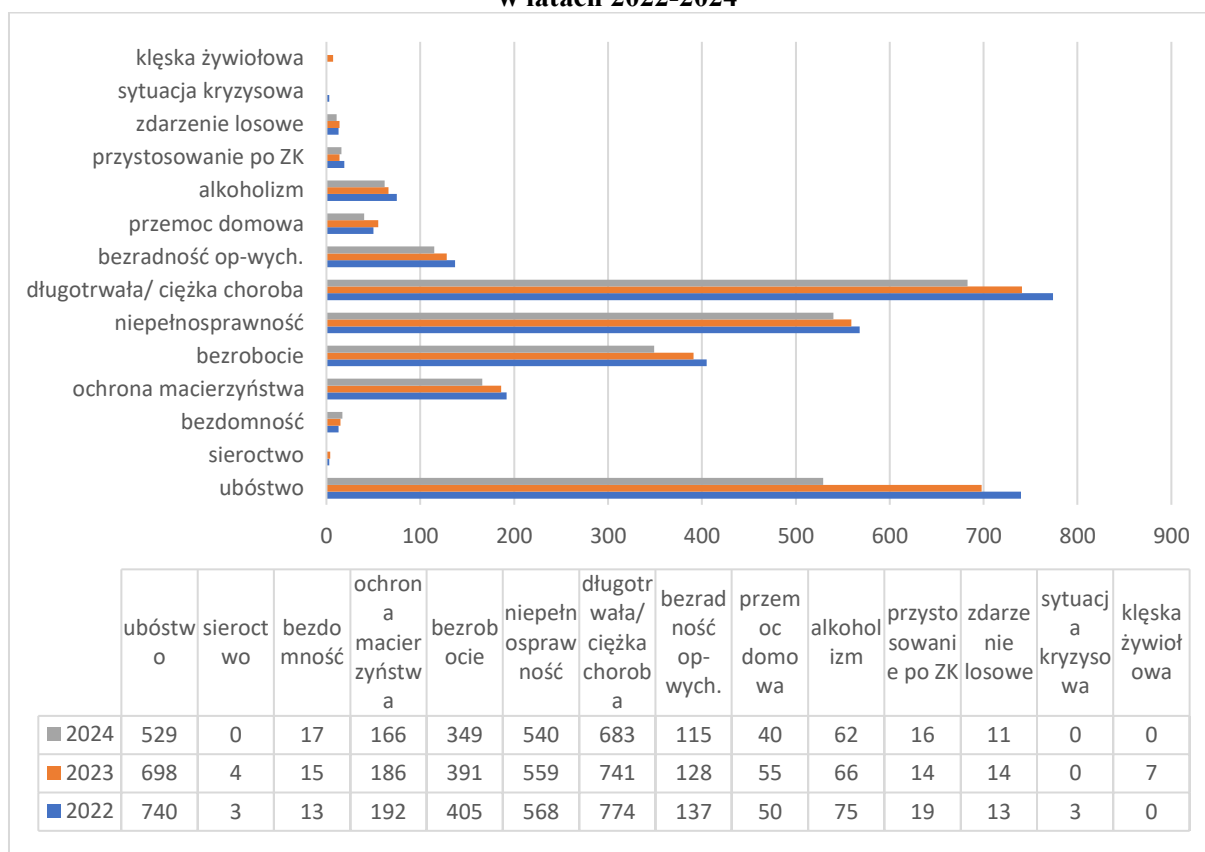
Tabela 19. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku wystąpieniem

Gmina	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Bolesław	0	0	0
Dąbrowa Tarnowska	0	7	0
Gręboszów	0	0	0
Mędrzechów	0	0	0
Olesno	0	0	0
Radgoszcz	0	0	0
Szczucin	0	0	0
Razem:	0	7	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS z terenu powiatu dąbrowskiego -MRiPS-03-R

W latach 2022–2024 w Powiecie Dąbrowskim pomoc rodzinom w związku z wystąpieniem klęski żywiołowej miała charakter jednorazowy. Tylko w 2023 roku odnotowano 7 przypadków udzielenia wsparcia, wszystkie w gminie Dąbrowa Tarnowska, natomiast w pozostałych latach i gminach nie wystąpiła taka potrzeba. Wniosek: sporadyczne wystąpienie pomocy w związku z klęską żywiołową świadczy o stabilnej sytuacji i braku zagrożeń tego typu w regionie, dlatego wystarczające jest utrzymanie obecnych procedur reagowania kryzysowego.

Wykres 13. Powody przyznawania pomocy społecznej w Powiecie Dąbrowskim w latach 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS z terenu powiatu dąbrowskiego -MRiPS-03-R

W latach 2022–2024 w Powiecie Dąbrowskim ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w różnych obszarach systematycznie malała. Największy spadek dotyczył wsparcia z powodu ubóstwa, długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz bezrobocia, co wskazuje na poprawę sytuacji materialnej i zdrowotnej mieszkańców. W większości kategorii, takich jak niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych czy alkoholizm, również odnotowano niewielki, ale stały spadek liczby rodzin objętych pomocą. Jedynie w przypadku bezdomności i przystosowania po opuszczeniu zakładu karnego liczby te pozostały na zbliżonym poziomie lub lekko wzrosły, co sugeruje konieczność dalszego monitorowania tych zjawisk. Zdarzenia losowe, sytuacje kryzysowe i klęski żywiołowe miały charakter incydentalny. Wniosek: ogólny spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej w powiecie świadczy o stopniowej poprawie warunków życia mieszkańców i skuteczności dotychczasowych działań, które należy kontynuować w obecnym zakresie.

2.5. Problemy społeczne wpływające niekorzystnie na jakość życia mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego

Na jakość życia mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego istotny wpływ mają różnorodne problemy społeczne, które wciąż stanowią wyzwanie dla lokalnej społeczności oraz instytucji publicznych. Do najpoważniejszych z nich należą bezrobocie, przemoc domowa oraz kwestie związane z bezpieczeństwem publicznym. Zjawiska te nie tylko obniżają poczucie stabilizacji i bezpieczeństwa mieszkańców, ale także utrudniają rozwój społeczny i gospodarczy regionu. Analiza ich skali oraz przyczyn stanowi istotny element oceny warunków życia w powiecie i podstawę do podejmowania działań naprawczych.

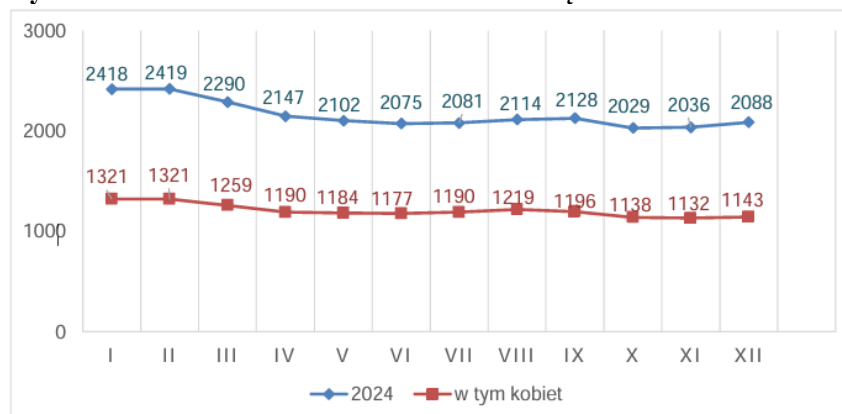
2.5.1. Bezrobocie

Powiat Dąbrowski ma charakter gospodarki rolniczej i należy do najrzadziej zaludnionych powiatów ziemskich województwa małopolskiego. Wyróżnia się przy tym relatywnie wysokim poziomem bezrobocia rejestrowanego, przewyższającym średnie wartości notowane zarówno w skali województwa, jak i całego kraju.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej, na dzień 31 grudnia 2024 roku w ewidencji znajdowało się 2088 osób bezrobotnych, z czego 988 osób (47,3%) pozostawało bez zatrudnienia przez okres przekraczający 12 miesięcy od momentu rejestracji. W porównaniu z końcem roku 2023 liczba długotrwale bezrobotnych zwiększyła się o 2,8%.

W strukturze osób bezrobotnych 334 osoby (w tym 153 kobiety) posiadały status bezrobotnych z prawem do zasiłku, co stanowiło 16,0% ogółu zarejestrowanych. W końcu 2024 roku w rejestrze urzędu figurowało również 1849 osób poprzednio pracujących, w tym 992 kobiety, co odpowiadało 88,6% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych.

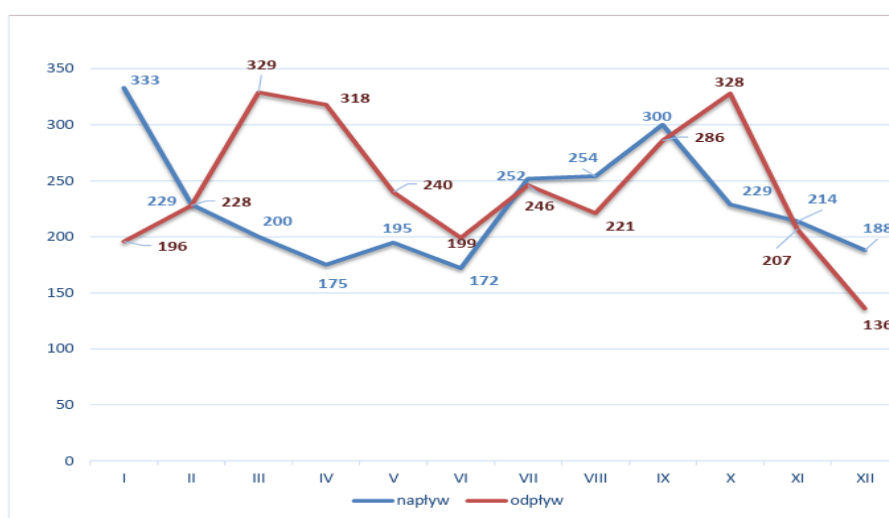
Wykres 14. Poziom bezrobocia w Powiecie Dąbrowskim w 2024 roku

Źródło: Raport o stanie Powiatu Dąbrowskiego za 2024 rok

Stopa bezrobocia w Powiecie Dąbrowskim na koniec grudnia 2024 wynosiła 11,4% i w całym roku 2024 utrzymała się na poziomie wyższym niż stopa bezrobocia w województwie małopolskim oraz w Polsce. Była o 0,9 punktu proc. niższa niż przed rokiem. Najniższą stopę bezrobocia w ciągu roku odnotowano w miesiącu październiku i listopadzie 11,1%, zaś najwyższą z początku roku w miesiącach styczniu i lutym (13,0%). W 2024 roku zarejestrowano ogółem 2741 osób, a wyrejestrowano 2934 osoby, co oznacza, że saldo napływu było ujemne. Według danych, w analogicznym okresie roku poprzedniego saldo napływu było dodatnie, bowiem odnotowano 3021 nowych rejestracji przy równoczesnym wyłączeniu z ewidencji 2835 osób.

Wykres 15. Napływ i odpływ osób bezrobotnych w 2024 roku

Źródło: Raport o stanie Powiatu Dąbrowskiego za 2024 rok

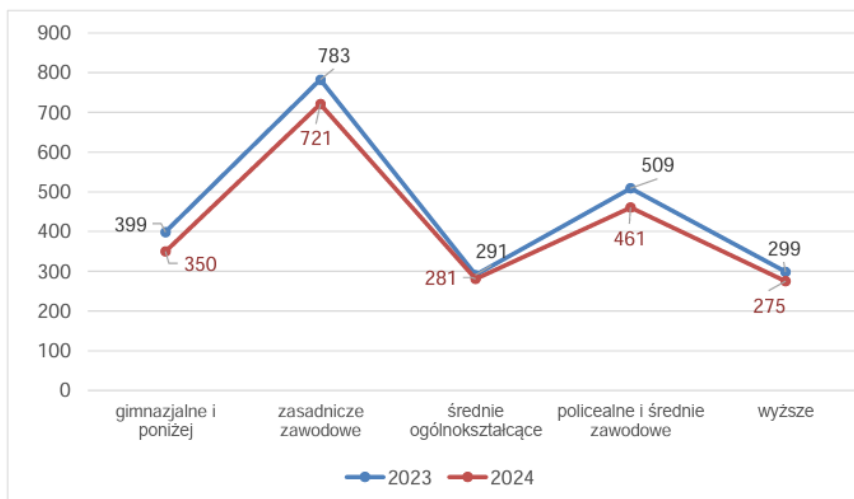
W strukturze napływu osób do ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej w 2024 roku dominowały ponowne rejestracje. Łącznie 2242 osoby, czyli 81,8% wszystkich nowo zarejestrowanych, zarejestrowały się po raz kolejny. Osoby rejestrujące się po raz pierwszy stanowiły 499 osób, co odpowiadało 18,2% ogółu.

Najczęstszą przyczyną wyrejestrowania z ewidencji bezrobotnych było podjęcie pracy – zarówno na otwartym rynku pracy, jak i w ramach zatrudnienia subsydiowanego. Wsparcie oferowane przez urząd obejmowało różnorodne instrumenty aktywizacji zawodowej, w tym: organizację staży, prac interwencyjnych i robót publicznych, przyznawanie bonów na zasiedlenie, refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy, a także udzielanie jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Bezrobocie na terenie Powiatu Dąbrowskiego charakteryzuje się specyficzną strukturą, która utrzymuje się na zbliżonym poziomie w porównaniu z rokiem poprzednim. W 2024 roku największą grupę osób zarejestrowanych stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym

zawodowym – 34,5% ogółu bezrobotnych. Kolejne grupy to osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym – 22,1%, oraz osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym – 16,8%. Udział osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym wyniósł 13,5%, natomiast najmniejszy udział odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym, które stanowiły 13,2% zarejestrowanych bezrobotnych.

Wykres 16. Struktura bezrobotnych według wykształcenia w latach 2023-2024

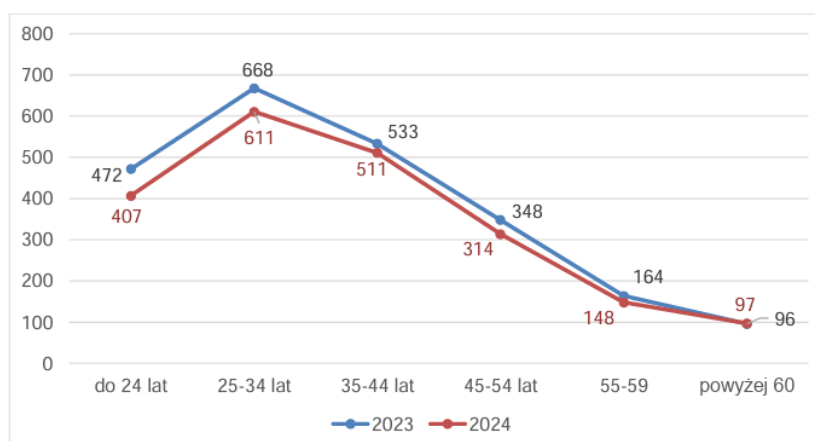
Źródło: Raport o stanie Powiatu Dąbrowskiego za 2024 rok

Analiza danych za 2024 rok pokazuje, że osoby młode do 34. roku życia stanowiły niemal połowę ogółu zarejestrowanych bezrobotnych w Powiecie Dąbrowskim. Udział osób w wieku 18–24 lata wyniósł 19,5%, natomiast w przedziale 25–34 lata – 29,3%. Struktura ta pozostaje zbliżona do obserwowanej w roku 2023, kiedy to osoby do 34. roku życia stanowiły 50% wszystkich bezrobotnych.

Na kształtowanie się zasobów siły roboczej w powiecie wpływają w znacznym stopniu czynniki demograficzne. Na koniec 2024 roku odnotowano, że 18,6% zarejestrowanych bezrobotnych to osoby w wieku powyżej 50 lat, co oznacza spadek o 4,7 punktu procentowego w porównaniu z rokiem poprzednim.

Można przypuszczać, że osoby w wieku 35–54 lat, które stanowią większość zarejestrowanych (93,5%), posiadają zazwyczaj stabilniejsze doświadczenie zawodowe i większe możliwości znalezienia zatrudnienia. Natomiast osoby starsze, po ukończeniu 50. roku życia, często wycofują się z rynku pracy, uzyskując prawo do świadczeń rentowych lub przechodząc na wcześniejszą emeryturę.

Wykres 17. Struktura osób bezrobotnych według wieku w latach 2023-2024

Źródło: Raport o stanie Powiatu Dąbrowskiego za 2024 rok

W ewidencji bezrobotnych największy udział stanowiły osoby bezrobotne, których czas oczekiwania na pracę wynosił powyżej 12 miesięcy oczekiwania na pracę 603 osoby (28,9%) oraz do 3 miesięcy 478 osób (22,9%). Najmniej liczebną grupą pozostawały osoby, których czas oczekiwania na pracę wynosił od 6 do 12 miesięcy – 304 osoby (14,6%).

W Powiecie Dąbrowskim od wielu lat utrzymuje się wysoki udział kobiet wśród osób bezrobotnych – przekraczający połowę ogółu zarejestrowanych. Na koniec 2024 roku kobiety stanowiły 54,7% wszystkich bezrobotnych, co oznacza spadek o 10 punktów procentowych w porównaniu z rokiem 2023, gdy ich udział wynosił 55,7%.

Mimo niewielkiej poprawy, sytuacja kobiet na lokalnym rynku pracy pozostaje mniej korzystna niż mężczyzn. Kobiety dominują w wielu grupach uznawanych za znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy – w tej kategorii stanowiły one 56,3% (1033 osoby). Oznacza to, że ponad połowa osób wymagających szczególnego wsparcia w aktywizacji zawodowej to właśnie kobiety.

Bezrobocie wciąż stanowi istotne wyzwanie społeczno-gospodarcze w regionie, dlatego jednym z priorytetów działania Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej jest ograniczanie jego skali poprzez realizację różnorodnych form wsparcia i aktywizacji.

W 2024 roku urząd dysponował 1100 ofertami pracy, z czego 62% stanowiły oferty zatrudnienia subsydiowanego. W porównaniu z rokiem 2023 odnotowano wzrost liczby ofert o 14,7% (141 ofert). Zwiększyła się również liczba propozycji zatrudnienia finansowanych w pełni przez pracodawców, bez udziału środków publicznych – o 12,7% w stosunku do roku poprzedniego. W sumie w 2024 roku zgłoszono 418 ofert pracy niesubsydiowanej, wobec 371 w 2023 roku.

Najczęściej poszukiwano pracowników na stanowiska: pracownik biurowy (102), robotnik gospodarczy (81), sprzedawca (66), magazynier (23), robotnik budowlany (19), pomoc kuchenna (18), sprzątaczką (16), ślusarz (15), asystent nauczyciela przedszkola (12), kelner (12), pomocniczy robotnik budowlany (11), monter wyrobów z drewna (10), pakowacz ręczny (9), pracownik produkcji (8), opiekunka w żłobku (8) oraz recepcjonista (8).

Wskazuje to na utrzymujący się popyt na pracowników w zawodach o charakterze usługowym, administracyjnym i pomocniczym, które często stanowią pierwsze miejsca pracy lub obszary aktywizacji zawodowej dla osób długotrwale bezrobotnych i kobiet.

2.5.2. Przemoc domowa

Przemoc domowa stanowi jedno z najpoważniejszych zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz dla poczucia bezpieczeństwa jej członków. Jest zjawiskiem wielowymiarowym, występującym we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od statusu materialnego, poziomu wykształcenia czy środowiska kulturowego. Współcześnie uznaje się ją nie tylko za problem indywidualny, lecz przede wszystkim za istotny problem społeczny, którego konsekwencje wykraczają daleko poza granice życia prywatnego. Przemoc domowa godzi w podstawowe prawa człowieka – prawo do życia w godności, bezpieczeństwie i wolności od strachu.

Zjawisko to jest zarówno przyczyną, jak i skutkiem zaburzeń w funkcjonowaniu rodziny. W wielu przypadkach przemoc domowa rozwija się w sposób stopniowy, a osoby jej doświadczające przez długi czas nie są w stanie lub nie potrafią się jej przeciwstawić. Często towarzyszy jej poczucie wstydu, zależności ekonomicznej, emocjonalnej czy społecznej, które dodatkowo utrudniają przerwanie cyklu przemocy. Jak wskazano w uzasadnieniu do nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, „we współczesnym świecie przemoc domowa jest zjawiskiem coraz bardziej powszechnym. Zakres, wielość form i skutki natury fizycznej, psychologicznej, zdrowotnej czy ekonomicznej sprawiają, że winno się ją uznać za zjawisko społeczne szczególnej kategorii. Przemoc niesie ze sobą dotkliwe konsekwencje dla wszystkich osób, których dotyczy, zarówno ofiar, sprawców, jak również świadków jej stosowania. Następstwa te obejmują różne sfery życia i rzutują na funkcjonowanie na dalszych jego etapach.”

Zgodnie z obowiązującą ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doświadczającej przemocy domowej. Tak rozumiana przemoc przybiera różne formy

– od przemocy fizycznej i psychicznej, poprzez seksualną, aż po ekonomiczną czy zaniedbanie. Każda z nich prowadzi do głębokich i długotrwałych konsekwencji zarówno dla osób doświadczających przemocy, jak i dla całego systemu rodzinnego.

Niewątpliwie przemoc domową należy zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych i szkodliwych społecznie, wymagających zdecydowanej reakcji ze strony instytucji publicznych oraz społeczeństwa obywatelskiego

Poniżej zostaną przedstawione dane pochodzące z ośrodków pomocy społecznej terenu powiatu dąbrowskiego, obrazujące skalę zjawiska przemocy domowej.

Ośrodki pomocy społecznej

Tabela 20. Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Zespołów Interdyscyplinarnych w latach 2022-2024

Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Zespołów Interdyscyplinarnych		2022	2023	2024	Razem
w tym wszczęte przez:	Policję	127	106	94	327
	OPS	8	12	8	28
	GKRPA	0	0	0	0
	Oświatę	2	4	1	7
	Służbę zdrowia	0	0	1	1
	Żandarmerię wojskową	0	0	0	0
Razem:		137	122	104	363

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu dąbrowskiego

W latach 2022–2024 do Zespołów Interdyscyplinarnych przekazano łącznie 363 Niebieskich Kart. Liczba ta świadczy o utrzymującym się w Powiecie zjawisku przemocy domowej, wymagającym stałego monitorowania i działań interwencyjnych. Z danych wynika, że liczba wszczynanych procedur Niebieskiej Karty maleje – z 137 przypadków w roku 2022, do 122 w 2023, a następnie 104 w 2024 roku. Spadek ten może wskazywać na **zmniejszenie** liczby ujawnionych przypadków przemocy domowej, ale równie dobrze może wynikać z niższej wykrywalności lub mniejszej liczby zgłoszeń dokonywanych przez osoby pokrzywdzone i świadków.

Najwięcej Niebieskich Kart niezmiennie wszczyna Policja – w analizowanym okresie odpowiada za ponad 90% wszystkich przypadków (327 z 363). Świadczy to o tym, że to właśnie funkcjonariusze Policji najczęściej mają bezpośredni kontakt z sytuacjami przemocy domowej i pełnią kluczową rolę w inicjowaniu procedury pomocowej.

Ośrodki Pomocy Społecznej (OPS) wszczęły łącznie 28 procedur (ok. 7,7% ogółu), co stanowi drugą najważniejszą grupę instytucjonalną zaangażowaną w reagowanie na

przemoc. Ich aktywność wzrosła w 2023 roku (12 przypadków), jednak w 2024 ponownie spadła do poziomu z roku 2022 (8 przypadków).

Oświata w analizowanym okresie wszczęła łącznie 7 procedur, co stanowi jedynie 1,9% ogółu. Może to wskazywać na niewielkie zaangażowanie szkół w identyfikowanie i zgłaszanie przypadków przemocy domowej, mimo że to właśnie w środowisku szkolnym często obserwuje się pierwsze symptomy krzywdzenia dzieci.

Służba zdrowia włączyła się do procedury zaledwie jeden raz (w roku 2024), co potwierdza obserwowaną w skali kraju niską aktywność tego sektora w inicjowaniu Niebieskich Kart – mimo że personel medyczny ma często bezpośredni kontakt z osobami doświadczającymi przemocy.

Z kolei GKRPA i Żandarmeria Wojskowa w analizowanym okresie nie odnotowały żadnych wszczętych procedur.

Wnioski

1. W latach 2022–2024 liczba przekazanych Niebieskich Kart spadła o 24% (z 137 do 104).
2. Policja pozostaje głównym inicjatorem procedury (ok. 90% wszystkich przypadków).
3. Dane potwierdzają potrzebę dalszego wspierania działań Zespołów Interdyscyplinarnych, które odgrywają kluczową rolę w koordynowaniu pomocy osobom dotkniętym przemocą.
4. Oświata: Niewielka liczba Niebieskich Kart wszczętych przez placówki oświatowe wskazuje na potrzebę zwiększenia świadomości i zaangażowania nauczycieli w rozpoznawanie oraz zgłaszanie przypadków przemocy domowej.
5. Służba zdrowia: Znikoma liczba interwencji ze strony służby zdrowia sugeruje konieczność wzmocnienia roli personelu medycznego w identyfikowaniu ofiar przemocy i inicjowaniu procedur pomocowych.

Tabela 21. Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Zespołów Interdyscyplinarnych w poszczególnych gminach Powiatu Dąbrowskiego w latach 2022-2024

Gmina	2022	2023	2024	Razem:
Bolesław	5	5	2	12
Dąbrowa Tarnowska	38	38	41	117
Gręboszów	4	8	4	16
Mędrzechów	8	8	10	26

Olesno	22	12	13	47
Radgoszcz	18	20	18	56
Szczucin	42	31	16	89
Razem:	137	122	104	363

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu dąbrowskiego

W latach 2022–2024 średnio w Powiecie Dąbrowskim przekazywano 121 Niebieskich Kart rocznie, co odpowiada 2,11 karty na 1000 mieszkańców. Wskazuje to, że zjawisko przemocy domowej jest trwałe i stabilne, a różnice między gminami mają głównie charakter lokalny i organizacyjny (różny poziom zgłaszalności i interwencji)

Najwyższe wskaźniki Niebieskich Kart na 1000 mieszkańców odnotowano w gminach:

- Mędrzechów (2,68),
- Radgoszcz (2,53),
- Szczucin (2,40),
- Olesno (2,06).

Te wartości sugerują, że w tych gminach zjawisko przemocy domowej występuje najczęściej lub jest najlepiej diagnozowane i zgłaszane. Może to być efekt aktywnie działających służb społecznych i policyjnych, skutecznego systemu reagowania lub większej otwartości społeczności lokalnej na zgłaszanie przypadków przemocy.

Niższe wskaźniki zaobserwowano w gminach:

- Dąbrowa Tarnowska (1,87),
- Gręboszów (1,69),
- Bolesław (1,52).

Warto podkreślić, że w przypadku Dąbrowy Tarnowskiej liczba zgłoszeń w wartościach bezwzględnych (średnio 39 rocznie) jest najwyższa w całym powiecie, ale ze względu na dużą liczbę mieszkańców wskaźnik przeliczeniowy jest umiarkowany. W małych gminach (Bolesław, Gręboszów) niższe wskaźniki mogą wynikać z trudności w ujawnianiu przemocy, silnych więzi społecznych i mniejszej liczby instytucji pomocowych.

Wnioski

- Średni wskaźnik 2,11 karty na 1000 mieszkańców w Powiecie Dąbrowskim świadczy o utrzymującym się poziomie przemocy domowej, wymagającym stałej uwagi służb społecznych i prewencyjnych.

- Mędrzechów, Radgoszcz i Szczucin to gminy o najwyższej intensywności zjawiska – powinny być objęte szczególnymi działaniami profilaktycznymi i wsparciem interdyscyplinarnym.
- Niższe wskaźniki w Bolesławiu i Gręboszowie mogą wskazywać na niedostateczną identyfikację przypadków przemocy lub niższą zgłaszalność – co wymaga działań edukacyjnych i zwiększenia świadomości mieszkańców.
- W perspektywie powiatu zaleca się systematyczne monitorowanie wskaźników i pogłębianie współpracy między gminami w zakresie wymiany doświadczeń i dobrych praktyk.

Tabela 22. Liczba osób doświadczających przemocy domowej w Powiecie Dąbrowskim z podziałem na poszczególne rodzaje przemocy w latach 2022-2024

Rodzaje przemocy domowej	Osoby doznające przemocy	2022	2023	2024
Przemoc fizyczna	kobiety	87	82	73
	mężczyźni	27	20	23
	dzieci	33	15	23
Przemoc psychiczna	kobiety	106	101	92
	mężczyźni	30	25	22
	dzieci	28	55	34
Przemoc seksualna	kobiety	4	1	6
	mężczyźni	0	0	1
	dzieci	0	0	2
Przemoc ekonomiczna	kobiety	0	1	17
	mężczyźni	0	0	3
	dzieci	0	0	7
Zaniedbanie	kobiety	0	0	4
	mężczyźni	0	0	0
	dzieci	0	0	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu dąbrowskiego

W latach 2022–2024 w Powiecie Dąbrowskim odnotowano zróżnicowaną skalę i strukturę przemocy domowej, przy czym dominującymi formami pozostawały przemoc psychiczna i fizyczna. W analizowanym okresie liczba osób doznających przemocy fizycznej i psychicznej stopniowo malała, co może świadczyć o skuteczniejszej profilaktyce i działaniach interwencyjnych służb. W 2024 roku przemocy psychicznej doświadczyło 148 osób, a fizycznej 119, z wyraźną przewagą kobiet we wszystkich kategoriach.

Zauważalny jest natomiast wzrost liczby przypadków przemocy ekonomicznej i zaniedbania, które wcześniej nie były odnotowywane. W 2024 roku przemocy ekonomicznej doświadczyło 27 osób, a zaniedbania 8, co wskazuje na coraz szersze rozpoznawanie innych

niż fizyczne form przemocy w rodzinach. Wciąż stosunkowo rzadko ujawniana jest przemoc seksualna – w 2024 roku dotknęła 9 osób, głównie kobiet i dzieci.

Dane potwierdzają, że przemoc domowa w Powiecie Dąbrowskim dotyczy przede wszystkim kobiet i dzieci, a mimo stopniowego spadku liczby przypadków fizycznych i psychicznych, zjawisko to wciąż stanowi poważny problem społeczny, wymagający kontynuacji działań prewencyjnych, edukacyjnych i wsparcia ofiar.

Policja

Tabela 23. Uniemożliwienie kontaktowania się osób stosujących przemoc domową z osobami doznającymi przemocy domowej w latach 2023-2024

Uniemożliwienie kontaktowania się osób stosujących przemoc domową z osobami doznającymi przemocy domowej	2023	2024
Liczba zastosowanych nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakazów zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia	14	27
Liczba zastosowanych zakazów zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej na wyrażoną w metrach odległość	14	29
Liczba zastosowanych zakazów kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej	14	27
Liczba zastosowanych zakazów wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, obiektu sportowego lub miejsca pracy i przebywania na tym terenie	0	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP w Dąbrowie Tarnowskiej

Z przedstawionych danych wynika, że w roku 2024 odnotowano wyraźny wzrost liczby zastosowanych środków ochronnych wobec osób doznających przemocy domowej w porównaniu z rokiem 2023. Liczba nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania oraz zakazów zbliżania się do jego otoczenia wzrosła niemal dwukrotnie – z 14 do 27 przypadków, co może świadczyć o skuteczniejszym reagowaniu służb i sądów na sytuacje zagrożenia życia lub zdrowia ofiar. Podobny wzrost dotyczy zakazów zbliżania się do osoby pokrzywdzonej (z 14 do 29) oraz zakazów kontaktowania się (z 14 do 27), co wskazuje na rosnące wykorzystanie instrumentów prawnych mających na celu odizolowanie sprawcy od ofiary i zapewnienie jej bezpieczeństwa. Po raz pierwszy w 2024 roku zastosowano również zakazy wstępu na teren szkół, placówek oświatowych, obiektów sportowych lub miejsc pracy – w trzech przypadkach. Może to świadczyć o coraz lepszym

rozumieniu zagrożeń i potrzeb ochrony ofiar również w przestrzeni publicznej, nie tylko w miejscu zamieszkania.

Ogółem obserwowany wzrost liczby wydanych zakazów i nakazów w 2024 roku sugeruje zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych oraz większą świadomość służb i organów ścigania w zakresie ochrony osób doznających przemocy domowej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej realizuje szereg zadań ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy domowej oraz wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Działania te obejmują zarówno wsparcie osób doświadczających przemocy, jak i pracę z osobami stosującymi przemoc, a także szeroko rozumianą profilaktykę społeczną.

W ramach prowadzonych inicjatyw PCPR podejmuje działania edukacyjne, informacyjne i interwencyjne, współpracując z instytucjami i służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo rodzin, w tym z jednostkami pomocy społecznej, policją oraz organizacjami pozarządowymi. Centrum prowadzi również poradnictwo specjalistyczne oraz organizuje szkolenia, warsztaty i konferencje poświęcone problematyce przeciwdziałania przemocy. Osoby znajdujące się w sytuacji kryzysowej mogą uzyskać natychmiastowe wsparcie w Punkcie Interwencji Kryzysowej oraz schronienie w Tarnowskim Ośrodku Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Osób Doznających przemocy Domowej (Rada Powiatu Dąbrowskiego Uchwałą Nr XXIX/370/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. powierzyła Gminie Miasta Tarnowa realizację zadanie polegającego na utrzymaniu w gotowości i prowadzeniu ośrodka interwencji kryzysowej dla mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego).

Podejmowane działania mają na celu wzmacnianie systemu wsparcia rodzin, rozwój lokalnych mechanizmów przeciwdziałania przemocy domowej oraz promowanie postaw opartych na wzajemnym szacunku, odpowiedzialności i bezpieczeństwie.

Tabela 24. Liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową w latach 2022-2024

	Rok		
	2022	2023	2024
Liczba osób, które uczestniczyły w programie	30	28	34
Liczba osób, które ukończyły program	25	19	27

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej

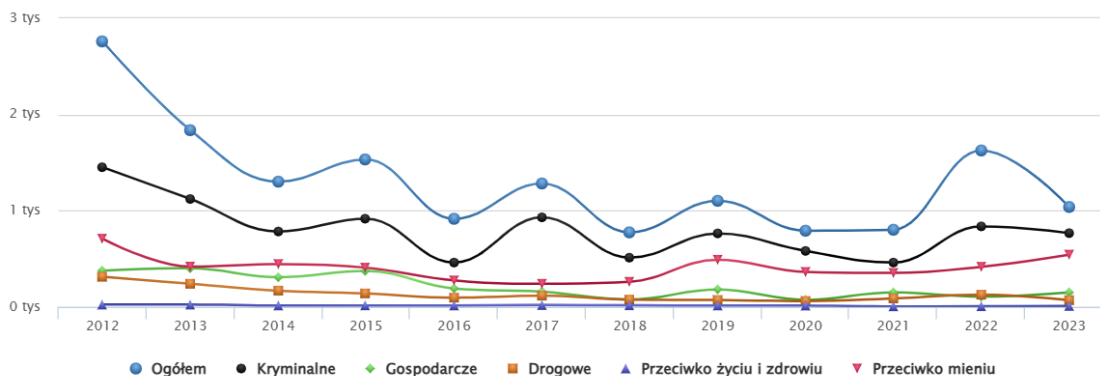
W latach 2022–2024 w Powiecie Dąbrowskim obserwuje się umiarkowany, lecz stały poziom uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. Liczba uczestników wahała się od 28 do 34 osób rocznie, przy czym w 2024 roku odnotowano największą frekwencję. W tym samym roku program ukończyło 27 osób, co stanowi wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim. Dane wskazują na utrzymującą się potrzebę realizacji tego typu działań oraz na ich relatywnie wysoką skuteczność, ponieważ większość uczestników kończy program, co może przyczyniać się do ograniczania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu.

2.5.3. Bezpieczeństwo publiczne

W celu zapewnienia porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, powiat realizuje zadania w obszarze zarządzania kryzysowego, obronności i ochrony ludności. Od kilku lat funkcjonuje w systemie całodobowym Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego. Organem opiniodawczo-doradczym Starosty w zakresie tych zadań jest Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego. W zakresie zwierzchnictwa Starosty nad powiatowymi służbami, inspekcjami i strażami oraz zadań określonych w ustawach w zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, działa Komisja Bezpieczeństwa i Porządku. Jednostkami których praca najbardziej wpływa na bezpieczeństwo na terenie powiatu są: - Komenda Powiatowa Policji w Dąbrowie Tarnowskiej, - Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Dąbrowie Tarnowskiej.

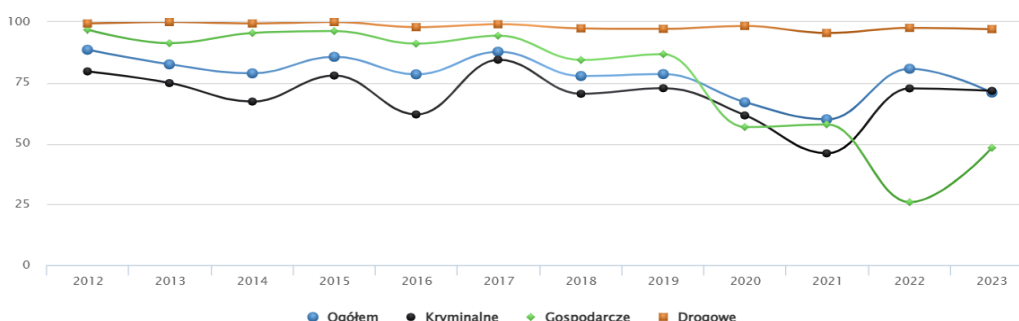
W 2023 roku w Powiecie Dąbrowskim stwierdzono 1 039 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 18,00 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa małopolskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w powiecie dąbrowskim wynosi 71,00% i jest nieznacznie mniejszy od wskaźnika wykrywalności dla województwa małopolskiego oraz porównywalny do wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu dąbrowskiego najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 13,29 (wykrywalność 71%) oraz przeciwko mieniu - 9,41 (wykrywalność 50%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze gospodarczym - 2,62 (48%), drogowe - 1,21 (97%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,17 (100%).

Wykres 18. Przestępstwa stwierdzone w Powiecie Dąbrowskim w latach 2012-2023

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/powiat_dabrowski z dnia 05.11.2025r.

Wykres 19. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w Powiecie Dąbrowskim w latach 2012-2023

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/powiat_dabrowski z dnia 05.11.2025r.

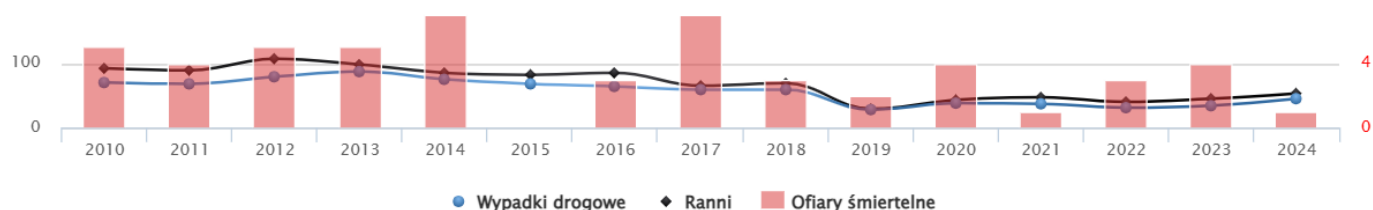
Wykres przedstawia zmiany w zakresie wykrywalności przestępstw na terenie Powiatu Dąbrowskiego w latach 2012–2023, z podziałem na przestępstwa ogółem, kryminalne, gospodarcze i drogowe. Analiza danych pozwala zauważyć, że poziom wykrywalności przestępstw utrzymuje się na stosunkowo wysokim poziomie, przy czym jego dynamika różni się w zależności od kategorii.

W ujęciu ogólnym wskaźnik wykrywalności w analizowanym okresie pozostawał w granicach 75–85%, z niewielkimi wahaniami w poszczególnych latach. W przypadku przestępstw kryminalnych widoczna jest większa zmienność – po spadku w latach 2015–2016 odnotowano poprawę w roku 2017, a następnie ponowne obniżenie w latach 2019–2021. W 2022 roku nastąpił wyraźny wzrost, który utrzymał się również w roku 2023.

Przestępstwa gospodarcze charakteryzują się natomiast największą niestabilnością. Do roku 2019 poziom wykrywalności utrzymywał się na wysokim poziomie, jednak w kolejnych latach nastąpił znaczący spadek – szczególnie widoczny w 2021 i 2022 roku, kiedy wartości te osiągnęły najniższy poziom w analizowanym okresie. Rok 2023 przyniósł poprawę, jednak wskaźnik nadal pozostaje niższy niż w latach wcześniejszych.

Najbardziej stabilny poziom odnotowano w przypadku przestępstw drogowych, gdzie wskaźnik wykrywalności przez cały okres pozostawał bardzo wysoki – zbliżony do 100%. Podsumowując, dane wskazują, że sytuacja w zakresie bezpieczeństwa publicznego w Powiecie Dąbrowskim jest relatywnie stabilna, a skuteczność działań służb porządkowych utrzymuje się na dobrym poziomie. Największe wyzwania dotyczą przestępczości gospodarczej, w której obserwowane są znaczne wahania wskaźników wykrywalności, co może wynikać z rosnącej złożoności tego typu przestępstw.

Wykres 20. Wypadki drogowe w Powiecie Dąbrowskim w latach 2010-2024

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/powiat_dabrowski z dnia 05.11.2025r.

Analiza wypadków drogowych w Powiecie Dąbrowskim w latach 2010–2024 wskazuje na ogólną tendencję spadkową zarówno pod względem liczby zdarzeń, jak i liczby osób rannych. W pierwszych latach analizowanego okresu liczba wypadków utrzymywała się na poziomie powyżej 90 rocznie, natomiast po roku 2015 obserwowany jest stopniowy spadek, który najbardziej wyraźny był w latach 2018–2020. W kolejnych latach liczba zdarzeń ustabilizowała się na niższym poziomie, z niewielkimi wahaniami w 2023 i 2024 roku.

Podobny trend dotyczy liczby osób rannych, która w początkowym okresie kształtowała się na poziomie zbliżonym do liczby wypadków, a następnie sukcesywnie malała. Liczba ofiar śmiertelnych, mimo pewnych wahań w poszczególnych latach, również wykazuje tendencję spadkową – najwyższe wartości odnotowano w latach 2012, 2014 i 2017, natomiast w ostatnich latach utrzymują się one na niskim poziomie.

Ogółem dane te wskazują na poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym w powiecie, co może być efektem skuteczniejszych działań profilaktycznych, modernizacji infrastruktury drogowej oraz większej świadomości uczestników ruchu.

2.6. Piecza zastępcza

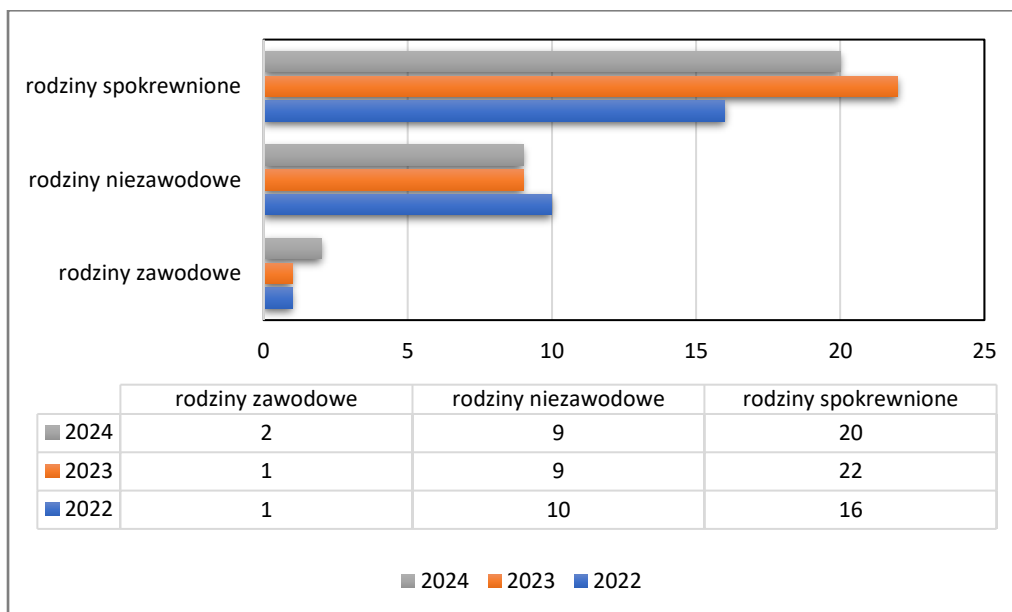
Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w sytuacji gdy rodzice nie są w stanie zapewnić dziecku należytej opieki i wychowania, zostaje ono umieszczone w pieczy zastępczej organizowanej przez powiat. Realizacja zadań w tym zakresie należy do zadań własnych powiatu i obejmuje przede wszystkim organizowanie rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej, przyznawanie świadczeń przewidzianych w ustawie oraz udzielanie pomocy finansowej i wsparcia wychowankom opuszczającym pieczę zastępczą.

2.6.1. Rodzinna piecza zastępcza

Rodzinna piecza zastępcza stanowi jedną z form opieki nad dzieckiem pozbawionym właściwego wsparcia ze strony rodziców biologicznych. Jej głównym celem jest zapewnienie dziecku bezpiecznego, stabilnego i sprzyjającego rozwojowi środowiska rodzinnego. W ramach rodzinnej pieczy zastępczej dziecko trafia pod opiekę osób, które gwarantują mu odpowiednie warunki do życia, nauki i wychowania.

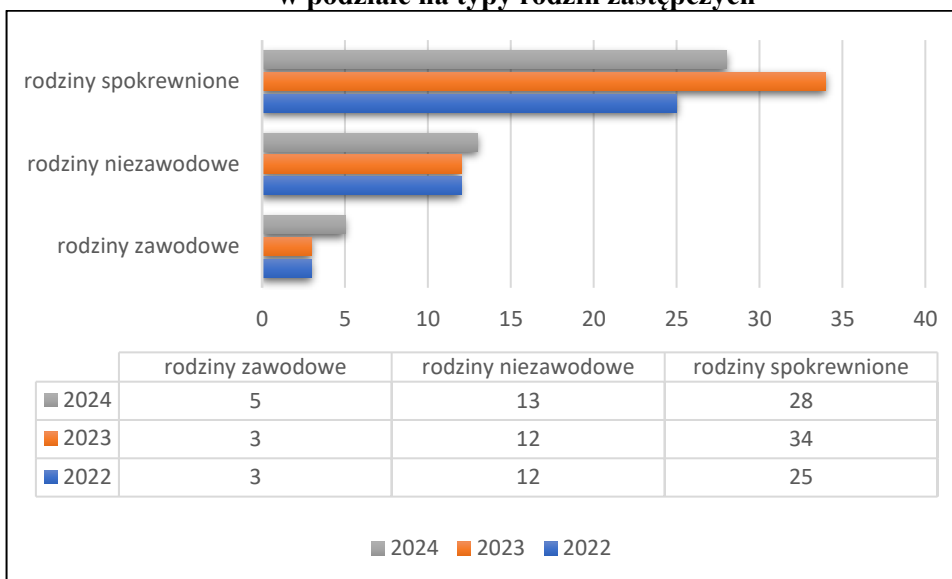
Rolą rodziny zastępczej jest stworzenie wychowankowi warunków umożliwiających harmonijny rozwój emocjonalny, fizyczny i społeczny, a także zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb. Rodzina ta dba o edukację dziecka, jego wypoczynek, rozwijanie zainteresowań oraz organizację czasu wolnego. Co do zasady, rodzina zastępcza sprawuje nad dzieckiem bieżącą opiekę, nie posiadając pełni władzy rodzicielskiej. Wyjątek stanowi sytuacja, gdy sąd rodzinny powierzy jej również funkcję opiekuna prawnego – wówczas ma prawo podejmować decyzje we wszystkich kluczowych sprawach dotyczących życia i wychowania dziecka.

**Wykres 21. Liczba rodzin zastępczych w latach 2022 – 2024
w podziale na typy rodzin zastępczych**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej

**Wykres 22. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych w latach 2022-2024
w podziale na typy rodzin zastępczych**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej

Tabela 25. Wiek dzieci pozostających w rodzinach zastępczych w latach 2022-2024

	Rodzina spokrewniona			Rodzina niezawodowa			Rodzina zawodowa		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
poniżej 1 roku	0	0	0	0	0	1	0	0	0
1-3 lat	0	0	0	2	2	2	0	1	1
4-6 lat	2	1	1	4	3	4	2	0	1
7-13 lat	9	9	6	1	0	2	1	1	2
14-17	15	7	11	0	0	0	0	0	0
18-24 (wychowankowie, którzy pozostali w rodzinie zastępczej w związku z kontynuacją nauki)	9	7	10	4	5	4	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej

W latach 2022–2024 w Powiecie Dąbrowskim liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych utrzymywała się na zbliżonym poziomie, z niewielkim wzrostem w 2024 roku. Najwięcej dzieci znajdowało się w rodzinach spokrewnionych – ich liczba wahała się od 25 do 34, co potwierdza dominującą rolę tej formy pieczy w systemie opieki. W rodzinach niezawodowych liczba dzieci była stabilna i nieznacznie wzrosła z 12 do 13, natomiast w rodzinach zawodowych odnotowano wzrost z 3 do 5 dzieci.

Pod względem wieku największą grupę stanowiły dzieci w wieku 7–13 lat oraz 14–17 lat, szczególnie w rodzinach spokrewnionych, co wskazuje, że piecza ta obecnie obejmuje dzieci starsze. W rodzinach niezawodowych i zawodowych przebywały głównie dzieci młodsze, w wieku do 6 lat oraz wychowankowie kontynuujący naukę. Dane te pokazują, że rodzinne formy pieczy w powiecie zapewniają opiekę dzieciom w różnym wieku.

Analiza sytuacji rodzin zastępczych w Powiecie Dąbrowskim w latach 2022–2024 wskazuje na stabilny, lecz ograniczony rozwój systemu pieczy zastępczej. Utrzymująca się dominacja rodzin spokrewnionych, przy niewielkiej liczbie rodzin zawodowych i niezawodowych, sugeruje potrzebę intensyfikacji działań w kierunku rozszerzania i profesjonalizacji rodzinnej pieczy zastępczej. Kierunkiem interwencji powinno być zwiększenie liczby rodzin zawodowych, które mogą zapewnić opiekę dzieciom wymagającym szczególnego wsparcia, a także promowanie tworzenia rodzin niezawodowych poprzez działania informacyjne, szkoleniowe i motywacyjne. Niezbędne jest również dalsze wspieranie rodzin spokrewnionych, które odgrywają kluczową rolę w systemie, lecz często wymagają

wsparcia psychologicznego, pedagogicznego i finansowego, by w sposób trwały i bezpieczny realizować funkcję opiekuńczą.

2.6.2. Instytucjonalna piecza zastępcza

Reforma systemu pomocy społecznej sprawiła, iż rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza stały się odrębnymi (poza systemem pomocy społecznej) zadaniami należącymi do właściwości powiatu.

Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) Placówki opiekuńczo-wychowawczej,
- 2) Interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Placówkę opiekuńczo-wychowawczą prowadzi powiat. Powiat Dąbrowski realizuje powyższe zadanie poprzez prowadzenie 2 placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego (z jednym miejscem interwencyjnym od 2025r.).

Tabela 26. Liczba dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu dąbrowskiego w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Liczba dzieci	26	24	25
w tym:			
z terenu innych powiatów	21	18	18
z terenu powiatu dąbrowskiego	5	6	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej

W latach 2022–2024 liczba dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu dąbrowskiego utrzymywała się na zbliżonym poziomie, jednak w przypadku dzieci pochodzących z terenu powiatu obserwuje się tendencję wzrostową – ich liczba zwiększyła się z 5 w 2022 roku do 7 w 2024 roku. Większość wychowanków nadal stanowią dzieci z innych powiatów, co potwierdza, że placówki działające na terenie powiatu pełnią funkcję ponadlokalną. Jednocześnie jedno dziecko z terenu powiatu dąbrowskiego przebywa w instytucjonalnej pieczy zastępczej poza powiatem.

2.6.3. Usamodzielniający się wychowankowie pieczy zastępczej

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą przyznaje się pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie.

Tabela 27. Pomoc usamodzielniającym się wychowankom pieczy zastępczej

	2022	2023	2024
pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	3 (26 świadczeń)	5 (43 świadczenia)	2 (24 świadczenia)
pomoc na zagospodarowanie	2	1	1
pomoc na usamodzielnienie	2	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej

W latach 2022–2024 w Powiecie Dąbrowskim z pomocy dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej korzystała niewielka liczba osób, głównie w formie wsparcia finansowego na kontynuowanie nauki. Najwięcej świadczeń przyznano w 2023 roku, natomiast w kolejnych latach ich liczba nieco spadła. Pomoc na zagospodarowanie i usamodzielnienie utrzymywała się na niskim poziomie. W powiecie brakuje mieszkań treningowych i wspomaganych, które mogłyby stanowić ważny element wsparcia w procesie usamodzielniania się wychowanków pieczy zastępczej. Tego typu formy pomocy byłyby szczególnie przydatne dla młodych osób rozpoczynających samodzielne życie, umożliwiając im stopniowe nabywanie umiejętności funkcjonowania w dorosłości w bezpiecznych warunkach.

2.7. Niepełnosprawność

Działania Powiatu Dąbrowskiego w obszarze wspierania osób z niepełnosprawnościami koncentrują się na zapewnieniu im równych szans w życiu społecznym, edukacyjnym i zawodowym. Powiat realizuje zadania własne oraz zlecone z zakresu pomocy społecznej, rehabilitacji zawodowej i społecznej, a także ochrony zdrowia, dążąc do poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin. Współpraca z organizacjami pozarządowymi, jednostkami samorządu terytorialnego i instytucjami publicznymi umożliwia tworzenie spójnego systemu wsparcia, obejmującego działania profilaktyczne, terapeutyczne, rehabilitacyjne i integracyjne.

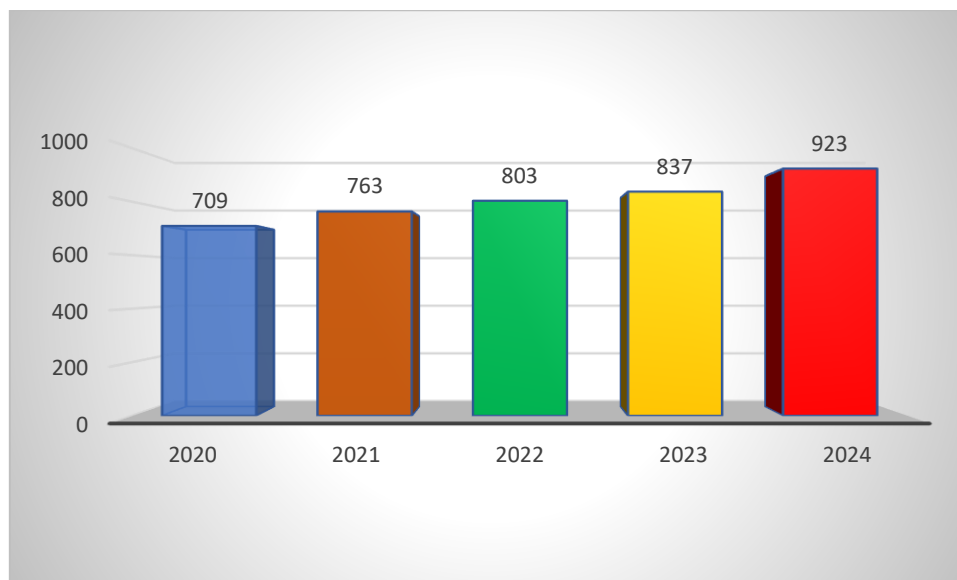
2.7.1. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Dąbrowie Tarnowskiej

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Dąbrowie Tarnowskiej (PZON) działa przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej. Siedzibą Zespołu jest miasto Dąbrowa Tarnowska. Głównym zadaniem Zespołu jest orzekanie o niepełnosprawności oraz o stopniu niepełnosprawności.

Zakres działania Zespołu przede wszystkim obejmuje:

- 1) przyjmowanie wniosków w sprawie wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, bądź o niepełnosprawności – analizowanie tych wniosków i załączonej do nich dokumentacji
- 2) badanie i wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności osób w wieku do 16 rż. , m.in. dla celów:
 - a) uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego,
 - b) otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego,
 - c) ulg i uprawnień związanych z niepełnosprawnością
- 3) badanie i wydawanie orzeczeń o stopniu niepełnosprawności osób w wieku powyżej 16 rż. , m.in. dla celów:
 - a) odpowiedniego zatrudnienia,
 - b) szkolenia
 - c) uczestnictwa w terapii zajęciowej
 - d) zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne ułatwiające funkcjonowanie
 - e) korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji tzn. usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych, świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki,
- 4) wydawanie legitymacji dokumentujących niepełnosprawność,
- 5) wydawanie kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych,
- 6) prowadzenie dokumentacji, związanej ze swą działalnością, w tym składanie sprawozdań.

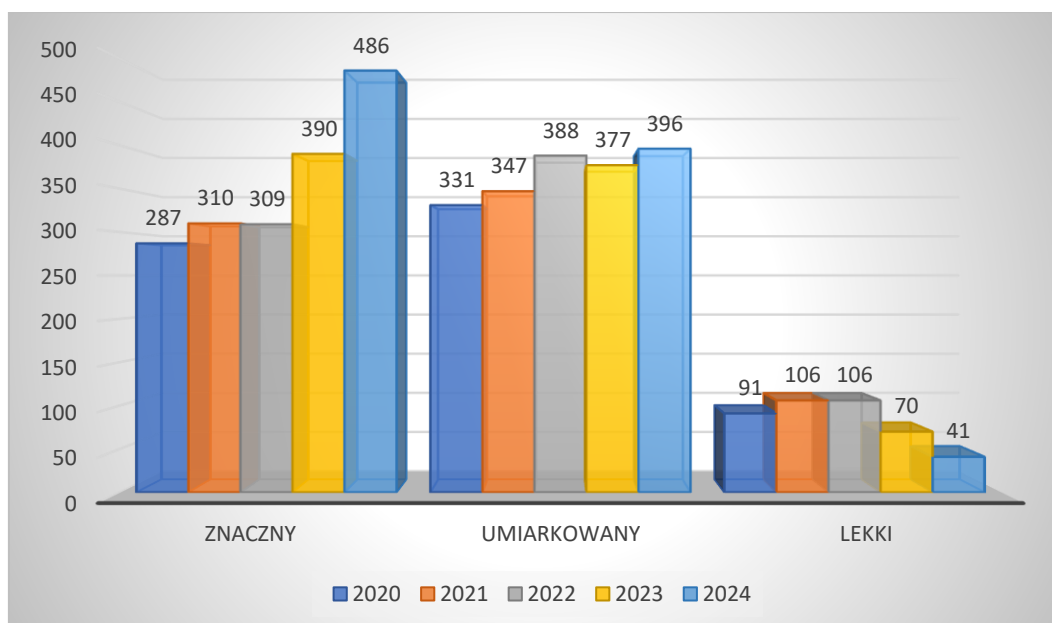
Wykres 23. Liczba wydanych przez PZON w Dąbrowie Tarnowskiej orzeczeń ustalających stopień niepełnosprawności (osoby po 16 r.ż.) w latach 2020-2024

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie danych PZON w Dąbrowie Tarnowskiej

Niższa wartość wydanych w 2020 roku orzeczeń ustalających stopień niepełnosprawności spowodowana jest wystąpieniem pandemii COVID-19.

Wykres 24. Liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16 r.ż.

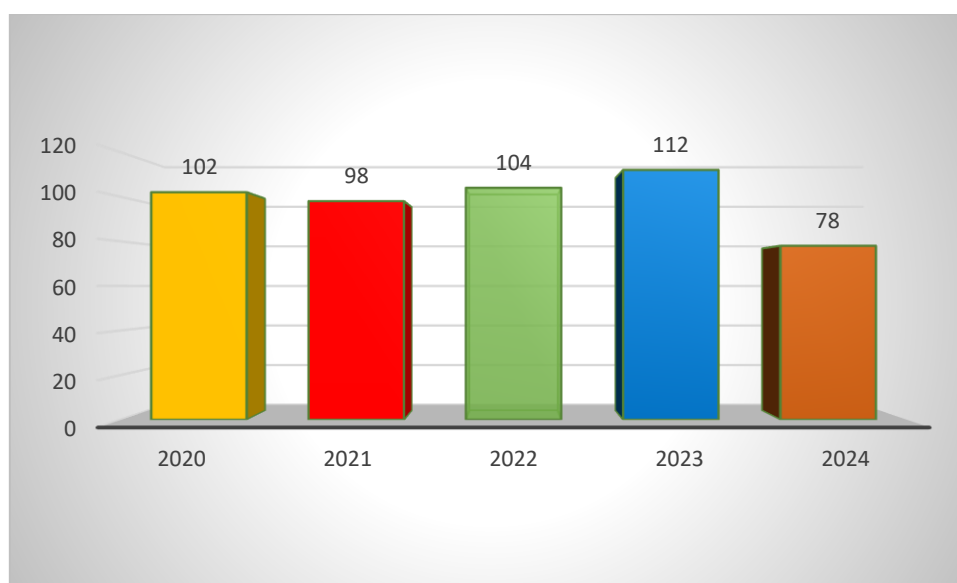
Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie danych PZON w Dąbrowie Tarnowskiej

W latach 2020–2024 w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Dąbrowie Tarnowskiej odnotowano systematyczny wzrost liczby wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16. roku życia. W 2020 roku wydano 709 orzeczeń, natomiast w 2024 roku już 923, co oznacza wzrost o ponad 30% w ciągu pięciu lat. Niższa wartość z 2020 roku wynikała z ograniczeń w funkcjonowaniu instytucji publicznych w czasie pandemii COVID-19, która utrudniała prowadzenie postępowań orzeczniczych i dostęp mieszkańców do procedur administracyjnych.

Analiza struktury orzeczeń według stopnia niepełnosprawności wskazuje, że najliczniejszą grupę stanowią osoby z orzeczoną umiarkowaną stopniem niepełnosprawności – ich liczba wzrosła z 331 w 2020 roku do 396 w 2024 roku. Znaczący wzrost odnotowano także w grupie osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności – z 287 w 2020 roku do 486 w 2024 roku. Natomiast liczba orzeczeń o lekkim stopniu niepełnosprawności systematycznie maleje, z 91 w 2020 roku do 41 w 2024 roku.

Dane te pokazują, że w Powiecie Dąbrowskim rośnie liczba osób z poważniejszymi ograniczeniami zdrowotnymi, wymagających kompleksowego wsparcia i rehabilitacji. Zmniejszający się udział orzeczeń o lekkim stopniu może być wynikiem pogłębiania się niepełnosprawności wraz z wiekiem i postępem chorób przewlekłych. Tendencje te wskazują na potrzebę dalszego rozwoju usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych i psychologicznych w celu zapewnienia mieszkańcom powiatu odpowiedniego poziomu wsparcia.

Wykres 25. Liczba wydanych przez PZON w Dąbrowie Tarnowskiej orzeczeń dla osób poniżej 16 r.ż. w latach 2020-2024

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie danych PZON w Dąbrowie Tarnowskiej

W latach 2020–2024 w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Dąbrowie Tarnowskiej liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dla osób poniżej 16. roku życia utrzymywała się na zbliżonym poziomie, z zauważalnymi wahaniami w poszczególnych latach. W 2020 roku wydano 102 orzeczenia, a w 2021 roku ich liczba nieznacznie spadła do 98. W 2022 roku nastąpił ponowny wzrost do 104 orzeczeń, a w 2023 roku odnotowano najwyższą wartość w analizowanym okresie – 112 orzeczeń. W 2024 roku liczba ta wyraźnie zmniejszyła się do 78 orzeczeń.

Tendencja ta wskazuje na ogólną stabilność liczby dzieci i młodzieży wymagających wsparcia z tytułu niepełnosprawności w pierwszych czterech latach analizowanego okresu, przy jednoczesnym wyraźnym spadku w roku 2024. Zmniejszenie liczby orzeczeń w ostatnim roku może wynikać z kilku czynników, takich jak poprawa stanu zdrowia części dzieci, ograniczona liczba wniosków składanych przez rodziców, bądź zakończenie ważności orzeczeń wydanych w poprzednich latach bez konieczności ich przedłużenia.

Ogółem dane te potwierdzają, że potrzeby w zakresie orzekania o niepełnosprawności wśród osób poniżej 16 roku życia w Powiecie Dąbrowskim pozostają na umiarkowanym poziomie.

Wykres 26. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności w latach 2022-2024

Lp.	Przyczyny niepełnosprawności	Osoby przed 16 rokiem życia			Osoby po 16 roku życia		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024
1.	01-U upośledzenia umysłowe	4	4	5	12	40	22
2.	02-P choroby psychiczne	6	4	4	68	85	56
3.	03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	3	2	6	11	14	8
4.	04-O choroby narządu wzroku	2	5	1	10	11	10
5.	05-R upośledzenia narządu ruchu	8	13	9	263	299	258
6.	06-E epilepsja	3	6	4	11	14	8
7.	07-S choroby układów oddechowego i krążenia	18	13	7	222	277	292
8.	08-T choroby układu pokarmowego	1	5	0	23	36	23
9.	09-M choroby układu moczowo- płciowego	1	2	0	20	30	24
10.	10-N choroby neurologiczne	17	24	12	122	171	161

11.	11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego	21	26	17	36	59	54
12.	12-C całościowe zaburzenia rozwojowe	20	13	13	5	5	7

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie danych PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej

Analiza danych dotyczących liczby wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Dąbrowie Tarnowskiej orzeczeń według przyczyn niepełnosprawności w latach 2022–2024 wskazuje na utrzymującą się przewagę orzeczeń wydawanych osobom powyżej 16 roku życia, przy czym największy odsetek dotyczy schorzeń o charakterze somatycznym i neurologicznym.

W grupie osób powyżej 16 roku życia dominującymi przyczynami niepełnosprawności w całym analizowanym okresie były upośledzenia narządu ruchu (05-R), choroby układów oddechowego i krążenia (07-S) oraz choroby neurologiczne (10-N). W 2022 roku orzeczono odpowiednio 263, 222 i 122 przypadki w tych kategoriach, natomiast w 2024 roku liczby te wynosiły odpowiednio 258, 292 i 161. Dane te wskazują, że w Powiecie Dąbrowskim rośnie liczba osób z chorobami układu krążenia oraz schorzeniami neurologicznymi, co może być związane ze starzeniem się populacji oraz wzrostem częstości chorób przewlekłych. Nieco mniejszą, choć wciąż znaczącą grupę stanowią osoby z chorobami psychicznymi (02-P), których liczba wahała się od 68 w 2022 roku do 56 w 2024 roku.

W grupie dzieci i młodzieży poniżej 16 roku życia struktura przyczyn niepełnosprawności jest odmienna. Najczęściej wydawano orzeczenia z tytułu całościowych zaburzeń rozwojowych (12-C), chorób neurologicznych (10-N) oraz chorób układów oddechowego i krążenia (07-S). W 2022 roku dominującą przyczyną były zaburzenia rozwojowe (20 przypadków), natomiast w 2023 roku najwyższą liczbę stanowiły schorzenia neurologiczne (24 przypadki). W 2024 roku liczby w obu kategoriach nieco spadły, odpowiednio do 13 i 12 przypadków.

Zauważalny jest wzrost liczby orzeczeń dotyczących chorób układów krążenia u osób dorosłych przy jednoczesnym spadku orzeczeń wśród dzieci, co może odzwierciedlać zmiany demograficzne i zdrowotne populacji. Z kolei liczba orzeczeń z tytułu upośledzenia umysłowego i chorób psychicznych utrzymuje się na umiarkowanym poziomie, bez wyraźnych trendów wzrostowych.

Podsumowując, analiza wskazuje, że w Powiecie Dąbrowskim głównymi przyczynami niepełnosprawności pozostają schorzenia przewlekłe i neurologiczne u osób dorosłych oraz zaburzenia rozwojowe i neurologiczne u dzieci. Dane te potwierdzają potrzebę dalszego rozwoju usług rehabilitacyjnych, neurologicznych, kardiologicznych oraz psychiatrycznych, a także wsparcia terapeutycznego dla dzieci z zaburzeniami rozwoju.

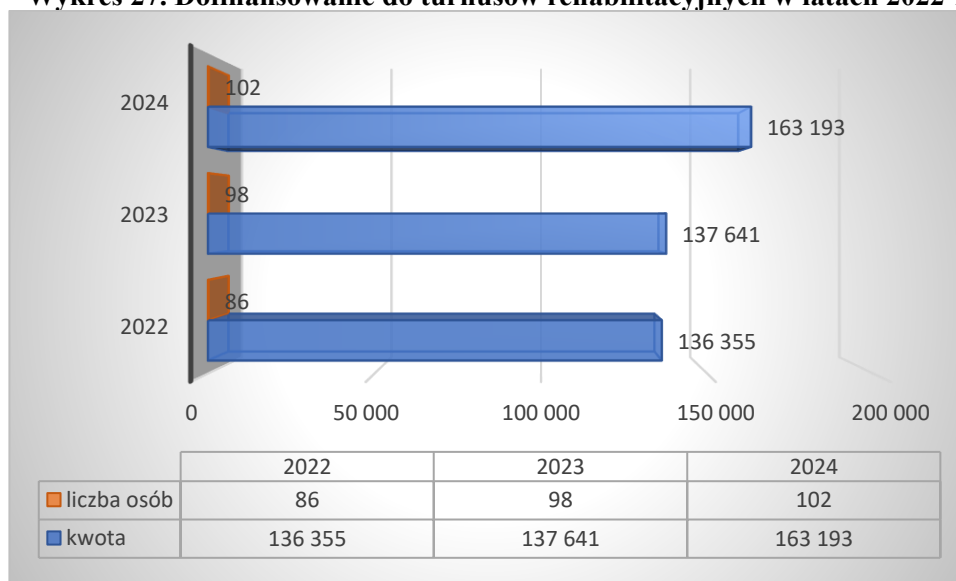
2.7.2. Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnością

Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami stanowi istotny element polityki społecznej powiatu, ukierunkowany na umożliwienie im pełniejszego uczestnictwa w życiu społecznym, zawodowym i kulturalnym. Jej celem jest wspieranie samodzielności, aktywizacja społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu poprzez tworzenie warunków do integracji w środowisku lokalnym. Działania w tym zakresie obejmują m.in. wsparcie w dostępie do edukacji, zatrudnienia, kultury, sportu, a także likwidację barier architektonicznych, technicznych i komunikacyjnych, co pozwala osobom z niepełnosprawnościami na bardziej niezależne i aktywne funkcjonowanie. Zadania w tym obszarze realizowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej.

Turnusy rehabilitacyjne

Turnus rehabilitacyjny jest to jedna z form zorganizowanej, aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, którego celem jest ogólna poprawa sprawności psychofizycznej i rozwijanie umiejętności społecznych uczestników.

Wykres 27. Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych w latach 2022-2024

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie danych PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej

W latach 2022–2024 w Powiecie Dąbrowskim odnotowano systematyczny wzrost zarówno liczby osób korzystających z dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych, jak i łącznej kwoty przeznaczonej na ten cel. W 2022 roku wsparcie finansowe otrzymało 86 osób na łączną kwotę 136 355 zł, w 2023 roku liczba beneficjentów wzrosła do 98 osób, a kwota dofinansowania wyniosła 137 641 zł. W 2024 roku z tej formy pomocy skorzystały już 102 osoby, a środki przeznaczone na dofinansowanie zwiększyły się do 163 193 zł.

Analizowane dane wskazują na rosnące zainteresowanie turnusami rehabilitacyjnymi wśród mieszkańców powiatu, co może być efektem większej świadomości społecznej w zakresie możliwości korzystania z programów PFRON oraz zwiększonego zapotrzebowania na rehabilitację wynikającego z chorób przewlekłych i starzenia się społeczeństwa. Jednocześnie zauważalny wzrost środków finansowych przeznaczonych na ten cel świadczy o skutecznym dostosowywaniu polityki powiatu do rosnących potrzeb osób z niepełnosprawnościami, co przyczynia się do poprawy ich sprawności i jakości życia.

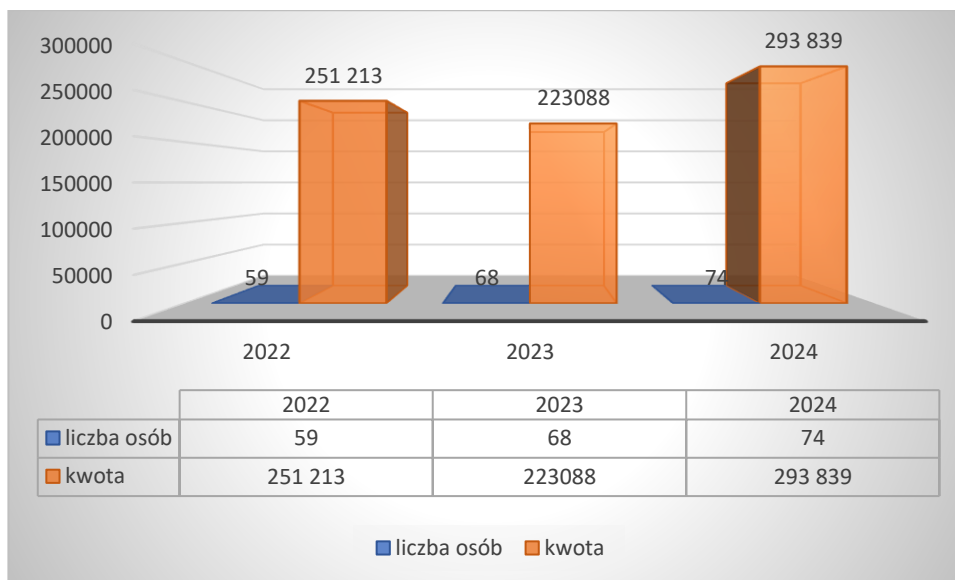
Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu

Bariery architektoniczne to wszelkie utrudnienia występujące w budynku i jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom z niepełnosprawnościami.

Bariery w komunikowaniu się to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie z niepełnosprawnościami swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji. Likwidacja tej bariery powinna powodować umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami sprawniejsze i bardziej swobodne porozumiewanie się oraz przekazywanie informacji.

Bariery techniczne to bariery utrudniające lub uniemożliwiające osobie z niepełnosprawnościami funkcjonowanie społeczne. Likwidacja tej bariery powinna powodować sprawniejsze działanie takiej osoby w społeczeństwie i umożliwić jej funkcjonowanie w życiu codziennym.

Wykres 28. Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu w latach 2022-2024

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie danych PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej

W latach 2022–2024 w Powiecie Dąbrowskim obserwuje się wzrost liczby osób korzystających z dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, a także zwiększenie ogólnej kwoty przeznaczonej na ten cel. W 2022 roku wsparcie otrzymało 59 osób na łączną kwotę 251 213 zł, w 2023 roku liczba beneficjentów wzrosła do 68, przy nieco niższej wartości środków – 223 088 zł, natomiast w 2024 roku z dofinansowania skorzystały już 74 osoby, a kwota wsparcia wzrosła do 293 839 zł.

Dane te wskazują na utrzymujące się duże zainteresowanie mieszkańców powiatu likwidacją barier utrudniających codzienne funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami. Wzrost liczby wniosków oraz środków finansowych przeznaczonych na ten cel potwierdza, że działania w tym zakresie są skuteczne i odpowiadają rzeczywistym potrzebom lokalnej społeczności. Zwiększenie kwoty dofinansowań w 2024 roku może świadczyć o rosnących kosztach prac i sprzętu specjalistycznego, ale również o dążeniu powiatu do poprawy dostępności przestrzeni publicznej i prywatnej dla osób z niepełnosprawnościami, co stanowi ważny element polityki wyrównywania szans i integracji społecznej.

Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

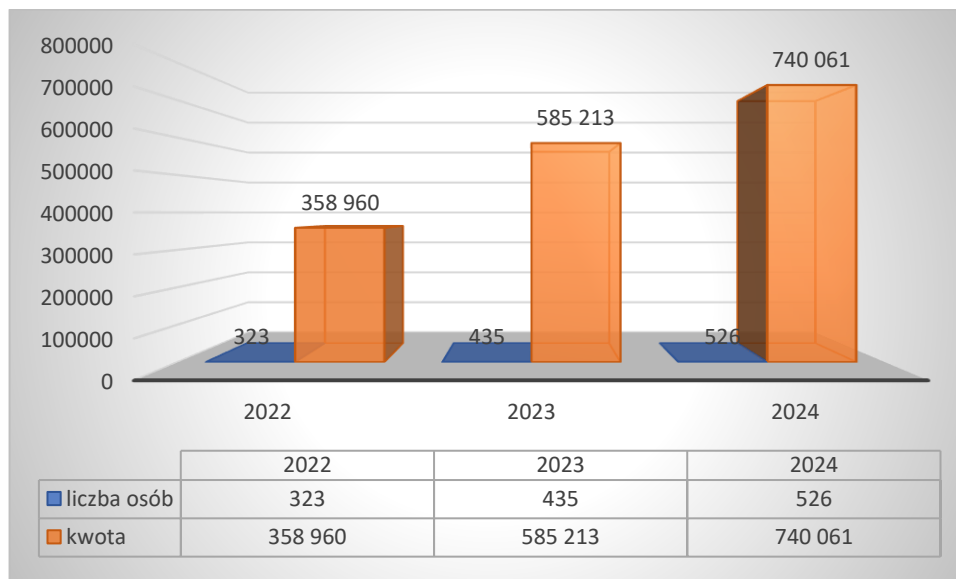
Przedmioty ortopedyczne to przyrządy ortopedyczne niezbędne osobie z niepełnosprawnościami w przypadku trwałego inwalidztwa, w okresie choroby lub usprawnienia leczniczego. Przedmioty ortopedyczne przysługują bezpłatnie lub częściowo

odpłatnie. Do przedmiotów ortopedycznych zaliczamy np.: protezy kończyn dolnych i górnych, dodatkowe wyposażenie do protez, aparaty ortopedyczne na kończyny dolne i górne wraz z wyposażeniem dodatkowym, protezy kończyn, gorsety i kołnierze ortopedyczne, protezy tułowia i szyi, obuwie ortopedyczne, kule i laski inwalidzkie, balkoniki i podpórki do chodzenia, wózki inwalidzkie, foteliki dla dziecka do siedzenia, indywidualne przedmioty pionizujące, pełzak do raczkowania itp.

Środki pomocnicze to te środki, które ułatwiają w znacznym stopniu, bądź też umożliwiają, funkcjonowanie osoby z niepełnosprawnościami w środowisku społecznym (są nimi np. soczewki, lupy, lunety, szkła do okularów, systemy wspomagające słuch, cewniki, worki do zbioru moczu, aparaty słuchowe, wkładki uszne, pieluchomajtki, protezy piersi, pasy przepuklinowe, pieluchy anatomiczne, poduszki przeciwodrażynowe, materace przeciwodrażynowe, peruki, inhalatory, itp.

Sprzęt rehabilitacyjny to sprzęt niezbędny do prowadzenia zajęć rehabilitacyjnych mający za zadanie osiągnięcie przy aktywnym uczestnictwie osoby z niepełnosprawnościami możliwie najwyższego poziomu jej funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Wykres 29. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie danych PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej

W latach 2022–2024 w Powiecie Dąbrowskim zauważalny jest wyraźny wzrost zarówno liczby osób korzystających z dofinansowania do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, jak i środków finansowych przeznaczonych na ten cel. W 2022 roku wsparcie otrzymały 323 osoby na łączną kwotę 358 960 zł, w 2023 roku

liczba beneficjentów wzrosła do 435, a kwota dofinansowania do 585 213 zł. W 2024 roku odnotowano dalszy wzrost – z tej formy pomocy skorzystało 526 osób, a łączna wartość udzielonych środków wyniosła 740 061 zł.

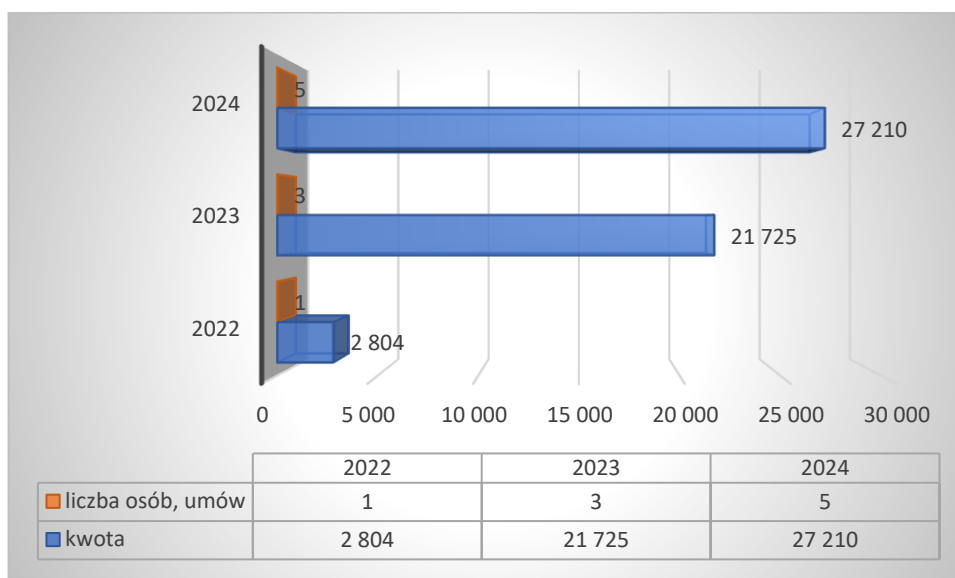
Tendencja wzrostowa w obu kategoriach świadczy o rosnącym zapotrzebowaniu na sprzęt rehabilitacyjny i pomocniczy wśród mieszkańców powiatu, co może wynikać z większej liczby osób z niepełnosprawnościami, wydłużającego się życia oraz wzrostu świadomości w zakresie dostępnych form wsparcia. Znaczący wzrost wartości dofinansowań odzwierciedla również rosnące koszty zakupu sprzętu i nowoczesnych urządzeń wspomagających rehabilitację. Dane te potwierdzają, że Powiat Dąbrowski konsekwentnie zwiększa nakłady na poprawę jakości życia osób z niepełnosprawnościami, umożliwiając im większą samodzielność, aktywność i udział w życiu społecznym.

2.7.3. Rehabilitacja zawodowa osób z niepełnosprawnością

Rehabilitacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami stanowi istotny element polityki społecznej powiatu, ukierunkowany na umożliwienie tej grupie aktywnego uczestnictwa w rynku pracy. Celem działań realizowanych w tym zakresie jest przywracanie lub utrzymywanie zdolności do zatrudnienia, rozwijanie umiejętności zawodowych oraz wspieranie integracji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnościami. Zadania w tym obszarze realizowane są przez Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej, który podejmuje działania na rzecz aktywizacji zawodowej, organizuje szkolenia, staże oraz wspiera zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami poprzez instrumenty i programy rynku pracy. Współpraca z instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi i pracodawcami sprzyja tworzeniu warunków umożliwiających skuteczną integrację zawodową i społeczną tej grupy mieszkańców powiatu.

Finansowanie wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy nie pozostające w zatrudnieniu, (art. 11 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych) w latach 2022-2024 został przedstawiony w tabeli poniżej.

Wykres 30. Rehabilitacja zawodowa finansowana ze środków PFRON w latach 2022-2024

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie danych PUP w Dąbrowie Tarnowskiej

W latach 2022–2024 w Powiecie Dąbrowskim zauważalny jest wyraźny wzrost zarówno liczby osób objętych rehabilitacją zawodową finansowaną ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), jak i wysokości środków przeznaczonych na ten cel. W 2022 roku wsparciem objęto 1 osobę, na co przeznaczono kwotę 2 804 zł. W 2023 roku liczba beneficjentów wzrosła do 3, a wydatkowana kwota do 21 725 zł. W 2024 roku odnotowano dalszy wzrost – wsparciem objęto 5 osób, przy łącznych wydatkach w wysokości 27 210 zł.

Dane te wskazują na stopniowe zwiększanie aktywności powiatu w zakresie realizacji zadań z obszaru rehabilitacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami, finansowanych ze środków PFRON. Wzrost liczby zawieranych umów oraz wydatkowanych środków świadczy o rosnącym zainteresowaniu tą formą wsparcia wśród osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych jako poszukujące pracy, a także o skuteczniejszym wykorzystaniu dostępnych instrumentów rynku pracy. Tendencja ta potwierdza, że działania realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej przyczyniają się do aktywizacji zawodowej tej grupy mieszkańców oraz zwiększenia ich szans na podjęcie zatrudnienia i pełniejszą integrację społeczną.

Na terenie Powiatu Dąbrowskiego nie funkcjonuje obecnie Zakład Aktywności Zawodowej (ZAZ). Utworzenie tego typu jednostki stanowiłoby istotne wsparcie w procesie aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami, w szczególności uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej (WTZ), którzy po zakończeniu udziału w zajęciach

warsztatowych często napotykać trudności w znalezieniu zatrudnienia na otwartym rynku pracy.

Na terenie Powiatu działają dwa Warsztaty Terapii Zajęciowej, które realizują zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami. Ich uczestnicy systematycznie nabywają umiejętności niezbędne do podjęcia pracy, jednak brak Zakładu Aktywności Zawodowej ogranicza możliwości kontynuowania procesu aktywizacji w warunkach pracy chronionej.

W związku z powyższym zasadne jest podjęcie działań zmierzających do utworzenia Zakładu Aktywności Zawodowej na terenie Powiatu Dąbrowskiego. Utworzenie Zakładu Aktywności Zawodowej przyczyniłoby się do zwiększenia poziomu aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami, poprawy ich samodzielności oraz integracji społecznej, a także do wzmocnienia lokalnego rynku pracy w obszarze zatrudnienia wspomaganego.

2.7.4. Programy celowe ze środków PFRON

Programy celowe finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) stanowią istotny element systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami, realizowanego na szczeblu powiatu. Środki te są przeznaczane na działania służące wyrównywaniu szans, likwidacji barier utrudniających funkcjonowanie w życiu społecznym, zawodowym i edukacyjnym, a także na wspieranie aktywności oraz niezależności osób z niepełnosprawnościami. Celem programów jest nie tylko poprawa jakości życia beneficjentów, lecz również zwiększenie ich samodzielności, integracji społecznej i zawodowej oraz włączenie w życie lokalnej wspólnoty.

W Powiecie Dąbrowskim środki z PFRON stanowią ważne źródło finansowania inicjatyw podejmowanych przez samorząd, instytucje publiczne i organizacje pozarządowe. Pozwalają one realizować działania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej, dostosowania przestrzeni publicznej i mieszkań do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, a także wspierania edukacji i zatrudnienia. Programy te są wdrażane w sposób planowy i zgodny z lokalnymi potrzebami, przy ścisłej współpracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, jednostek samorządu terytorialnego oraz instytucji partnerskich.

Środki przekazywane przez PFRON umożliwiają realizację zarówno ogólnopolskich programów o charakterze strategicznym, jak i inicjatyw lokalnych dostosowanych do specyfiki powiatu. Dzięki nim możliwe jest finansowanie takich zadań jak likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, dofinansowanie turnusów

rehabilitacyjnych, zaopatrzenie w sprzęt ortopedyczny i pomocniczy, czy wspieranie instytucji działających na rzecz aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami.

Program „Aktywny Samorząd”

Program „Aktywny samorząd” realizowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych stanowi ważny element polityki społecznej Powiatu Dąbrowskiego, ukierunkowany na likwidację barier utrudniających osobom z niepełnosprawnościami aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym. Program ma na celu wspieranie samodzielności, mobilności oraz dostępu do edukacji, pracy i nowoczesnych technologii, umożliwiając beneficjentom pełniejsze funkcjonowanie w środowisku lokalnym. Realizatorem programu na terenie powiatu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej.

Tabela 28. Dofinansowanie Programu Aktywny Samorząd w latach 2022-2024

MODUŁ I Obszar / Zadanie	2022		2023		2024	
	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota zrealizowanego dofinansowania	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota zrealizowanego dofinansowania	Liczba zrealizowanych wniosków	Kwota zrealizowanego dofinansowania
A 2 – pomoc w uzyskaniu prawo jazdy	1	6.000,00	6	40.040,08	1	2.310,00
B 1 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania	1	2.700,00	2	4.300,20	1	5.219,99
B 4 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania	3	13.928,86	2	43.186,00	1	3.274,00
C 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	1	4.200,00	2	3.847,60	1	17.600,00
C 2 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	1	10.000,00	1	8.250,00	2	4.369,60
C 3 - pomoc w zakupie protezy kończyny	3	6.000,00	2	7.226,70	1	20.020,00
C 5 - pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego	1	2.376,00	6	40.040,08	2	16.500,00
D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej	3	22.475,10	2	4.300,20	4	13.750,80

E -pomoc w kontynuowaniu rehabilitacji w formie wentylacji domowej	-	-	-	-	10	3.800,00
MODUŁ II						
Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym poprzez dofinansowanie kosztów edukacji: - w szkole policealnej, - w kolegium, - w szkole wyższej (studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe lub doktoranckie prowadzone przez szkoły wyższe w systemie stacjonarnym / dziennym lub niestacjonarnym / wieczorowym / zaocznym lub eksternistycznym, w tym również za pośrednictwem Internetu), a także kosztów przewodu doktorskiego, otwartego poza studiami doktoranckimi.	8 wnios ków	24.795,00	12 wnios ków	32.084,75	9 wnios ków	32.989,50

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie danych PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej

Analiza realizacji programu „Aktywny samorząd” w Powiecie Dąbrowskim w latach 2022–2024 wskazuje na systematyczne rozwijanie zakresu wsparcia oraz dostosowywanie go do rosnących potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Program, realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej, obejmuje działania w dwóch modułach: Moduł I – dotyczący likwidacji barier w aktywizacji społecznej i zawodowej, oraz Moduł II – wspierający edukację na poziomie wyższym.

W ramach Modułu I w analizowanym okresie zrealizowano różnorodne formy wsparcia, obejmujące m.in. pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, zakupie sprzętu elektronicznego, wózków i skuterów inwalidzkich, protez kończyn oraz dofinansowanie opieki dla osób zależnych. W 2022 roku największe środki przeznaczono na zadania z obszaru D (22 475,10 zł) oraz na utrzymanie sprawności technicznej wózków elektrycznych (10 000 zł). W 2023 roku odnotowano wzrost liczby wniosków w niemal wszystkich obszarach, szczególnie w zakresie zakupu oprzyrządowania do wózków (40 040,08 zł) oraz pomocy w uzyskaniu prawa jazdy (40 040,08 zł). W 2024 roku wprowadzono nowy obszar E – pomoc w kontynuowaniu rehabilitacji w formie wentylacji domowej, z którego skorzystało 10 osób na łączną kwotę 3 800 zł. Włączenie tego obszaru poszerzyło ofertę programu o wsparcie dla osób wymagających specjalistycznych form leczenia domowego.

Łącznie w 2024 roku można zauważyć tendencję stabilizacji liczby realizowanych wniosków przy jednoczesnym wzroście wartości dofinansowań w zadaniach związanych z zakupem sprzętu rehabilitacyjnego i środków ułatwiających codzienne funkcjonowanie. Najwyższe wsparcie finansowe w tym roku przyznano na zakup protezy kończyny (20 020,00 zł) oraz wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (17 600,00 zł).

W Module II, obejmującym dofinansowanie kosztów edukacji na poziomie wyższym, również odnotowano stabilny poziom zainteresowania programem. Liczba zrealizowanych wniosków wzrosła z 8 w 2022 roku do 12 w 2023 roku, a w 2024 roku wyniosła 9. Jednocześnie zauważalny jest wzrost łącznej kwoty wsparcia – z 24 795 zł w 2022 roku do 32 989,50 zł w 2024 roku, co wskazuje na większe potrzeby finansowe beneficjentów wynikające z kosztów nauki.

Podsumowując, realizacja programu „Aktywny Samorząd” w Powiecie Dąbrowskim w latach 2022–2024 charakteryzuje się stopniowym poszerzaniem zakresu oferowanego wsparcia i wzrostem wartości udzielanych dofinansowań. Włączenie w 2024 roku obszaru E rozszerzyło program o istotny element rehabilitacji medycznej w warunkach domowych, co znacząco podnosi jego kompleksowość i dostosowanie do indywidualnych potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Program Wyrównywania Różnic Między Regionami II

Powiat Dąbrowski co roku wstępuje w rolę Realizatora „Programu Wyrównywania Różnic Między Regionami III”. Adresaci Programu Wyrównywania Różnic Między Regionami III mogą ubiegać się o dofinansowanie w ramach następujących obszarów:

- obszar A – zapewnienie dostępności w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych;
- obszar B – likwidacja barier w urzędach, placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania;
- obszar C – tworzenie spółdzielni socjalnych osób prawnych;
- obszar D – likwidacja barier transportowych;
- obszar E – dofinansowanie wymaganego wkładu własnego w projektach dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych;
- obszar F – tworzenie warsztatów terapii zajęciowej oraz przeciwdziałanie degradacji infrastruktury istniejących warsztatów terapii zajęciowej;

- obszar G – skierowanie do powiatów poza algorytmem dodatkowych środków na finansowanie zadań ustawowych dotyczących rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Adresaci Programu Wyrównywania Różnic Między Regionami III:

- obszaru A (zapewnienie dostępności w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych) - zarządcy w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych;
- obszaru B (likwidacja barier w urzędach, placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania) – gminy, powiaty lub podmioty, które prowadzą placówki edukacyjne lub środowiskowe domy samopomocy;
- obszaru C (tworzenie spółdzielni socjalnych osób prawnych) – gminy, powiaty, organizacje pozarządowe;
- obszaru D (likwidacja barier transportowych):
- placówki służące rehabilitacji osób niepełnosprawnych prowadzone przez: organizacje pozarządowe, gminy lub powiaty,
- jednostki prowadzące warsztaty terapii zajęciowej,
- gminy, które dowożą osoby z niepełnosprawnościami do znajdujących się poza ich terenem placówek służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych;
- obszaru E (dofinansowanie wymaganego wkładu własnego w projektach dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych) – gminy, powiaty oraz organizacje pozarządowe;
- obszaru F (tworzenie warsztatów terapii zajęciowej) - jednostki samorządu terytorialnego lub organizacje pozarządowe,
- obszaru G (skierowanie do powiatów poza algorytmem dodatkowych środków na finansowanie zadań ustawowych dotyczących rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych) - powiaty.

Rok	Realizacja zadań
2022	Obszar B: „Dostosowanie Szkoły Podstawowej nr 2 w Dąbrowie Tarnowskiej dla osób z niepełnosprawnością ruchową”.
	Obszar B: „Budowa windy przy Urzędzie Gminy w Oleśnie”.
	Obszar B: „Przystosowanie łazienek dla osób niepełnosprawnych w Zespole Szkół im. K.K. Baczyńskiego w Dąbrowie Tarnowskiej”.

	Obszar D pn. „Likwidacja barier transportowych poprzez zakup samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych będących uczestnikami ŚDS w Dąbrowicy”.
	Obszar D pn. „Likwidacja barier transportowych poprzez zakup autobusu do przewozu osób niepełnosprawnych będących uczestnikami Warsztatów Terapii Zajęciowej w Dąbrowie Tarnowskiej”.
2023	Likwidacja barier w komunikowaniu się w urzędach administracji samorządu powiatowego w Dąbrowie Tarnowskiej”.
	Przystosowanie łazienki dla osób niepełnosprawnych w budynku Zespołu Szkół im. Władysława Stanisława Reymonta w Brniu.
	Dostosowanie Szkoły Podstawowej w Smęgorzowie dla osób z niepełnosprawnością ruchową.
2024	Likwidacja barier w komunikowaniu się w placówce edukacyjnej – I Liceum ogólnokształcące im. T. Kościuszki w Dąbrowie Tarnowskiej”.
	Przystosowanie dwóch łazienek dla osób z niepełnosprawnością w Zespole Szkół im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Dąbrowie Tarnowskiej - Szkolne Schronisko Młodzieżowe.

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie danych PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej

Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność” – Mieszkanie dla absolwenta oraz „Samodzielność – Aktywność – Mobilność” - Dostępne mieszkanie.

Powiat Dąbrowski w latach 2022-2024 do nadal występuje w roli Realizatora Programu „Samodzielność – Aktywność – Mobilność” – Mieszkanie dla absolwenta oraz „Samodzielność – Aktywność – Mobilność” – Dostępne mieszkanie

Program „Mieszkanie dla Absolwenta”, ma na celu przyczynić się do wzrostu niezależności osób niepełnosprawnych oraz ułatwić im aktywność zawodową i społeczną poprzez zapewnienie samodzielnego mieszkania spełniającego indywidualne kryterium dostępności dla beneficjenta.

Program „Dostępne mieszkanie”, ma na celu przyczynić się do wzrostu niezależności osób niepełnosprawnych oraz ułatwić im aktywność zawodową i społeczną poprzez zapewnienie mieszkania wolnego od barier architektonicznych, jako podstawy samodzielnego realizowania planów zawodowych i społecznych. Dofinansowanie dotyczy dopłaty do zakupu mieszkania pozbawionego barier architektonicznych, znajdującego się w lokalizacji umożliwiającej samodzielne opuszczenie budynku, aż do poziomu zero przed budynkiem.

Pomimo gotowości organizacyjnej powiatu do realizacji obu programów, w latach 2022–2024 nie wpłynął żaden wniosek o dofinansowanie. Dopiero w 2025 roku złożono pierwszy wniosek w ramach programu, co może świadczyć nie tylko o stopniowym wzroście

świadomości mieszkańców w zakresie dostępnych form wsparcia, ale także o tym, że w poprzednich latach nie występowały istotne potrzeby w tym obszarze.

2.8. Wsparcie instytucjonalne

Rozwiązywanie problemów społecznych wymaga zaangażowania odpowiednich instytucji, które poprzez swoje działania wspierają realizację lokalnych strategii i programów społecznych. Wsparcie instytucjonalne stanowi podstawę skutecznego reagowania na potrzeby mieszkańców oraz umożliwia koordynację działań. W niniejszym rozdziale zostaną przedstawione instytucje działające na terenie powiatu dąbrowskiego, które odgrywają kluczową rolę w realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz wspieraniu mieszkańców w pokonywaniu trudnych sytuacji życiowych.

2.8.1. Domy pomocy społecznej

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, która nie może samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Na terenie Powiatu Dąbrowskiego działają dwa domy pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym, prowadzone przez kościelne osoby prawne :

- 1) Caritas Diecezji Tarnowskiej : Dom Pomocy Społecznej w Dąbrowie Tarnowskiej dla 35 osób przewlekle somatycznie chorych,
- 2) Zgromadzenie Zakonne Sióstr Benedyktynk Wynagradzających Najświętszemu Obliczu Pana Naszego Jezusa Chrystusa z siedzibą w Kupieninie: Dom Radosnej Starości w Kupieninie dla 70 osób w podeszłym wieku.

Tabela 29. Liczba mieszkańców i wydanych decyzji umieszczających w domach pomocy społecznej na terenie powiatu dąbrowskiego w latach 2022-2024

		Dom Pomocy Społecznej w Dąbrowie Tarnowskiej	Dom Radosnej Starości w Kupieninie
2022 rok	Liczba pensionariuszy stan na 31.12.2022r.	35	67
	Liczba wydanych decyzji umieszczających	12	17
2023 rok	Liczba pensionariuszy stan na 31.12.2023r.	33	65
	Liczba wydanych decyzji umieszczających	7	24

2024 rok	Liczba pensionariuszy stan na 31.12.2024r.	34	69
	Liczba wydanych decyzji umieszczających	10	31

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej

W latach 2022–2024 w obu placówkach – Domu Pomocy Społecznej w Dąbrowie Tarnowskiej oraz Domu Radosnej Starości w Kupieninie – obserwuje się niewielkie wahania liczby pensionariuszy przy wyraźnym zróżnicowaniu dynamiki przyjęć. W Dąbrowie Tarnowskiej liczba mieszkańców utrzymuje się na zbliżonym poziomie, wahając się od 33 do 35 osób, co wskazuje na względną stabilność funkcjonowania placówki. Liczba decyzji o umieszczeniu spadła w 2023 roku, po czym w 2024 roku ponownie wzrosła. W Kupieninie natomiast widać wyraźny trend wzrostowy – liczba pensionariuszy systematycznie rośnie z 67 w 2022 roku do 69 w 2024 roku, a liczba wydanych decyzji wzrasta dynamicznie, zwłaszcza między 2022 a 2024 rokiem (z 17 do 31). Jednocześnie liczba miejsc w obu domach pomocy społecznej zapewnia pełne zaspokojenie potrzeb mieszkańców powiatu w zakresie opieki instytucjonalnej; nie występują długotrwałe okresy oczekiwania na przyjęcie, a listy osób oczekujących tworzone są jedynie incydentalnie.

2.8.2. Środowiskowe Domy Samopomocy

Środowiskowe domy samopomocy, zwane inaczej ośrodkami wsparcia, służą budowaniu sieci oparcia społecznego i przygotowują do życia w społeczeństwie oraz funkcjonowania w środowisku. Są przeznaczone dla osób przewlekle psychicznie chorych i niepełnosprawnych intelektualnie. To placówki okresowego dziennego lub całodobowego pobytu, w którym osoby z zaburzeniami psychicznymi mogą otrzymać częściową opiekę i pomoc w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych oraz posiłek.

Środowiskowe Domy Samopomocy, w zależności od kategorii osób, dla których są przeznaczone, dzielą się na następujące typy:

- 1) typ A - dla osób przewlekle psychicznie chorych;
- 2) typ B - dla osób z niepełnosprawnością intelektualną;
- 3) typ C - dla osób wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych;
- 4) typ D - dla osób ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Dom może obejmować wsparciem więcej niż jedną kategorię osób wymienionych powyżej.

W celu realizacji ustawowego zadania tj. prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi Powiat Dąbrowski zgodnie

z uchwałą Nr XVIII/224/2012 Rady Powiatu Dąbrowskiego w Dąbrowie Tarnowskiej z dnia 21.12.2012 powierzył Gminie Miasta Tarnowa realizację przedmiotowego zadania publicznego polegającego na kierowaniu mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego do środowiskowego domu samopomocy w celu świadczenia usług, o których mowa w art. 51a ustawy z dnia 12 marca 2004 r o pomocy społecznej.

Na terenie powiatu dąbrowskiego funkcjonują dwa środowiskowe domy samopomocy prowadzone przez organizacje pozarządowe:

1. Środowiskowy Dom Samopomocy w Oleśnicy, prowadzony przez Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń” w Dąbrowie Tarnowskiej, jest placówką typu A i B, przeznaczoną dla osób przewlekłe psychicznie chorych oraz z niepełnosprawnością intelektualną. Ośrodek dysponuje 36 miejscami dla uczestników.

2. Środowiskowy Dom Samopomocy w Dąbrowicy prowadzony jest przez Stowarzyszenie „Otwarte Serce” Rodziców, Opiekunów i Przyjaciół na Rzecz Osób Niepełnosprawnych z siedzibą w Szczucinie. Placówka oferuje 44 miejsca i obejmuje trzy typy wsparcia: typ A–dla osób przewlekłe psychicznie chorych, typ B–dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim, znacznym, umiarkowanym oraz lekkim, jeśli współwystępują inne zaburzenia, w szczególności neurologiczne, typ C– dla osób z innymi przewlekłymi zaburzeniami czynności psychicznych, w tym dla osób starszych zmagających się z demencją, stanami poudarowymi, otępieniem, chorobą Parkinsona, Alzheimera, stwardnieniem rozsianym i innymi schorzeniami o podobnym charakterze.

Środowiskowe Domy Samopomocy działające na terenie powiatu dąbrowskiego zapewniają wsparcie wszystkim mieszkańcom powiatu, na podstawie zawartych porozumień pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego gmin. Porozumienia te umożliwiają kierowanie uczestników z terenu całego powiatu do funkcjonujących ośrodków, niezależnie od miejsca ich zamieszkania. Ośrodki pomocy społecznej nie sygnalizują problemów związanych z niewystarczającą liczbą miejsc, a istniejąca baza lokalowa Środowiskowych Domów Samopomocy w pełni zabezpiecza potrzeby mieszkańców powiatu dąbrowskiego w zakresie tego rodzaju wsparcia.

2.8.3. Warsztaty Terapii Zajęciowej

Warsztaty Terapii Zajęciowej stanowią formę instytucjonalnego wsparcia, której celem jest prowadzenie działań w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami. Ich głównym zadaniem jest wspieranie uczestników w rozwijaniu umiejętności niezbędnych do możliwie samodzielnego i aktywnego funkcjonowania w życiu codziennym, zgodnie z indywidualnymi predyspozycjami i możliwościami każdej osoby.

Funkcjonowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej finansowane jest ze środków publicznych – w 90% ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz w 10% z budżetu powiatu dąbrowskiego .

Zajęcia terapeutyczne prowadzone są w niewielkich, pięcioosobowych grupach, nad którymi opiekę sprawuje jeden terapeuta. Uczestnicy wykonują ćwiczenia i zadania w odpowiednio przystosowanych pracowniach dostosowanych do ich możliwości psychofizycznych. Program terapii obejmuje również rehabilitację ruchową oraz wsparcie psychologiczne, realizowane w formie indywidualnych i grupowych spotkań z psychologiem.

Na terenie powiatu dąbrowskiego funkcjonują dwa Warsztaty Terapii Zajęciowej:

1. Warsztat Terapii Zajęciowej w Dąbrowie Tarnowskiej działający przy Stowarzyszeniu Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń” w Dąbrowie Tarnowskiej. Warsztat przeznaczony jest dla 45 uczestników.
2. Warsztat Terapii Zajęciowej w Kupieninie działający przy Stowarzyszeniu Pomocy Dziecku i Rodzinie „Przyjazny Świat” w Mędrzechowie. Warsztat przeznaczony jest dla 30 uczestników.

W grudniu 2024 roku zwiększono liczbę miejsc w obu Warsztatach Terapii Zajęciowej, co pozwoliło w pełni zaspokoić potrzeby osób z niepełnosprawnościami z terenu powiatu.

2.8.4. Interwencja Kryzysowa

W celu realizacji ustawowych zadań z zakresu pomocy społecznej Rada Powiatu Dąbrowskiego Uchwałą Nr XXIX/370/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. powierzyła Gminie Miasta Tarnowa realizację zadanie polegającego na utrzymaniu w gotowości i prowadzeniu ośrodka interwencji kryzysowej dla mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego w części dotyczącej:

- 1) zapewnienia natychmiastowej specjalistycznej pomocy osobom w kryzysie spowodowanym nagłymi zdarzeniami traumatycznymi,
- 2) zapewnienia w miarę wolnych miejsc całodobowego schronienia związanego z przeżywanym kryzysem - do 3 miesięcy.

Powyższe zadanie realizowane jest na mocy Porozumienia z dnia 18 sierpnia 2014r. zwartego pomiędzy Powiatem Dąbrowskim a Gminą Miasta Tarnowa (Dz. Urz. Województwa Małopolskiego z dnia 22.08.2014r., poz. 4613). Porozumienie zawarte jest na czas nieokreślony, przy czym wysokość dotacji określają coroczne aneksy.

Na terenie Powiatu Dąbrowskiego funkcjonuje Punkt Interwencji Kryzysowej w Dąbrowie Tarnowskiej. Celem działalności tegoż Punktu jest niesienie pomocy osobom doznającym przemocy, poszkodowanym w wyniku zdarzeń losowych, znajdujących się w sytuacjach kryzysu. W okresie od 2022 do 2024 roku specjaliści zatrudnieni w Punkcie tj. dwóch psychologów, prawnik, specjalista pracy socjalnej udzielili łącznie 731 porad klientom wymagającym specjalistycznego wsparcia.

Tabela 30. Wsparcie udzielane przez PIK w Dąbrowie Tarnowskiej w latach 2022-2024

	PIK
	Liczba porad specjalistycznego wsparcia
2022 rok	254
2023 rok	251
2024 rok	226

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej

Tabela 31. Liczba mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego, które skorzystały z pomocy Tarnowskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w latach 2022-2024

		Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Natychmiastowa specjalistyczna pomoc w kryzysie spowodowanym nagłymi zdarzeniami traumatycznymi	Kontakt telefoniczny	7	9	10
	Kontakt bezpośredni	0	7	5
Całodobowe schronienie związane z przeżywanym kryzysem – do 3 miesięcy		0	0	3 osoby (1 dorosła + 2 dzieci)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej

Dane przedstawione w tabeli ukazują zmieniającą się liczbę mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego, którzy w latach 2022–2024 korzystali z pomocy Tarnowskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej. Widoczna jest stopniowa tendencja wzrostowa w liczbie osób zgłaszających się po natychmiastową, specjalistyczną pomoc w sytuacjach kryzysowych spowodowanych nagłymi zdarzeniami traumatycznymi. W 2022 roku odnotowano 7 kontaktów telefonicznych, w 2023 roku było ich 9, a w 2024 roku już 10, co może świadczyć o rosnącej świadomości społecznej dotyczącej dostępnych form wsparcia lub o zwiększonej liczbie sytuacji kryzysowych wymagających interwencji.

Prowadzenie mieszkań treningowych lub wspomaganych oraz ośrodków wsparcia

Prowadzenie mieszkań treningowych lub wspomaganych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, stanowi zadanie własne powiatu.

Powiat Dąbrowski nie prowadzi mieszkań treningowych ani wspomaganych z uwagi na brak zasobu mieszkaniowego o charakterze komunalnym. Co roku ogłaszany jest otwarty konkurs ofert na powierzenie zadania publicznego w zakresie prowadzenia mieszkania treningowego lub wspomagane przez organizacje pozarządowe. Niestety, dotychczas nie wpłynęła żadna oferta – brak jest zainteresowania ze strony podmiotów uprawnionych. Dotychczas usamodzielniający się wychowankowie korzystali głównie z pomocy ośrodków pomocy społecznej w formie mieszkań socjalnych. Dzięki zaangażowaniu pracowników Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, wychowankowie znajdowali również miejsce zamieszkania u krewnych lub rodzin

zaprzyjaźnionych, które były w stanie zapewnić im należytą opiekę i często pełniły funkcję opiekuna usamodzielnienia.

Na terenie powiatu nie funkcjonuje również dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Należy podkreślić, że w środowisku lokalnym nie odnotowano zapotrzebowania na tego rodzaju formę wsparcia – gminy dotychczas ani razu nie zgłaszały potrzeby umieszczenia matki z dzieckiem w domu samotnej matki ani kobiet w ciąży.

2.8.5. Zdrowie psychiczne

Na terenie powiatu dąbrowskiego funkcjonują placówki świadczące usługi w zakresie ochrony zdrowia psychicznego, które wspólnie zapewniają kompleksowy system wsparcia dla mieszkańców – zarówno dzieci, jak i osób dorosłych.

Placówka BioVitaMed (ul. Szpitalna 1, Dąbrowa Tarnowska) działa na rzecz dzieci i młodzieży z terenu powiatu dąbrowskiego, oferując szeroki zakres usług terapeutycznych i psychologicznych. BioVitaMed prowadzi działania ukierunkowane na rozwój psychofizyczny dzieci, poprawę ich sprawności ruchowej, funkcjonowania emocjonalnego i społecznego, a także wspieranie rodzin w procesie terapeutycznym. Placówka współpracuje z jednostkami oświatowymi i pomocą społeczną, realizując cele w zakresie wczesnej interwencji i rehabilitacji dzieci z różnymi niepełnosprawnościami oraz zaburzeniami rozwojowymi.

Z kolei Centrum Zdrowia Psychicznego działające przy Szpitalu Wojewódzkim im. Św. Łukasza w Tarnowie obejmuje swoim zasięgiem osoby dorosłe z terenu powiatu dąbrowskiego. Jego celem jest zapewnienie mieszkańcom kompleksowej i łatwo dostępnej pomocy psychiatrycznej, psychologicznej oraz środowiskowej. W ramach Centrum funkcjonuje Punkt Zgłoszeniowo-Koordynacyjny w Dąbrowie Tarnowskiej (ul. Piłsudskiego 21, Dąbrowa Tarnowska), do którego można zgłosić się bez skierowania, a także Zespół Leczenia Środowiskowego świadczący usługi w miejscu zamieszkania pacjentów.

Wspólne funkcjonowanie placówki BioVitaMed oraz Centrum Zdrowia Psychicznego zapewnia mieszkańcom powiatu dąbrowskiego spójny i komplementarny system wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego i rehabilitacji – od wieku dziecięcego po dorosłość – odpowiadający na potrzeby różnych grup wiekowych i zdrowotnych.

Funkcjonowanie placówki BioVitaMed, dedykowanej dzieciom i młodzieży, oraz Centrum Zdrowia Psychicznego dla osób dorosłych zapewnia mieszkańcom powiatu dąbrowskiego kompleksowy, spójny i dostępny system wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego.

2.9. Edukacja

Edukacja w Powiecie Dąbrowskim odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu przyszłości lokalnej społeczności. Sieć placówek oświatowych zapewnia uczniom dostęp do zróżnicowanej oferty edukacyjnej, rozwijając zarówno kompetencje ogólne, jak i umiejętności praktyczne. Dzięki współpracy samorządu, kadry pedagogicznej oraz instytucji wspierających, szkoły w powiecie nie tylko realizują podstawę programową, lecz także tworzą przestrzeń sprzyjającą rozwojowi pasji, talentów i aktywności społecznej młodych ludzi.

2.9.1. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

Zadaniem Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Dąbrowie Tarnowskiej jest udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej i logopedycznej dzieciom (w wieku od urodzenia) i młodzieży. Poradnia udziela także rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno – pedagogicznej związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży. Poradnia realizuje zadania w szczególności poprzez: diagnozowanie, opiniowanie, działalność terapeutyczną, prowadzenie grup wsparcia, prowadzenie mediacji, interwencję kryzysową, działalność profilaktyczną, poradnictwo, konsultacje oraz działalność informacyjno – szkoleniową. Poradnia udziela pomocy uczniom, ich rodzicom, nauczycielom przedszkoli, szkół i placówek mających siedzibę na terenie należącym do Poradni. W przypadku dzieci nie uczęszczających do przedszkola, szkoły oraz ich rodziców pomocy udziela poradnia właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka. Działalność poradni jest bezpłatna. Pracownicy poradni realizują zadania również poza poradnią, w środowisku dzieci i młodzieży, w tym w środowisku rodzinnym.

Tabela 32. Działalność diagnostyczna Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Dąbrowie Tarnowskiej w latach 2022-2024

	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Psychologiczna	584	568	598
Pedagogiczna	413	421	509
Logopedyczna	276	295	290
Związana z wyborem kierunku kształcenia	4	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Dąbrowie Tarnowskiej

W latach 2022–2024 działalność diagnostyczna Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Dąbrowie Tarnowskiej charakteryzowała się stałą intensywnością, z wyraźnym trendem wzrostowym. Największą część badań stanowiły diagnozy psychologiczne, których liczba z roku na rok rosła: od 584 w 2022 r., przez niewielki spadek do 568 w 2023 r., aż do 598 w 2024 r. Systematyczny wzrost odnotowano również w badaniach pedagogicznych: z 413 diagnoz w 2022 r. do 421 w 2023 r., a następnie do 509 w 2024 r., co stanowi największą dynamikę wzrostu spośród wszystkich kategorii. Liczba diagnoz logopedycznych pozostała na względnie stabilnym poziomie – z 276 w 2022 r. wzrosła do 295 w 2023 r., a w 2024 r. wyniosła 290. Najmniej badań dotyczyło wyboru kierunku kształcenia; ich liczba była niewielka i zmniejszyła się z 4 w 2022 r. do 1 w latach 2023–2024. Dane wskazują na rosnące zapotrzebowanie na diagnozy psychologiczne i pedagogiczne oraz stabilne zainteresowanie wsparciem logopedycznym.

Tabela 33. Liczba pomocy psychologiczno-pedagogicznych w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Dąbrowie Tarnowskiej w latach 2022-2024

	Rok 2022		Rok 2023		Rok 2024	
	Liczba dzieci	Liczba spotkań	Liczba dzieci	Liczba spotkań	Liczba dzieci	Liczba spotkań
Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne	39	236	43	236	41	261
Terapia logopedyczna	157	550	187	592	174	900
Terapia psychologiczna	64	268	170	668	207	831

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Dąbrowie Tarnowskiej

W latach 2022–2024 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Dąbrowie Tarnowskiej odnotowała wyraźny wzrost liczby udzielanych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne prowadzone były dla zbliżonej liczby dzieci – 39 w 2022 r., 43 w 2023 r. oraz 41 w 2024 r., jednak liczba spotkań wzrosła z 236 w latach 2022–2023 do 261 w 2024 r., co może świadczyć o zwiększeniu intensywności wsparcia. Terapia logopedyczna obejmowała najwięcej dzieci, a zapotrzebowanie na nią systematycznie rosło w latach 2022–2023 (od 157 do 187 dzieci), przy jednoczesnym znacznym zwiększeniu liczby spotkań: z 550 w 2022 r., do 592 w 2023 r., aż do 900 w 2024 r. W przypadku terapii psychologicznej wzrost był najbardziej dynamiczny – liczba dzieci uczestniczących w zajęciach zwiększyła się z 64 w 2022 r. do 170 w 2023 r. oraz 207 w 2024 r., a liczba spotkań wzrosła ponad trzykrotnie, z 268 w 2022 r. do 831 w 2024 r. Dane pokazują, że z roku na rok

coraz więcej dzieci korzysta z pomocy specjalistycznej, szczególnie psychologicznej i logopedycznej, co może świadczyć o rosnącej świadomości potrzeb rozwojowych oraz większym zaangażowaniu poradni w udzielanie kompleksowego wsparcia.

Tabela 34. Wydane orzeczenia w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Dąbrowie Tarnowskiej w latach 2022-2024

Rodzaj wydanego orzeczenia:	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
niesłyszących i słabosłyszących	3	4	3
niewidomych i słabowidzących	0	4	1
z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją	14	21	26
niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim	12	13	27
niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym lub znacznym	7	5	9
z autyzmem, w tym z Zespołem Aspergera	10	12	14
z niepełnosprawnościami sprzężonymi	29	27	27
zagrożonych niedostosowaniem społecznym	0	5	0
niedostosowanych społecznie	0	0	0
o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych	1	4	4
o potrzebie indywidualnego nauczania	30	31	31
odmowne	0	0	0
uchylające	0	0	0
w wyniku odwołania do kuratora oświaty	0	0	0
o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego	0	0	0
o braku potrzeby kształcenia specjalnego	0	0	0
o braku potrzeby indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego	0	0	0
o braku potrzeby indywidualnego nauczania	0	0	0
o braku potrzeby zajęć rewalidacyjno-wychowawczych	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Dąbrowie Tarnowskiej

W analizowanym okresie 2022–2024 w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Dąbrowie Tarnowskiej obserwuje się stopniowe zwiększanie liczby orzeczeń wydawanych dla dzieci z różnymi potrzebami edukacyjnymi i rozwojowymi. Najwięcej orzeczeń dotyczyło niepełnosprawności ruchowej (w tym afazji) oraz niepełnosprawności intelektualnej w stopniu lekkim, przy czym w obu kategoriach liczby systematycznie rosły. W przypadku niepełnosprawności ruchowej wydano 14 orzeczeń w 2022 r., 21 w 2023 r. i 26 w 2024 r., natomiast orzeczeń o niepełnosprawności intelektualnej w stopniu lekkim było kolejno 12, 13 i 27, co stanowi największy wzrost w badanym okresie. Rosła także liczba orzeczeń dotyczących autyzmu, w tym Zespołu Aspergera – od 10 w 2022 r. do 14 w 2024 r. Liczba orzeczeń dotyczących niepełnosprawności sprzężonych utrzymywała się na stabilnym poziomie (29 w 2022 r. oraz po 27 w dwóch kolejnych latach). Orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania pozostawały na zbliżonym poziomie – od 30 do 31 rocznie. Sporadycznie pojawiały się orzeczenia dotyczące niewidomych i słabowidzących oraz dzieci zagrożonych niedostosowaniem społecznym. W całym analizowanym okresie nie wydano żadnych orzeczeń odmownych ani uchylających. Dane wskazują na wzrost potrzeb w zakresie wsparcia dzieci z niepełnosprawnościami, zwłaszcza intelektualną i ruchową, oraz utrzymujące się zapotrzebowanie na indywidualne nauczanie.

2.9.2. Szkoły ponadpodstawowe

W Powiecie Dąbrowskim w 2024 roku funkcjonowały następujące szkoły i placówki oświatowe:

- 1) I Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Dąbrowie Tarnowskiej, ul. Piłsudskiego 44, 33-200 Dąbrowa Tarnowska,
- 2) Zespół Szkół im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Dąbrowie Tarnowskiej, ul. Kościuszki 5, 33-200 Dąbrowa Tarnowska, w skład którego wchodzi:
 - II Liceum Ogólnokształcące w Dąbrowie Tarnowskiej,
 - Technikum Nr 1 w Dąbrowie Tarnowskiej,
 - Branżowa Szkoła I Stopnia w Dąbrowie Tarnowskiej,
 - Szkoła Policealna Nr 2 w Dąbrowie Tarnowskiej,
 - Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Dąbrowie Tarnowskiej,
 - Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Dąbrowie Tarnowskiej,
- 3) Zespół Szkół im. Władysława Stanisława Reymonta w Brniu, Breń 3, 33-210 Olesno, w skład którego wchodzi:

- Liceum Ogólnokształcące w Brniu, - Technikum w Brniu,
 - Branżowa Szkoła I Stopnia w Brniu,
 - Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy w Brniu,
- 4) Powiatowe Centrum Edukacji i Kompetencji Zawodowych w Szczucinie, ul. Witosa 2, 33-230 Szczucin, w skład którego wchodzi:
- Liceum Ogólnokształcące w Szczucinie,
 - Technikum w Szczucinie,
 - Branżowa Szkoła I Stopnia w Szczucinie,
 - Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Szczucinie,
 - Centrum Kształcenia Zawodowego w Szczucinie
- 5) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Dąbrowie Tarnowskiej, ul. Szpitalna 1, 33-200 Dąbrowa Tarnowska.

Do Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych w Dąbrowie Tarnowskiej, Szkoły Policealnej Nr 2 w Dąbrowie Tarnowskiej, Liceum Ogólnokształcącego w Brniu i Szkoły Specjalnej Przysposabiającej do Pracy w Brniu nie udało się dokonać naboru ze względu na brak chętnych uczniów. W roku szkolnym 2023/2024 niżej wymienione szkoły ponadpodstawowe kształciły uczniów w następujących typach szkół:

Tabela 35. Liczba uczniów według stanu na 30 września 2024 roku

Nazwa szkoły	Typ szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów
I Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Dąbrowie Tarnowskiej	Liceum Ogólnokształcące	531	21
	RAZEM	531	21
Zespół Szkół im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Dąbrowie Tarnowskiej	Liceum Ogólnokształcące	74	4
	Technikum	427	19
	Branżowa Szkoła I Stopnia	252	10
	RAZEM	753	33
Zespół Szkół im. Władysława Stanisława Reymonta w Brniu	Technikum	63	4
	Branżowa Szkoła I Stopnia	49	3
	RAZEM	112	7
Powiatowe Centrum Edukacji i Kompetencji Zawodowych w Szczucinie	Liceum Ogólnokształcące	58	3
	Technikum	216	11
	Branżowa Szkoła I Stopnia	91	4
	RAZEM	365	18
OGÓŁEM		1761	79

Źródło: Raport o stanie Powiatu Dąbrowskiego za 2024 rok

2.9.3. Placówki edukacyjne dla osób z niepełnosprawnością

Na terenie Powiatu funkcjonują także niepubliczne szkoły i placówki dotowane przez Powiat Dąbrowski. Są to: Niepubliczny Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy im. Jana Pawła II w Skrzynce i Niepubliczna Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy w Skrzynce - prowadzone przez Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Przyjazny Świat” w Mędrzechowie oraz Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy dla Dzieci Niepełnosprawnych w Dąbrowie Tarnowskiej z siedzibą w Sutkowie – prowadzony przez Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń” w Dąbrowie Tarnowskiej.

Tabela 36. Placówki edukacyjne dla osób z niepełnosprawnością na terenie powiatu dąbrowskiego (2024r.)

Nazwa niepublicznej szkoły/ placówki	Organ prowadzący	Liczba uczniów/ wychowanków w 2024r.	Opis działalności
Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy dla Dzieci Niepełnosprawnych w Dąbrowie Tarnowskiej z siedzibą w Sutkowie	Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń” w Dąbrowie Tarnowskiej	I-XII – 10 wychowanków	Placówka obejmuje pomocą dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami sprzężonym, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna oraz z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim w wieku od 3 do 25 roku życia.
Niepubliczny Ośrodek Rewalidacyjno - Wychowawczy im. Jana Pawła II w Skrzynce	Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Przyjazny Świat” w Mędrzechowie	I-VIII.2024r. – 13 wychowanków IX-XII – 18 wychowanków	Placówka obejmuje pomocą dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami sprzężonym, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna oraz z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim w wieku od 3 do 25 roku życia.
Niepubliczna Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy w Skrzynce	Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Przyjazny Świat” w Mędrzechowie	I-VIII – 3 uczniów IX-4 uczniów X-XII – 3 uczniów	Szkoła przeznaczona dla absolwentów szkoły podstawowej (z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi), którzy mogą pobierać naukę do 24 roku

		życia. Głównym profilem szkoły jest prowadzenie gospodarstwa domowego z elementami prac biurowych, porządkowych, dekoracyjnych, ogrodniczych. Celem kształcenia jest przygotowanie młodzieży do jak najpełniejszego, samodzielnego funkcjonowania w integracji ze społeczeństwem, do pełnienia różnych ról społecznych, autonomicznego i aktywnego dorosłego życia.
Placówka prowadzona na zlecenie Gminy Szczucin		
Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne „Przyjazny Świat” w Skrzynce	Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Przyjazny Świat” w Mędrzechowie	Placówka przyjmuje dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, ruchową, wzrokową, słuchową, autyzmem oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi w wieku od 2,5 roku do czasu rozpoczęcia nauki szkolnej, posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną. W Przedszkolu prowadzone jest także wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci od urodzenia do czasu rozpoczęcia nauki szkolnej, posiadających opinię o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka wydaną przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Dąbrowie Tarnowskiej oraz Raportu o stanie Powiatu Dąbrowskiego za 2024 rok

2.10. Podmioty ekonomii społecznej i ich zdolność do realizacji usług społecznych

Ekonomia społeczna stanowi ważny element lokalnego systemu wsparcia społecznego, łącząc cele gospodarcze z misją społeczną. Jej głównym zadaniem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, aktywizacja zawodowa osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz świadczenie usług społecznych odpowiadających na potrzeby lokalnych społeczności.

Zgodnie z zapisami Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. „Ekonomia Solidarności Społecznej” (M.P. z 2 grudnia 2022 r., poz. 1177), ekonomia społeczna to działalność prowadzona przez podmioty ekonomii społecznej (PES) na rzecz społeczności lokalnej w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej, tworzenia miejsc pracy dla osób

zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz świadczenia usług społecznych. Działalność ta może być realizowana w formie działalności gospodarczej, działalności pożytku publicznego lub innej działalności o charakterze odpłatnym.

Usługi społeczne, będące jednym z głównych obszarów aktywności podmiotów ekonomii społecznej, obejmują działania z zakresu:

1. Polityki prorodzinnej,
2. Wspierania rodziny,
3. Systemu pieczy zastępczej,
4. Pomocy społecznej,
5. Promocji i ochrony zdrowia,
6. Wspierania osób niepełnosprawnych,
7. Edukacji publicznej,
8. Przeciwdziałania bezrobociu,
9. Kultury,
10. Kultury fizycznej i turystyki,
11. Pobudzania aktywności obywatelskiej,
12. Mieszkalnictwa,
13. Ochrony środowiska,
14. Reintegracji zawodowej i społecznej.

Usługi te stanowią ważny element budowania spójności społecznej, wzmacniania kapitału społecznego oraz rozwoju lokalnego opartego na solidarności i współpracy.

Zgodnie z definicją przyjętą w Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej, sektor ekonomii społecznej ten obejmuje w szczególności:

- spółdzielnie socjalne działające na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 2085, z późn. zm.),
- warsztaty terapii zajęciowej (WTZ) i zakłady aktywności zawodowej (ZAZ) funkcjonujące w oparciu o ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2021 r. poz. 573, z późn. zm.),
- centra integracji społecznej (CIS) i kluby integracji społecznej (KIS) – działające na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 176, z późn. zm.),

- spółdzielnie pracy, w tym spółdzielnie inwalidów i spółdzielnie niewidomych oraz spółdzielnie produkcji rolnej – działające w oparciu o ustawę z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz.U. z 2021 r. poz. 648),
- organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia) prowadzące działalność pożytku publicznego zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2022 r. poz. 1327, z późn. zm.),
- inne podmioty prowadzące działalność społeczną lub reintegracyjną, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1, 2 i 4 ww. ustawy.

Ważnym elementem ekonomii społecznej jest również przedsiębiorczość społeczna, w ramach której podmioty te prowadzą działalność gospodarczą lub odpłatną działalność pożytku publicznego, mając na celu aktywizację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem. Charakterystyczną cechą tych podmiotów jest nieprywatyzowanie zysku oraz partycypacyjny sposób zarządzania.

Na terenie Powiatu Dąbrowskiego funkcjonuje kilka typów podmiotów ekonomii społecznej:

- Warsztat Terapii Zajęciowej w Dąbrowie Tarnowskiej – placówka wspierająca osoby z niepełnosprawnościami w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej;
- Lokalne stowarzyszenia i fundacje, m.in. działające w obszarach wspierania rodziny, kultury, edukacji, promocji zdrowia i aktywności społecznej;
- Koła Gospodyń Wiejskich i organizacje nieformalne, które pełnią funkcję integracyjną i wspierającą rozwój społeczności wiejskich.

Zdolność podmiotów ekonomii społecznej w Powiecie Dąbrowskim do realizacji usług społecznych została określona na podstawie sprawozdań z realizacji współpracy Powiatu Dąbrowskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego za lata 2022–2024.

**Tabela 37. Współpraca Powiatu Dąbrowskiego z organizacjami pozarządowymi
w latach 2022-2024**

Zakres działania	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu	Powiatowy Szkolny Związek Sportowy z siedzibą w Dąbrowie Tarnowskiej Stowarzyszenie Szachowe „Szach-Mat” w Radomyślu Wielkim Stowarzyszeniu „Strzelec” im. Bohaterów Powiśla Dąbrowskiego w Dąbrowie Tarnowskiej	Powiatowy Szkolny Związek Sportowemy z siedzibą w Dąbrowie Tarnowskiej Stowarzyszenie Szachowe Szach-Mat z siedzibą w Radomyślu Wielkim Uczniowski Klub Sportowy Football Academy Dąbrowa Tarnowska	Powiatowy Szkolny Związek Sportowemy z siedzibą w Dąbrowie Tarnowskiej Stowarzyszenie Szachowe Szach-Mat z siedzibą w Radomyślu Wielkim Uczniowski Klub Sportowy Football Academy Dąbrowa Tarnowska Stowarzyszenie „Strzelec” im. Bohaterów Powiśla Dąbrowskiego z siedzibą w Dąbrowie Tarnowskiej Uczniowski Międzyszkolny Klub Sportowy „JUNIS” z siedzibą w Szczucinie
Promocja i ochrona zdrowia	-	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń” w Dąbrowie Tarnowskiej – Stowarzyszenie „Otwarte Serce” Rodziców, Opiekunów i Przyjaciół na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Szczucinie Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wiek przy Dąbrowskim Domu Kultury w Dąbrowie Tarnowskiej Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Dąbrowie Tarnowskiej	Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wiek przy Dąbrowskim Domu Kultury w Dąbrowie Tarnowskiej Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Dąbrowie Tarnowskiej Stowarzyszenie „Otwarte Serce” Rodziców, Opiekunów i Przyjaciół na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Szczucinie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń” w Dąbrowie Tarnowskiej

Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększanie świadomości prawnej społeczeństwa	Stowarzyszenie „SURSUM CORDA” z siedzibą w Nowym Sączu	Stowarzyszenie „SURSUM CORDA” z siedzibą w Nowym Sączu	Stowarzyszenie „SURSUM CORDA” z siedzibą w Nowym Sączu
Edukacja, oświata i wychowanie oraz działania na rzecz osób niepełnosprawnych	Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Przyjazny Świat” w Kupieninie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń” w Dąbrowie Tarnowskiej Stowarzyszenie "Otwarte Serce" Rodziców, Opiekunów i Przyjaciół na Rzecz Osób Niepełnosprawnych	Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Przyjazny Świat” w Kupieninie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń” w Dąbrowie Tarnowskiej Stowarzyszenie "Otwarte Serce" Rodziców, Opiekunów i Przyjaciół na Rzecz Osób Niepełnosprawnych	Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Przyjazny Świat” w Kupieninie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń” w Dąbrowie Tarnowskiej Stowarzyszenie "Otwarte Serce" Rodziców, Opiekunów i Przyjaciół na Rzecz Osób Niepełnosprawnych
Pomoc społeczna, wsparcie rodzin i systemu pieczy zastępczej	Caritas Diecezji Tarnowskiej Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Wynagradzających Najświętszemu Obliczu Pana Naszego Jezusa Chrystusa Stowarzyszenie SIEMACHA z w Krakowie Stowarzyszenie Na Rzecz Dialogu Współpracy i Rozwoju – Raławice, z siedzibą w Raławice	Caritas Diecezji Tarnowskiej Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Wynagradzających Najświętszemu Obliczu Pana Naszego Jezusa Chrystusa Stowarzyszenie SIEMACHA z w Krakowie	Caritas Diecezji Tarnowskiej Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Wynagradzających Najświętszemu Obliczu Pana Naszego Jezusa Chrystusa Stowarzyszenie SIEMACHA z w Krakowie
Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Wojciecha w Bolesławiu Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Gręboszowie Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Józefa	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Wniebowzięcia NMP w Gręboszowie Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Wojciecha w Bolesławiu Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Marii Magdaleny w Szczucinie	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Gręboszowie Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Wojciecha BM w Bolesławiu Parafia Rzymsko-Katolicka pw. NMP

	Oblubieńca NMP w Luszwicach Parafia Rzymsko- Katolicka pw. Św. Marii Magdaleny w Szczucinie Parafia Rzymsko- Katolicka pw. Św. Katarzyny w Oleśnie	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. NMP Szkaplerznej w Dąbrowie Tarnowskiej	Szkaplerznej w Dąbrowie Tarnowskiej
--	---	---	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Rozwoju Lokalnego, Edukacji i zdrowia Starostwa Powiatowego w Dąbrowie Tarnowskiej

W latach 2022–2024 współpraca Powiatu Dąbrowskiego z organizacjami pozarządowymi obejmowała szeroki zakres działań społecznych, edukacyjnych, kulturalnych i sportowych. W obszarze upowszechniania kultury fizycznej i sportu corocznie współpracowano z Powiatowym Szkolnym Związkiem Sportowym w Dąbrowie Tarnowskiej oraz Stowarzyszeniem Szachowym „Szach-Mat” w Radomyślu Wielkim. W kolejnych latach do inicjatyw dołączyły m.in. Uczniowski Klub Sportowy Football Academy oraz Stowarzyszenie „Strzelec” im. Bohaterów Powiśla Dąbrowskiego. W zakresie promocji i ochrony zdrowia współpraca rozwijała się głównie z organizacjami działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, takimi jak Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”, „Otwarte Serce”, Uniwersytet Trzeciego Wieku oraz Rejonowy Oddział Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów.

Stałym partnerem powiatu w udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej i zwiększaniu świadomości prawnej społeczeństwa było Stowarzyszenie „Sursum Corda” z Nowego Sącza. W obszarze edukacji i działań na rzecz osób niepełnosprawnych współpracowano z organizacjami lokalnymi o ugruntowanej pozycji, takimi jak Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Przyjazny Świat” w Kupieninie, „Pomocna Dłoń” w Dąbrowie Tarnowskiej oraz „Otwarte Serce” w Szczucinie.

W zakresie pomocy społecznej i wsparcia rodzin istotną rolę odgrywały podmioty o zasięgu regionalnym i ogólnopolskim – Caritas Diecezji Tarnowskiej, Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Wynagradzających, Stowarzyszenie SIEMACHA z Krakowa oraz Stowarzyszenie na Rzecz Dialogu, Współpracy i Rozwoju z Raławic. Współpraca obejmowała także ochronę i opiekę nad zabytkami, w ramach której powiat wspierał liczne parafie rzymskokatolickie, m.in. w Gręboszowie, Bolesławiu, Dąbrowie Tarnowskiej, Szczucinie, Luszwicach i Oleśnie.

Zakres i różnorodność partnerstw w analizowanym okresie potwierdzają aktywność organizacji pozarządowych w Powiecie Dąbrowskim oraz ich ważną rolę w realizacji zadań publicznych, wspierających rozwój społeczny, kulturalny i edukacyjny regionu.

Podmioty ekonomii społecznej na terenie powiatu dąbrowskiego wykazują znaczący potencjał w zakresie realizacji działań społecznych i integracyjnych. W regionie funkcjonują dwa warsztaty terapii zajęciowej, które wspierają osoby z niepełnosprawnościami w rozwijaniu umiejętności społecznych i zawodowych. Ważną rolę w aktywizacji seniorów pełni Uniwersytet Trzeciego Wieku oraz Rejonowy Oddział Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów. Na obszarze powiatu działa również wiele stowarzyszeń o szerokim zakresie działalności społecznej, kulturalnej i edukacyjnej, a także liczne Koła Gospodyń Wiejskich, kluby sportowe oraz jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, które odgrywają istotną rolę w integrowaniu społeczności lokalnych i budowaniu kapitału społecznego.

Rozdział III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

W niniejszym podrozdziale przedstawiono wnioski wynikające z przeprowadzonej diagnozy. Obejmują one zarówno analizę danych zastanych, jak i wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców. Zestawienie tych informacji pozwala na pełniejsze zrozumienie aktualnej sytuacji oraz identyfikację najważniejszych potrzeb i problemów lokalnej społeczności.

3.1.1. Wyniki analizy danych zastanych

W tej części opracowania przedstawiono wyniki analizy danych zastanych, stanowiących istotny element diagnozy problemów społecznych. Opracowanie to opiera się na dostępnych źródłach statystycznych, raportach instytucji publicznych oraz innych dokumentach dotyczących sytuacji społeczno-gospodarczej, a także na wynikach diagnozy problemów społecznych przeprowadzonej na terenie powiatu dąbrowskiego. Analiza tych informacji umożliwia rozpoznanie głównych tendencji, zależności i zjawisk wpływających na funkcjonowanie społeczności lokalnej oraz stanowi punkt wyjścia do formułowania celów strategicznych i kierunków niezbędnych działań strategii rozwiązywania problemów społecznych.

1. Spadek liczby ludności – w ostatnich latach obserwuje się systematyczny ubytek mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego. Zjawisko to jest wynikiem zarówno ujemnego przyrostu naturalnego, jak i migracji, szczególnie wśród osób młodych wyjeżdżających do większych miast lub za granicę w poszukiwaniu pracy.

2. Starzenie się społeczeństwa – rośnie udział osób w wieku poprodukcyjnym, przy jednoczesnym spadku liczby dzieci i młodzieży. Proces starzenia się populacji wpływa na zwiększone zapotrzebowanie na usługi zdrowotne i opiekuńcze.

3. Niski wskaźnik dzietności – utrzymujący się na niskim poziomie wskaźnik urodzeń nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń, co w dłuższej perspektywie prowadzi do dalszego kurczenia się zasobów ludzkich regionu.

4. Przewaga ludności wiejskiej – struktura osadnicza powiatu jest zdominowana przez obszary wiejskie, co wpływa na charakter problemów społecznych, w tym ograniczony dostęp do usług publicznych, edukacji i rynku pracy.

5. Migracje zewnętrzne i wewnętrzne – obserwuje się odpływ osób w wieku produkcyjnym, zwłaszcza młodych i lepiej wykształconych, co skutkuje osłabieniem lokalnego potencjału rozwojowego.

6. Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej w populacji powiatu zmniejszył się (z około 5,2% do 4,4%), co może świadczyć o poprawie sytuacji materialnej mieszkańców, skuteczniejszej aktywizacji społeczno-zawodowej oraz rosnącej samodzielności gospodarstw domowych.

7. Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w Powiecie Dąbrowskim były: długotrwała/ ciężka choroba, następnie ubóstwo, niepełnosprawność oraz bezrobocie.

8. Na terenie powiatu dąbrowskiego funkcjonują dwa domy pomocy społecznej o profilu dla osób w podeszłym wieku oraz przewlekłe somatycznie chorych. Liczba miejsc w obu domach pomocy społecznej zapewnia pełne zaspokojenie potrzeb mieszkańców powiatu w zakresie opieki instytucjonalnej; nie występują długotrwałe okresy oczekiwania na przyjęcie, a listy osób oczekujących tworzone są jedynie incydentalnie.

9. Oprócz całodobowych placówek na terenie powiatu działają również ośrodki wsparcia dziennego tj. kluby senior plus, dzienny dom senior plus, placówki wsparcia dziennego, warsztaty terapii zajęciowej, środowiskowe domy samopomocy.

10. Na terenie powiatu nie funkcjonuje dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. W środowisku lokalnym nie odnotowano zapotrzebowania na tego rodzaju formę wsparcia – gminy dotychczas ani razu nie zgłaszały potrzeby umieszczenia matki z dzieckiem w domu samotnej matki ani kobiet w ciąży.

11. Powiat Dąbrowski zleca prowadzenie placówki wsparcia dziennego typu specjalistycznego o zasięgu ponadgminnym.

12. Cztery gminy z terenu powiatu dąbrowskiego prowadzi lub zleca prowadzenie mieszkań treningowych. Brak mieszkania treningowego lub/i wspomaganego o zasięgu ponadgminnym.

13. Na terenie powiatu dąbrowskiego funkcjonują dwa środowiskowe domy samopomocy dla 80 uczestników. Ośrodki pomocy społecznej nie sygnalizują problemów związanych z niewystarczającą liczbą miejsc, a istniejąca baza lokalowa Środowiskowych Domów Samopomocy w pełni zabezpiecza potrzeby mieszkańców powiatu dąbrowskiego w zakresie tego rodzaju wsparcia.

14. Na terenie powiatu dąbrowskiego funkcjonują dwa warsztaty terapii zajęciowej, do których uczęszcza łącznie 75 uczestników (w grudniu 2024r. zwiększono liczbę miejsc). Placówki te systematycznie podejmują działania mające na celu usamodzielnianie swoich podopiecznych. W związku z tym na terenie powiatu nie występuje problem długookresowego oczekiwania kandydatów na przyjęcie do warsztatów terapii zajęciowej.

15. Na terenie powiatu dąbrowskiego brak jest Zakładu Aktywności Zawodowej.

16. W Powiecie Dąbrowskim dobrze rozwinięty jest sektor organizacji pozarządowych, w szczególności tych działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

17. Odnotowuje się systematyczny wzrost liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16. roku życia.

18. W Powiecie Dąbrowskim rośnie liczba osób z poważniejszymi ograniczeniami zdrowotnymi, wymagających kompleksowego wsparcia i rehabilitacji – wzrasta odsetek osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

19. W Powiecie Dąbrowskim głównymi przyczynami niepełnosprawności pozostają schorzenia przewlekłe i neurologiczne u osób dorosłych oraz zaburzenia rozwojowe i neurologiczne u dzieci. Dane te potwierdzają potrzebę dalszego rozwoju usług rehabilitacyjnych, neurologicznych, kardiologicznych oraz psychiatrycznych, a także wsparcia terapeutycznego dla dzieci z zaburzeniami rozwoju

20. Funkcjonowanie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Dąbrowie Tarnowskiej, placówki BioVitaMed, dedykowanej dzieciom i młodzieży, oraz Centrum Zdrowia Psychicznego dla osób dorosłych zapewnia mieszkańcom Powiatu Dąbrowskiego kompleksowy, spójny i dostępny system wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego.

21. Analiza sytuacji rodzin zastępczych w Powiecie Dąbrowskim wskazuje na stabilny, lecz ograniczony rozwój systemu pieczy zastępczej. Utrzymująca się dominacja rodzin

spokrewnionych, przy niewielkiej liczbie rodzin zawodowych i niezawodowych, sugeruje potrzebę intensyfikacji działań w kierunku rozszerzania i profesjonalizacji rodzinnej pieczy zastępczej.

22. Na terenie powiatu dąbrowskiego głównym inicjatorem procedury Niebieska Karta pozostaje Policja. Obserwuje się niskie zaangażowanie instytucji oświatowych i zdrowotnych.

23. Pomimo zauważalnego spadku skali zjawiska dotyczącego przemocy domowej, problem ten nadal wymaga stałego monitorowania i działań profilaktycznych. Zmniejszenie liczby procedur nie zawsze oznacza rzeczywisty spadek liczby przypadków przemocy, lecz może wynikać m.in. z jej nieujawniania lub zmian w sposobie zgłaszania.

24. Przemoc domowa w Powiecie Dąbrowskim dotyczy przede wszystkim kobiet i dzieci, a dominującymi formami pozostawały przemoc psychiczna i fizyczna.

25. Osoby znajdujące się w sytuacji kryzysowej mogą uzyskać natychmiastowe wsparcie w Punkcie Interwencji Kryzysowej oraz schronienie i specjalistyczne poradnictwo w Tarnowskim Ośrodku Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Osób Doznających Przemocy Domowej.

26. Stopa bezrobocia w powiecie dąbrowskim w latach 2022-2024 utrzymywała się na wysokim poziomie, z lekkim wzrostem w 2023 roku i zauważalnym spadkiem w 2024 roku, co może wskazywać na poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy.

3.1.2. Wyniki badania ankietowego

Istotnym elementem procesu opracowywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Dąbrowskiego na lata 2026–2030 było przeprowadzenie badań ankietowych skierowanych do mieszkańców powiatu. Ich celem było poznanie opinii społeczności lokalnej na temat najważniejszych problemów społecznych występujących na terenie powiatu oraz identyfikacja potrzeb, oczekiwań i priorytetów mieszkańców w zakresie działań podejmowanych przez instytucje publiczne i organizacje pozarządowe.

Badanie ankietowe, przeprowadzone w trakcie przygotowywania strategii, miało charakter dobrowolny i anonimowy. Jego celem było zebranie opinii mieszkańców dotyczących kluczowych problemów społecznych oraz oczekiwanych kierunków działań w obszarze polityki społecznej. Ankieta została udostępniona w dwóch formach: elektronicznej – za pośrednictwem strony internetowej Powiatu Dąbrowskiego oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej – oraz tradycyjnej, w wersji papierowej, dostępnej w instytucjach pomocy społecznej, urzędach i jednostkach organizacyjnych powiatu.

Łącznie zebrano 112 wypełnionych ankiet, które po weryfikacji i opracowaniu stanowiły podstawę niniejszej analizy. Uzyskane dane zostały zaprezentowane z uwzględnieniem najczęściej wskazywanych problemów oraz opinii mieszkańców, stanowiących istotny wkład w diagnozę społeczną powiatu.

➤ **Najważniejsze problemy społeczne w opinii mieszkańców**

Respondenci zostali poproszeni o wskazanie maksymalnie trzech problemów społecznych, które ich zdaniem są najbardziej istotne na terenie Powiatu Dąbrowskiego. Odpowiedzi udzieliło 112 osób.

Z analizy wyników wynika, że mieszkańcy za najpoważniejsze problemy uznają przede wszystkim:

- alkoholizm – wskazany przez 72 osoby (64,3%),
- bezrobocie – wskazane przez 61 osób (54,5%),
- niepełnosprawność i długotrwałą chorobę – 43 osoby (38,4%),
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – 40 osób (35,7%),
- przemoc domową – 28 osób (25,0%),
- ubóstwo – 16 osób (14,3%).

Pozostałe kategorie, takie jak narkomania (7 wskazań, 6,3%), problem starzejącego się społeczeństwa, nierówności społeczne, lenistwo i brak zainteresowania pracą czy trudna sytuacja w rodzinach z problemami opiekuńczymi, były wymieniane sporadycznie (po 1 wskazaniu, ok. 0,9%).

Wyniki te wskazują, że w opinii mieszkańców istotnym problemem społecznym w powiecie jest uzależnienie od alkoholu, które często współwystępuje z innymi zjawiskami, takimi jak przemoc w rodzinie, bezrobocie czy bezradność wychowawcza. Wysoka liczba wskazań na problemy związane z bezrobociem i niepełnosprawnością potwierdza również znaczenie czynników ekonomicznych i zdrowotnych w kształtowaniu sytuacji społecznej mieszkańców. Zauważalny jest także fakt, że kwestie ubóstwa i narkomanii nie zostały ocenione jako tak istotne jak inne problemy, co może wynikać z lokalnej specyfiki powiatu oraz postrzegania tych zjawisk jako mniej powszechnych.

➤ **Przyczyny problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach**

W ramach badania mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie maksymalnie trzech najistotniejszych – ich zdaniem – przyczyn problemów opiekuńczo-wychowawczych występujących w rodzinach na terenie Powiatu Dąbrowskiego.

Z analizy wyników wynika, że respondenci najczęściej wskazywali:

- uzależnienia – 64 osoby (57,1%),
- bezrobocie – 44 osoby (39,3%),
- rozpad rodziny lub rozwody – 50 osób (44,6%),
- niski poziom umiejętności rodzicielskich – 36 osób (32,1%),
- przemoc domową – 33 osoby (29,5%),
- niepełnosprawność lub długotrwałą chorobę członków rodziny – 23 osoby (20,5%),
- rodzinę niepełną – 16 osób (14,3%),
- ubóstwo – 14 osób (12,5%).

Pojedyncze osoby wskazały także inne czynniki, takie jak: brak kontroli nad aktywnością dzieci, błędne postawy wychowawcze, nadmierne wyręczanie dzieci czy problemy w komunikacji między rodzicami a dziećmi (po 1 wskazaniu, ok. 0,9%). Uzyskane wyniki jednoznacznie wskazują, że w opinii mieszkańców najczęstszą przyczyną problemów wychowawczych w rodzinach są uzależnienia oraz kryzysy małżeńskie i rodzinne. Często współwystępują one z bezrobociem, przemocą domową oraz brakiem odpowiednich kompetencji wychowawczych rodziców. Wysoki odsetek wskazań na te zjawiska potwierdza potrzebę podejmowania działań profilaktycznych i edukacyjnych, ukierunkowanych na wzmacnianie rodzin, rozwój umiejętności wychowawczych oraz przeciwdziałanie uzależnieniom.

➤ **Działania poprawiające sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo**

Zdaniem respondentów, najskuteczniejszym sposobem poprawy sytuacji rodzin niewydolnych wychowawczo na terenie Powiatu Dąbrowskiego jest zapewnienie pomocy terapeutycznej i specjalistycznego wsparcia – wskazało tak 68 osób (60,7%).

Kolejnymi istotnymi działaniami, które mieszkańcy uznali za potrzebne, są:

- większa dostępność do konsultacji psychologicznych i pedagogicznych – 52 osoby (46,4%),

- zwiększenie aktywności zawodowej rodziców – 37 osób (33%),
- zwiększenie oferty instytucji wspierających rodziny – 36 osób (32,1%),
- zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin i dzieci – 29 osób (25,9%),
- praca socjalna w środowisku – 21 osób (18,8%).

Znacznie rzadziej wskazywano na potrzebę wyższych świadczeń pieniężnych (8 wskazań, 7,1%), kampanii społecznych (16 wskazań, 14,3%) czy edukacji rodziców niewydolnych wychowawczo (1 wskazanie, 0,9%). Uzyskane wyniki pokazują, że mieszkańcy dostrzegają przede wszystkim potrzebę rozwoju systemu wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i aktywizującego, a w mniejszym stopniu – wzrostu pomocy materialnej.

➤ **Występowanie zjawiska przemocy domowej w otoczeniu respondentów**

Ponad połowa ankietowanych potwierdziła znajomość przypadków przemocy domowej w swoim najbliższym otoczeniu. 37,5% respondentów zadeklarowało, że zna takie przypadki osobiście, a 31,3% – że słyszało o nich. Oznacza to, że łącznie 68,8% uczestników badania dostrzega występowanie przemocy domowej w środowisku lokalnym.

Z kolei 18,8% respondentów wskazało, że nie zna takich przypadków, a 12,5% – że nigdy o nich nie słyszało.

Wyniki te potwierdzają, że zjawisko przemocy domowej jest realnym i zauważalnym problemem społecznym w powiecie, wymagającym dalszych działań profilaktycznych, edukacyjnych i interwencyjnych.

➤ **Najskuteczniejsze działania wobec osób doświadczających przemocy domowej**

Zdaniem większości respondentów, najskuteczniejszym działaniem wobec osób doświadczających przemocy domowej jest zwiększenie dostępności do specjalistycznego wsparcia (psychologicznego, prawnego, terapeutycznego) – wskazało tak 72 osoby (64,3%).

Na kolejnych miejscach znalazły się:

- wprowadzenie zakazu kontaktowania się i zbliżania sprawcy do ofiary – 55 osób (49,1%),
- zapewnienie osobie dotkniętej przemocą bezpiecznego schronienia – 50 osób (44,6%),
- umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia – 39 osób (34,8%),
- organizowanie akcji społecznych i edukacyjnych – 23 osoby (20,5%).

Pojedyncze osoby (po 0,9%) wskazały inne propozycje, takie jak analiza przyczyn przemocy, wychowanie czy odizolowanie sprawcy.

Uzyskane wyniki potwierdzają, że w opinii mieszkańców kluczowe znaczenie w przeciwdziałaniu przemocy ma łatwy dostęp do profesjonalnej pomocy i skuteczna ochrona ofiar, przy jednoczesnym wzmacnianiu działań edukacyjno-profilaktycznych.

➤ **Najskuteczniejsze działania wobec osób stosujących przemoc domową**

W opinii większości respondentów najskuteczniejszymi formami oddziaływania wobec osób stosujących przemoc domową są działania o charakterze terapeutycznym i edukacyjnym. Najczęściej wskazywano:

- zwiększenie dostępności do specjalistycznego wsparcia (psychologicznego, terapeutycznego) – 74 osoby (66,1%),
- umożliwienie uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych – 67 osób (59,8%),
- organizowanie akcji społecznych i edukacyjnych – 35 osób (31,3%).

Pojedyncze osoby (po 0,9%) postulowały zaostrożenie kar, wprowadzenie obowiązku pracy społecznej, izolację sprawcy czy inne sankcje prawne.

Wyniki te pokazują, że mieszkańcy powiatu dostrzegają potrzebę oddziaływań naprawczych i terapeutycznych wobec sprawców przemocy, które – w ich ocenie – mogą przynieść trwalsze efekty niż działania o charakterze wyłącznie represyjnym.

➤ **Przyczyny występowania negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży**

Zdaniem mieszkańców, główną przyczyną występowania negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży na terenie Powiatu Dąbrowskiego jest kryzys rodziny – wskazało tak 70 osób (62,5%).

Kolejnymi, często wymienianymi czynnikami były:

- załamanie się systemu wartości – 43 osoby (38,4%),
- łatwy dostęp do narkotyków i alkoholu – 34 osoby (30,4%),
- zła sytuacja ekonomiczna rodzin – 32 osoby (28,6%),
- przemoc domowa – 30 osób (26,8%),
- wzrost brutalizacji życia i zachowań agresywnych – 24 osoby (21,4%),
- brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego – 19 osób (17%),
- niepowodzenia szkolne – 10 osób (8,9%).

Rzadziej wskazywano na sieroctwo lub rodziny niepełne (11,6%), przeciążenie pracą rodziców (5,4%), czy wpływ mediów społecznościowych (0,9%).

Wyniki te wskazują, że mieszkańcy upatrują źródeł problemów młodzieży przede wszystkim w osłabieniu funkcji i więzi rodzinnych, a także w zaniku autorytetów i wartościach moralnych. Istotną rolę odgrywają także czynniki środowiskowe, takie jak dostępność używek czy brak konstruktywnych form spędzania czasu wolnego.

➤ **Najskuteczniejsze rozwiązania problemów dzieci i młodzieży**

Respondenci wskazali, że najskuteczniejszym sposobem rozwiązywania problemów dzieci i młodzieży na terenie Powiatu Dąbrowskiego jest tworzenie miejsc, w których młodzież może aktywnie i bezpiecznie spędzać czas wolny – takiej odpowiedzi udzieliło 84 respondentów (75%).

Na kolejnych miejscach znalazły się:

- kampanie i programy profilaktyczne – 58 osób (51,8%),
- organizacja zajęć pozaszkolnych i rozwijających zainteresowania – 53 osoby (47,3%).

Pojedyncze osoby (po 0,9%) wskazały inne pomysły, takie jak zwiększenie zainteresowania rodziców życiem dzieci, ograniczenie dostępu do używek czy wspólne spędzanie czasu.

Uzyskane wyniki jednoznacznie pokazują, że mieszkańcy powiatu dostrzegają potrzebę wzmacniania oferty spędzania czasu wolnego, rozwijania pasji i działań profilaktycznych, które budują pozytywne wzorce zachowań i przeciwdziałają problemom społecznym wśród młodzieży.

➤ **Najczęstsze problemy osób z niepełnosprawnością**

Zdaniem mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego, osoby z niepełnosprawnością najczęściej zmagają się z ograniczeniami w dostępie do zatrudnienia. Najwięcej respondentów (69 osób – 61,6%) wskazało na małą liczbę zakładów pracy chronionej, a 37 osób (33%) – na brak odpowiednich ofert pracy.

Wysoko oceniono również znaczenie barier społecznych i infrastrukturalnych:

- bariery ekonomiczne – 43 osoby (38,4%),
- izolacja społeczna – 38 osób (33,9%),
- bariery architektoniczne – 35 osób (31,3%),
- utrudniony dostęp do usług rehabilitacyjnych – 33 osoby (29,5%),

- bariera psychiczna osób z niepełnosprawnością – 27 osób (24,1%).

Pojedyncze osoby (po 0,9%) wspomniały o braku prostych metod wsparcia czy wykluczeniu komunikacyjnym.

Wyniki te wskazują, że w opinii mieszkańców najpoważniejsze problemy osób z niepełnosprawnością dotyczą sfery zawodowej oraz społecznej, a kluczowe znaczenie ma ograniczony dostęp do pracy, rehabilitacji i pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

➤ **Działania umożliwiające osobom z niepełnosprawnością pełniejszy udział w życiu społecznym**

Respondenci wskazali, że kluczowym działaniem sprzyjającym integracji osób z niepełnosprawnością jest zwiększenie liczby miejsc pracy dla tej grupy – takiej odpowiedzi udzieliło 75 osób (67%).

Kolejnymi istotnymi obszarami wsparcia są:

- zwiększenie pomocy specjalistycznej (psychologicznej, rehabilitacyjnej, doradczej) – 52 osoby (46,4%),
- zapewnienie wczesnej diagnostyki i wsparcia – 47 osób (42%),
- rozwój edukacji integracyjnej – 37 osób (33%),
- likwidacja barier architektonicznych – 36 osób (32,1%),
- kampanie społeczne promujące integrację – 17 osób (15,2%).

Wyniki te pokazują, że mieszkańcy dostrzegają potrzebę aktywnego włączania osób z niepełnosprawnością w życie zawodowe i społeczne, przy jednoczesnym zapewnieniu wsparcia specjalistycznego oraz likwidacji barier utrudniających samodzielne funkcjonowanie.

➤ **Problemy społeczne dotyczące osób starszych**

W opinii respondentów, najpoważniejszym problemem społecznym osób starszych na terenie Powiatu Dąbrowskiego jest samotność i brak wsparcia ze strony rodziny – wskazało tak 86 osób (76,8%).

Kolejne istotne problemy to:

- niepełnosprawność i choroby przewlekłe – 60 osób (53,6%),
- bariery ekonomiczne, w tym niskie dochody i emerytury – 42 osoby (37,5%),
- wykluczenie społeczne – 25 osób (22,3%),
- mała liczba placówek wspierających seniorów – 23 osoby (20,5%),
- brak poczucia bezpieczeństwa oraz przemoc i zaniedbanie – po 17 osób (15,2%).

Wyniki te wskazują, że mieszkańcy dostrzegają przede wszystkim problemy związane z izolacją społeczną, pogarszającym się stanem zdrowia i ograniczonym wsparciem instytucjonalnym seniorów. Wskazuje to na potrzebę rozwijania lokalnych form pomocy środowiskowej, aktywizacji społecznej i programów przeciwdziałających samotności osób starszych.

➤ **Działania na rzecz rozwiązania problemów osób starszych**

Respondenci wskazali, że najskuteczniejszymi działaniami w rozwiązywaniu problemów osób starszych na terenie Powiatu Dąbrowskiego jest wspieranie organizacji senioralnych oraz klubów seniora – takiej odpowiedzi udzieliło 70 osób (62,5%).

Kolejnymi najczęściej wskazywanymi formami wsparcia były:

- poprawa dostępności usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych – 57 osób (50,9%),
- usprawnienie funkcjonowania instytucji wspierających seniorów – 51 osób (45,5%),
- zwiększenie dostępności do specjalistycznego wsparcia medycznego i psychologicznego – 45 osób (40,2%),
- prowadzenie kampanii społecznych promujących aktywne starzenie się i solidarność międzypokoleniową – 20 osób (17,9%).

Pojedyncze osoby (po 0,9%) wskazały dodatkowe potrzeby, takie jak szybki dostęp do rehabilitacji, zajęcia aktywizujące czy bezpłatna pomoc dla seniorów.

Wyniki te pokazują, że mieszkańcy powiatu widzą największą potrzebę w rozwoju lokalnych form wsparcia środowiskowego i instytucjonalnego, a także w zwiększeniu dostępności usług opiekuńczych i integracyjnych dla osób starszych.

➤ **Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców powiatu**

Zdecydowana większość respondentów deklaruje, że czuje się bezpiecznie na terenie Powiatu Dąbrowskiego – takiej odpowiedzi udzieliło 80,4% ankietowanych. Tylko 19,6% osób wskazało, że nie odczuwa pełnego poczucia bezpieczeństwa.

Uzyskane wyniki świadczą o relatywnie wysokim poziomie bezpieczeństwa publicznego w ocenie mieszkańców oraz o pozytywnym postrzeganiu działań służb i instytucji odpowiedzialnych za porządek i ochronę obywateli. Jednocześnie odsetek osób deklarujących brak poczucia bezpieczeństwa wskazuje na potrzebę dalszego wzmacniania działań profilaktycznych i informacyjnych, szczególnie w zakresie bezpieczeństwa społecznego i rodzinnego.

➤ **Przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa**

Choć większość mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego (80,4%) deklaruje, że czuje się bezpiecznie, to wśród osób, które udzieliły odpowiedzi negatywnej (19,6%), najczęściej wskazywanymi przyczynami braku poczucia bezpieczeństwa były:

- kradzieże, włamania i rozboje – 13 osób (50%),
- dostępność alkoholu i narkotyków – 12 osób (46,2%),
- naruszenie przepisów prawa drogowego – 8 osób (30,8%),
- zachowania chuligańskie i wandalizm – 6 osób (23,1%),
- przemoc domowa – 6 osób (23,1%).

Pojedyncze osoby (po 3,8%) wskazywały także na przekraczanie prędkości oraz niewłaściwe zachowania młodych ludzi.

Wyniki te pokazują, że mimo ogólnie wysokiego poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców, część społeczności lokalnej dostrzega zagrożenia związane głównie z przestępczością pospolitą, uzależnieniami i brakiem dyscypliny społecznej, co wskazuje na potrzebę kontynuowania działań profilaktycznych i edukacyjnych w tych obszarach.

➤ **Czynniki wpływające na poczucie bezpieczeństwa publicznego**

Respondenci wskazali, że w ich ocenie największy wpływ na poprawę bezpieczeństwa publicznego w regionie miałyby większa liczba patroli policyjnych – odpowiedź tę zaznaczyło 70 osób (62,5%).

Na kolejnych miejscach znalazły się:

- ograniczenie dostępności alkoholu i narkotyków – 59 osób (52,7%),
- akcje społeczne i kampanie informacyjne dotyczące bezpieczeństwa – 40 osób (35,7%).

Pojedyncze osoby (po 0,9%) wskazywały inne propozycje, takie jak zwiększenie nadzoru nad młodzieżą, edukacja w zakresie bezpieczeństwa czy częstsze interwencje policji.

Wyniki te pokazują, że mieszkańcy postrzegają obecność służb porządkowych oraz ograniczenie dostępu do substancji psychoaktywnych jako kluczowe czynniki wpływające na poczucie bezpieczeństwa. Jednocześnie dostrzegają znaczenie edukacji i działań profilaktycznych jako uzupełnienia działań interwencyjnych.

➤ Obszary problemów społecznych wymagające pilnego rozwiązania

W opinii mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego najpilniejszych działań wymagają problemy społeczne dotyczące dzieci i młodzieży – wskazało na nie 79 osób (70,5%).

Kolejne obszary wymagające interwencji to:

- problemy osób z niepełnosprawnościami i osób starszych – 49 osób (43,8%),
- problemy społeczne rodzin – 42 osoby (37,5%),
- problemy w zakresie bezpieczeństwa publicznego – 22 osoby (19,6%).

Uzyskane wyniki wskazują, że w opinii mieszkańców największego wsparcia i działań systemowych wymagają dzieci i młodzież, co może wynikać z nasilania się zjawisk takich jak kryzys rodzinny, uzależnienia czy brak konstruktywnych form spędzania czasu wolnego. Jednocześnie widoczna jest potrzeba kontynuowania działań wspierających osoby starsze i z niepełnosprawnościami, które również zostały uznane za grupy wymagające szczególnej troski.

3.2. Analiza SWOT

Podczas opracowywania Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2026-2030 zastosowano metodę analizy SWOT, będącą jednym z najpowszechniej wykorzystywanych narzędzi diagnozy strategicznej. Metoda ta służy do rozpoznania czynników wpływających na funkcjonowanie jednostki zarówno od wewnątrz, jak i z zewnątrz, umożliwiając kompleksową ocenę sytuacji powiatu. Analiza SWOT pozwala określić jego atuty i słabości, a także szanse i zagrożenia, jakie stwarza otoczenie. Stanowi tym samym istotny element planowania strategicznego – pomaga w określeniu kierunków działania, ustaleniu priorytetów oraz racjonalnym wykorzystaniu dostępnych zasobów.

Metoda ta bazuje na klasyfikacji czynników według czterech podstawowych kategorii:

- czynniki wewnętrzne pozytywne – mocne strony (*Strengths*),
- czynniki wewnętrzne negatywne – słabe strony (*Weaknesses*),
- czynniki zewnętrzne pozytywne – szanse (*Opportunities*),
- czynniki zewnętrzne negatywne – zagrożenia (*Threats*).

W literaturze można spotkać różne podejścia do interpretacji poszczególnych części macierzy SWOT:

1. Według pierwszego – mocne i słabe strony mają charakter wewnętrzny, natomiast szanse i zagrożenia odnoszą się do czynników zewnętrznych;

2. Według drugiego – mocne i słabe strony dotyczą aktualnego stanu, zaś szanse i zagrożenia odnoszą się do możliwych przyszłych zmian;
3. Zgodnie z trzecim – mocne i słabe strony to czynniki zależne od organizacji, natomiast szanse i zagrożenia to czynniki niezależne, wynikające z otoczenia.

Każde z tych podejść jest poprawne, o ile stosowane jest w sposób spójny i świadomy. W niniejszym opracowaniu przyjęto trzecią interpretację, zakładającą, że szanse i zagrożenia są czynnikami zewnętrznymi, na które powiat nie ma bezpośredniego wpływu.

Analiza została opracowana na podstawie:

- raportów i danych statystycznych,
- zapisów lokalnych programów społecznych,
- informacji pozyskanych od instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy społecznej na terenie powiatu.

Zastosowanie analizy SWOT pozwoliło na określenie potencjału powiatu, identyfikację jego zasobów oraz rozpoznanie potrzeb i problemów lokalnej społeczności, co stanowiło punkt wyjścia do sformułowania kierunków dalszych działań.

Mocne strony	Słabe strony
▪ skuteczne pozyskiwanie funduszy zewnętrznych, w tym środków pochodzących z Unii Europejskiej, na realizację zadań z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej, np. projekt „Dobra Przyszłość” ukierunkowany na wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem ▪ działalność domów pomocy społecznej oraz placówek wsparcia dziennego, zapewniających opiekę i pomoc osobom potrzebującym, ▪ efektywna współpraca instytucji i jednostek organizacyjnych działających na terenie powiatu w zakresie realizacji zadań z obszaru polityki społecznej, pieczy zastępczej oraz wspierania inicjatyw dla osób z niepełnosprawnościami, ▪ funkcjonowanie Punktu Interwencji Kryzysowej w Dąbrowie Tarnowskiej oraz zapewnienie wsparcia w Tarnowskim Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Tarnowie, które stanowią istotne elementy lokalnego systemu wsparcia,	▪ brak stabilności i spójności przepisów prawnych, co utrudnia planowanie i realizację długofalowych działań w obszarze polityki społecznej, ▪ niewielkie zainteresowanie tworzeniem nowych rodzin zastępczych oraz brak kandydatów na rodziny zawodowe, ▪ ograniczone możliwości zatrudnienia dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej, co utrudnia im rozpoczęcie samodzielnego życia, ▪ brak motywacji rodziców biologicznych do poprawy sytuacji opiekuńczo-wychowawczej swoich dzieci, ▪ utrwalone postawy bierności i zależności od świadczeń pomocy społecznej w niektórych środowiskach, ▪ niewielka liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i osób w kryzysie, ▪ postępujący proces starzenia się społeczeństwa, powodujący wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze i zdrowotne,

▪ wysoko wykwalifikowana kadra realizująca zadania pomocy społecznej, stale podnosząca swoje kompetencje, ▪ prawidłowe funkcjonowanie rodzin zastępczych, w tym rodzin zawodowych, ▪ zapewnienie dostępu do pomocy specjalistycznej dla rodzin zastępczych i wychowanków pieczy zastępczej – w tym wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego, ▪ aktywna praca koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz zespołu ds. pieczy zastępczej, ▪ współpraca z innymi powiatami w zakresie umieszczania dzieci w rodzinnych formach opieki zastępczej, ▪ realizacja zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych finansowanych ze środków PFRON, w tym programów celowych, ▪ aktywność organizacji pozarządowych, stowarzyszeń oraz klubów, działających na rzecz integracji i aktywizacji osób z niepełnosprawnościami i seniorów, ▪ szeroka współpraca instytucji rynku pracy i pomocy społecznej (m.in. urzędów pracy, OPS, PCPR, pracodawców) w zakresie wspierania inicjatyw dla osób bez pracy,	▪ trudna sytuacja ekonomiczna osób z niepełnosprawnościami, wynikająca z niskich dochodów i ograniczonych możliwości zawodowych, ▪ niewystarczające środki finansowe z PFRON w stosunku do realnych potrzeb osób z niepełnosprawnościami, ▪ brak zakładu aktywności zawodowej (ZAZ) na terenie powiatu, co ogranicza szanse na zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami, ▪ niewystarczająca liczba miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami – zarówno na otwartym rynku, jak i w zakładach pracy chronionej, ▪ słabo rozwinięta sieć organizacji pozarządowych działających na rzecz osób w trudnej sytuacji na rynku pracy, ▪ niedostatecznie rozwinięta spółdzielczość socjalna, która mogłaby stanowić alternatywną formę zatrudnienia dla osób zagrożonych wykluczeniem, ▪ niska świadomość pracodawców w zakresie możliwości i korzyści wynikających z zatrudniania osób z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi. ▪ spadająca liczba mieszkańców i nasilające się procesy migracyjne) wiejski charakter powiatu oraz słabe powiązania komunikacyjne, ograniczające dostęp do usług specjalistycznych i utrudniające aktywizację społeczną mieszkańców
Szanse	Zagrożenia
▪ dostęp do funduszy zewnętrznych, w tym środków Unii Europejskiej, umożliwiających realizację zadań z zakresu polityki społecznej, ▪ udział w programach i projektach krajowych i regionalnych, organizowanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,	▪ niedoskonałość przepisów prawnych oraz ich częste zmiany, utrudniające stabilną realizację zadań w zakresie pomocy społecznej i wsparcia osób z niepełnosprawnościami, ▪ rozbudowana biurokracja i skomplikowane procedury w dystrybucji środków finansowych, które

▪ wykorzystanie środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego na rozwój kompetencji zawodowych i utrzymanie zatrudnienia, ▪ pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na likwidację barier architektonicznych, komunikacyjnych i transportowych w instytucjach publicznych, ▪ tworzenie podmiotów ekonomii społecznej, takich jak spółdzielnie socjalne czy centra integracji społecznej, które mogą zatrudniać osoby z niepełnosprawnościami oraz realizować zadania publiczne, ▪ rozwijanie współpracy między powiatem a gminami w celu skuteczniejszej realizacji programów społecznych, ▪ współpraca z ośrodkami adopcyjnymi (OA) i instytucjami wspierającymi rodziny zastępcze oraz dzieci pozbawione opieki, ▪ działania promujące ideę rodzinnej pieczy zastępczej, w tym kampanie informacyjne i edukacyjne, ▪ prowadzenie pracy z rodzicami biologicznymi, ukierunkowanej na poprawę ich kompetencji wychowawczych i odbudowę więzi rodzinnych, ▪ łączenie aktywizacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami w celu zwiększenia ich samodzielności i integracji ze środowiskiem, ▪ upowszechnienie pracy zdalnej jako formy zatrudnienia dla osób z ograniczoną mobilnością, ▪ wzrost świadomości samorządów lokalnych dotyczącej potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz możliwości ich wsparcia, ▪ rosnąca akceptacja społeczna i pozytywne postawy wobec osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym, ▪ postęp w medycynie i rehabilitacji, poprawiający skuteczność leczenia i jakość życia osób chorych lub z niepełnosprawnościami, ▪ prowadzenie działań profilaktycznych i kampanii społecznych dotyczących przeciwdziałania przemocy, uzależnieniom i wykluczeniu społecznemu,	spowalniają proces realizacji programów, ▪ trudności w zapewnieniu wkładu własnego niezbędnego do uczestnictwa w projektach finansowanych ze środków unijnych, ▪ ograniczone środki finansowe PFRON przeznaczane na rehabilitację społeczną i zawodową, niewystarczające wobec rosnących potrzeb, ▪ niedobór wykwalifikowanych pracowników zajmujących się pozyskiwaniem i rozliczaniem funduszy zewnętrznych, ▪ brak odpowiedniej wiedzy lekarzy na temat możliwości wsparcia finansowego oferowanego przez PFRON, ▪ wypalenie zawodowe pracowników instytucji pomocy społecznej oraz osób zawodowo zaangażowanych w udzielanie wsparcia, ▪ niewystarczająca liczba rodzin zastępczych zawodowych oraz brak nowych kandydatów do pełnienia tej funkcji, ▪ wypalenie zawodowe wśród rodzin zastępczych, skutkujące obniżeniem jakości opieki nad dziećmi, ▪ problemy wychowawcze w rodzinnej pieczy zastępczej, wynikające m.in. z trudnych doświadczeń dzieci i braku wystarczającego wsparcia, ▪ przeciągające się postępowania sądowe dotyczące małoletnich, które opóźniają podejmowanie decyzji o dalszym losie dzieci, ▪ trudności w readaptacji osób opuszczających pieczę zastępczą, które często powracają do dysfunkcyjnego środowiska rodzinnego, ▪ niski status materialny osób z niepełnosprawnościami, ograniczający ich możliwości życiowe i społeczne, ▪ zmniejszająca się liczba miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami, zarówno w zakładach chronionych, jak i na otwartym rynku,
--	--

▪ podejmowanie działań wspierających ofiary i sprawców przemocy, w tym poradnictwo specjalistyczne, programy korekcyjno-edukacyjne i grupy wsparcia, ▪ stałe szkolenie i doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej, ukierunkowane na podniesienie jakości usług i profesjonalizację kadr.	▪ utrwalone stereotypy dotyczące osób z niepełnosprawnościami, postrzeganych jako mniej wydajnych pracowników, ▪ ukrywanie niepełnosprawności przez pracowników w obawie przed utratą zatrudnienia, ▪ postępujący proces starzenia się społeczeństwa, zwiększający zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i zdrowotne, ▪ migracja osób młodych do większych miast lub za granicę, powodująca wyludnianie się powiatu i utratę kapitału ludzkiego, ▪ wzmacnianie postaw bierności i wyuczonej bezradności wśród części mieszkańców, prowadzące do trwałego uzależnienia od świadczeń socjalnych, ▪ ukrywanie zjawiska przemocy domowej i rówieśniczej, które utrudnia skuteczne podejmowanie interwencji,
--	---

3.3. Określenie celów strategicznych, kierunków działań i zadań oraz wskaźników realizacji

Skuteczna realizacja polityki rozwoju społeczno-gospodarczego Powiatu Dąbrowskiego wymaga precyzyjnego określenia celów strategicznych oraz działań prowadzących do ich osiągnięcia. W niniejszym rozdziale przedstawiono główne kierunki działań, priorytetowe zadania oraz wskaźniki, które pozwolą na ocenę postępów w realizacji założonych celów. Określenie tych elementów stanowi podstawę skutecznego planowania, monitorowania i ewaluacji działań podejmowanych w ramach strategii rozwoju powiatu.

Cele Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych Powiatu Dąbrowskiego na lata 2026-2030:

CEL STRATEGICZNY NR I

Wzmacnianie aktywności i samodzielności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami

CEL STRATEGICZNY NR II

Rozwój i doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, oraz działań na rzecz osób usamodzielnianych w pieczy zastępczej

CEL STRATEGICZNY NR III

Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ograniczenie skali tego zjawiska

CEL STRATEGICZNY NR IV

Wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzin poprzez zapobieganie dysfunkcjom wychowawczym i wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży

CEL STRATEGICZNY NR V

Podnoszenie jakości i profesjonalizacji usług świadczonych w systemie pomocy społecznej.

Termin realizacji Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych Powiatu Dąbrowskiego: lata 2026-2030.

CEL STRATEGICZNY NR I Wzmacnianie aktywności i samodzielności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami			
KIERUNEK DZIAŁANIA	ZADANIE	PODMIOT ODPOWIEDZIALNY/PARTNERZY	WSKAŹNIKI
Wzmacnianie systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin w zakresie zaspokajania codziennych i społecznych potrzeb.	Dofinansowywanie ze środków PFRON zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej	Liczba beneficjentów 705 rocznie Odsetek osób z niepełnosprawnością objętych dofinansowaniem w stosunku do liczby złożonych wniosków (%) - 85% rocznie
	Realizacja programów i projektów wspierających osoby z niepełnosprawnościami oraz ich rodziny w różnych obszarach życia społecznego.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Dąbrowie Tarnowskiej	Liczba zrealizowanych projektów- 1 rocznie Liczba osób objętych wsparciem – 20 osób rocznie
	Prowadzenie postępowań z zakresu orzecznictwa o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Dąbrowie Tarnowskiej	Liczba orzeczeń – 1.000 orzeczeń Odsetek osób którym wydano orzeczenie w stosunku do liczby złożonych wniosków - 85% rocznie
Zapewnienie środowiskowych form pomocy i integracji dla osób z niepełnosprawnościami, ich opiekunów oraz osób zagrożonych utratą sprawności	Wczesne rozpoznawanie, diagnozowanie i kierowanie do odpowiedniego wsparcia dzieci z zaburzeniami rozwoju lub zagrożonych niepełnosprawnością.	Podmiot odpowiedzialny: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Dąbrowie Tarnowskiej	Liczba diagnoz – 1.000 rocznie Odsetek osób którym przeprowadzono diagnozę w stosunku do liczby złożonych wniosków - 85% rocznie

	Wspomaganie dzieci i młodzieży odpowiednio do ich potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych, w tym zwłaszcza dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością	Podmiot odpowiedzialny: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Dąbrowie Tarnowskiej	Liczba pomocy psychologiczno-pedagogicznych – liczba dzieci – 400 - liczba spotkań – 1.900 rocznie
	Prowadzenie działań z zakresu ochrony zdrowia psychicznego.	Podmiot odpowiedzialny: Starostwo Powiatowe w Dąbrowie Tarnowskiej Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Dąbrowie Tarnowskiej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej - Punkt Interwencji Kryzysowej	Liczba działań – 2 rocznie Liczba osób objętych wsparciem – 50 osób rocznie
	Zapewnienie dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami dostępu do kształcenia specjalnego	Podmiot odpowiedzialny: Starostwo Powiatowe w Dąbrowie Tarnowskiej	Liczba działających placówek - 3
	Organizowanie lub zlecanie prowadzenia całodobowych placówek opiekuńczych dla osób starszych, przewlekle chorych oraz mieszkań treningowych/wspomaganych.	Podmiot odpowiedzialny: Powiat Dąbrowski – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	Liczba placówek: - domy pomocy społecznej – 2 - mieszkanie treningowe i/lub wspomagane - 1
	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami oraz starszych możliwości uczestnictwa w dziennych formach wsparcia.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej Partnerzy Gminy z terenu Powiatu Dąbrowskiego – Ośrodki Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe	Liczba miejsc wsparcia-placówek: WTZ – 2 placówki ŚDS – 2 placówki ZAZ – 1 placówka Kluby/ dzienne domy seniora / stowarzyszenia – 7 organizacji/placówek

Wzmacnianie działań profilaktycznych oraz rozwój systemu informacyjnego dla osób z niepełnosprawnościami	Przeprowadzanie działań edukacyjno-informacyjnych na rzecz osób z niepełnosprawnościami	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Dąbrowie Tarnowskiej	Liczba udostępnionych materiałów, informacji – 100 rocznie
---	---	---	--

CEL STRATEGICZNY NR II
Rozwój i doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną,
oraz działań na rzecz osób usamodzielnianych w pieczy zastępczej

KIERUNEK DZIAŁANIA	ZADANIE	PODMIOT ODPOWIEDZIALNY/PARTNERY	WSKAŹNIKI
Podejmowanie działań na rzecz pozyskiwania, przygotowywania i wspierania kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych.	Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego w społeczności lokalnej	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	Liczba kampanii – 2 rocznie Liczba materiałów promocyjnych – 200 szt. rocznie
	Aktywne pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych	Podmiot odpowiedzialny: Powiat Dąbrowski – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	Liczba nowych kandydatów – 1 rocznie
	Prowadzenie procesu szkolenia i kwalifikacji kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	Liczba przeprowadzonych kwalifikacji – 1 rocznie Odsetek kandydatów, którzy ukończyli szkolenie i uzyskali kwalifikację do pełnienia funkcji rodziny zastępczej – min. 80%

Podnoszenie efektywności i jakości funkcjonowania systemu pieczy zastępczej.	Zapewnienie rodzinom zastępczym form wsparcia odpowiadających ich indywidualnym potrzebom	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	Liczba rodzin zastępczych objętych wsparciem koordynatora - 85% wszystkich rodzin
	Organizowanie szkoleń, grup wsparcia dla rodzin zastępczych w celu podniesienia ich kompetencji wychowawczych i opiekuńczych	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	Liczba spotkań: 2 rocznie
	Wyplacanie świadczeń pieniężnych oraz wynagrodzeń dla rodzin zastępczych	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	Liczba wypłaconych świadczeń - 500
	Organizowanie i koordynowanie pomocy wolontariuszy na rzecz rodzin zastępczych	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	Procentowy wskaźnik zaspokojenia potrzeb wolontaryjnych rodzin zastępczych – 100%
	Wspieranie integracji środowiska rodzin zastępczych.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	Liczba grup wsparcia- 3 rocznie Liczba spotkań integracyjnych: 1 rocznie
	Organizacja miejsc interwencyjnych dla dzieci wymagających natychmiastowej opieki	Podmiot odpowiedzialny: Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Dąbrowie Tarnowskiej Partner: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	Funkcjonowanie miejsc interwencyjnych – 1 miejsce
Podejmowanie działań ukierunkowanych na współpracę z rodzicami biologicznymi dzieci przebywających w pieczy zastępczej, w celu przygotowania ich do ponownego przejęcia opieki nad swoimi dziećmi.	Opracowywanie planu pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Dąbrowie Tarnowskiej Partnerzy:	liczba opracowanych planów pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej – 100% dla wszystkich dzieci w pieczy

		Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu dąbrowskiego	Liczba dzieci, które wróciły do rodziny biologicznej – 1 dziecko rocznie
	Umożliwienie rodzicom biologicznym udziału w posiedzeniach zespołów dokonujących oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Dąbrowie Tarnowskiej Partnerzy: Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu dąbrowskiego	Liczba okresowych ocen sytuacji dziecka w pieczy zastępczej – 6 spotkań rocznie
Wspieranie procesu usamodzielniania wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.	Wspieranie wychowanków pieczy zastępczej w opracowaniu i realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Dąbrowie Tarnowskiej	Liczba zrealizowanych indywidualnych planów usamodzielnienia – 85% rocznie wszystkich
	Udzielanie pomocy finansowej osobom usamodzielnianym, w tym wsparcia na kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie,	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	Liczba wypłaconych należnych świadczeń – 100%
Tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju i wykorzystania potencjału mieszkańców powiatu, w tym rodzin, w obszarze aktywizacji zawodowej.	Podnoszenie poziomu aktywności zawodowej i zatrudnienia mieszkańców powiatu dąbrowskiego.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej	20% rocznie
	Promowanie i rozwijanie inicjatyw gospodarczych oraz przedsiębiorczości wśród mieszkańców powiatu.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej	15 spotkań promocyjnych rocznie
	Rozwijanie systemu kształcenia przez całe życie oraz podnoszenie kwalifikacji zawodowych mieszkańców powiatu	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej	20 spotkań rocznie

CEL STRATEGICZNY NR III
Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
oraz ograniczenie skali tego zjawiska

KIERUNEK DZIAŁANIA	ZADANIE	PODMIOT ODPOWIEDZIALNY/PARTNERZY	WSKAŹNIKI
Rozwijanie systemu pomocy osobom i rodzinom w sytuacjach kryzysowych.	Zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	Funkcjonowanie Punktu Interwencji Kryzysowej w każdym roku Liczba udzielonych porad – 200 rocznie
	Zapewnienie bezpiecznego schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej lub znajdującym się w innych sytuacjach kryzysowych.	Podmiot odpowiedzialny: Powiat Dąbrowski - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	Zapewnieni miejsc schronienia - w każdym roku
Realizowanie działań ukierunkowanych na zmianę postaw osób stosujących przemoc domową.	Realizacja programów skierowanych do osób stosujących przemoc, w tym programów korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	Liczba edycji programu – min. 1 rocznie
Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych zwiększających wiedzę społeczeństwa o przyczynach, skutkach oraz formach przeciwdziałania przemocy domowej.	Organizowanie kampanii, warsztatów, spotkań i zajęć informacyjno-edukacyjnych dla społeczności lokalnej, promujących postawy wolne od przemocy domowej	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	Liczba wydarzeń: 3 rocznie
	Prowadzenie zajęć profilaktycznych i edukacyjnych w placówkach oświatowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i agresji.	Podmiot odpowiedzialny: Szkoly średnie z terenu powiatu dąbrowskiego Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Dąbrowie Tarnowskiej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	Liczba wydarzeń: 2 rocznie
	Upowszechnianie informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej oraz dostępnych form pomocy poprzez materiały informacyjne.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	Liczba materiałów: 300 szt.

CEL STRATEGICZNY NR IV

Wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzin poprzez zapobieganie dysfunkcjom wychowawczym i wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży

KIERUNEK DZIAŁANIA	ZADANIE	PODMIOT ODPOWIEDZIALNY/PARTNERY	WSKAŹNIKI
Wzmacnianie kompetencji rodzicielskich w zakresie stosowania prawidłowych metod wychowawczych wolnych od przemocy	Organizowanie zajęć edukacyjnych, warsztatowych dla rodziców w zakresie kompetencji wychowawczych i komunikacyjnych	Podmiot odpowiedzialny: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Dąbrowie Tarnowskiej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	Liczba spotkań: 4 rocznie
Kształtowanie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych oraz znajomości systemu wsparcia wśród dzieci i młodzieży	Realizacja zajęć psychoedukacyjnych dla dzieci i młodzieży mających na celu rozwijanie umiejętności społecznych i emocjonalnych	Podmiot odpowiedzialny: Szkoły średnie z terenu powiatu dąbrowskiego Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Dąbrowie Tarnowskiej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	Liczba zajęć: 5 rocznie
Rozwój współpracy instytucji wspierających rodzinę	Tworzenie bazy danych o dostępnych formach wsparcia rodzin w powiecie	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Dąbrowie Tarnowskiej	Stworzenie bazy danych – 2026 rok – 1 Aktualizacja bazy danych -1 rocznie

CEL STRATEGICZNY NR V**Podnoszenie jakości i profesjonalizacji usług świadczonych w systemie pomocy społecznej.**

KIERUNEK DZIAŁANIA	ZADANIE	PODMIOT ODPOWIEDZIALNY/PARTNERZY	WSKAŹNIKI
Podnoszenie kompetencji i wsparcie kadry systemu pomocy społecznej.	Prowadzenie szkoleń, doradztwa metodycznego i innych działań doskonalących dla pracowników instytucji pomocy społecznej.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	Liczba szkoleń: 1 rocznie Liczba spotkań z kierownictwem OPS-ów z terenu powiatu – 3 rocznie
	Uczestnictwo pracowników PCPR w szkoleniach, konferencjach i programach podnoszących kwalifikacje zawodowe	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach – 3 rocznie
	Zapewnienie specjalistycznego wsparcia dla kadr pomocy społecznej.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej	Liczba udzielonych porad -10 rocznie

3.4. Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią

W wyniku realizacji założeń niniejszej Strategii przewiduje się stopniowe i trwałe zmiany w obszarze polityki społecznej Powiatu Dąbrowskiego. Wdrażane działania przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców, wzmocnienia systemu wsparcia społecznego oraz zwiększenia integracji społecznej, zawodowej i obywatelskiej różnych grup społecznych. Oczekiwane zmiany dotyczą zarówno wzmocnienia indywidualnych kompetencji i samodzielności mieszkańców, jak i rozwoju instytucjonalnych form pomocy, współpracy międzysektorowej oraz profesjonalizacji kadr działających w sferze społecznej.

W zakresie wzmacniania aktywności i samodzielności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób starszych oraz z niepełnosprawnościami, prognozuje się zwiększenie ich uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym. Rozwój usług asystenckich, środowiskowych, rehabilitacyjnych oraz programów aktywizacji zawodowej przyczyni się do ograniczenia izolacji społecznej i poprawy jakości życia tej grupy mieszkańców.

W obszarze opieki nad dzieckiem i rodziną oczekuje się wzmocnienia rodzinnych form pieczy zastępczej, zwiększenia dostępności rodzinnej pieczy zastępczej oraz rozwoju działań wspomagających osoby usamodzielniane po opuszczeniu pieczy.

W zakresie przeciwdziałania przemocy domowej prognozuje się wzrost skuteczności działań interwencyjnych i profilaktycznych poprzez lepszą współpracę służb, większą dostępność specjalistycznych form pomocy oraz rozwój działań edukacyjnych. Oczekuje się stopniowego ograniczenia skali zjawiska przemocy domowej oraz wzrostu świadomości społecznej w tym obszarze.

W obszarze wzmacniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzin przewiduje się rozwój działań profilaktycznych, doradczych i terapeutycznych ukierunkowanych na poprawę relacji rodzinnych, komunikacji i umiejętności wychowawczych rodziców. Efektem będzie zmniejszenie liczby rodzin wymagających interwencji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży lepszych warunków rozwoju.

W odniesieniu do podnoszenia jakości i profesjonalizacji usług pomocy społecznej prognozuje się wzrost kompetencji pracowników, rozwój nowoczesnych metod pracy socjalnej oraz lepszą koordynację działań między instytucjami. Zwiększenie jakości i dostępności usług przełoży się na skuteczniejsze rozwiązywanie problemów społecznych, a system pomocy społecznej stanie się bardziej efektywny, elastyczny i dostosowany do zmieniających się potrzeb mieszkańców.

Realizacja założeń Strategii przyczyni się tym samym do umocnienia spójności społecznej, poprawy poczucia bezpieczeństwa socjalnego i zwiększenia uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym, co wpłynie pozytywnie na długofalowy rozwój społeczny powiatu.

3.5. Sposób realizacji i ramy finansowe

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Dąbrowskiego na lata 2026-2030 odbywać się będzie w sposób kompleksowy i zintegrowany, poprzez wdrażanie działań wynikających z celów strategicznych i operacyjnych, z wykorzystaniem istniejących oraz nowo tworzonych programów społecznych funkcjonujących na terenie powiatu. Programy te stanowią podstawowe narzędzie wdrażania założeń Strategii oraz zapewniają spójność działań podejmowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, instytucje publiczne i organizacje pozarządowe.

Najważniejsze z nich to:

1. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Dąbrowskim.
2. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Powiecie Dąbrowskim oraz Powiatowe programy dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej
3. Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Dąbrowskim.
4. Inne programy społeczne, które zostaną opracowane i wdrożone w oparciu o założenia niniejszej Strategii w latach 2026–2030.

Realizacja działań przewidzianych w Strategii będzie następować poprzez:

- a) wykonywanie zadań przez poszczególne podmioty zaangażowane w jej realizację,
- b) współpracę partnerską pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi oraz sektorem prywatnym,
- c) zlecanie zadań publicznym organizacjom pozarządowym i innym podmiotom, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Głównym koordynatorem realizacji Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Dąbrowskiego na lata 2026–2030 będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej.

Realizacja Strategii będzie monitorowana przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dąbrowie Tarnowskiej poprzez zbieranie danych statystycznych i sporządzanie sprawozdań z podejmowanych działań. Sprawozdanie z realizacji Programu ujęte będzie w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie przedkładanego Radzie Powiatu Dąbrowskiego w Dąbrowie Tarnowskiej

System monitorowania realizacji Strategii ma na celu identyfikację i ocenę osiągniętych wskaźników efektywności działań oraz weryfikację stopnia realizacji celów strategicznych. W trakcie realizacji możliwe będzie wprowadzanie nowych wskaźników, dostosowanych do aktualnych potrzeb i wyzwań społecznych.

W przypadku pojawienia się istotnych zmian w uwarunkowaniach społecznych, prawnych lub gospodarczych, założenia Strategii będą podlegały modyfikacjom i aktualizacjom, tak aby zachować ich aktualność i skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych.

Realizacja celów i zadań określonych w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Dąbrowskiego na lata 2026–2030 wymaga zapewnienia odpowiednich środków finansowych, organizacyjnych i kadrowych. Finansowanie działań przewidzianych w Strategii będzie odbywać się w sposób planowy i zrównoważony, z wykorzystaniem dostępnych źródeł finansowania publicznego oraz pozabudżetowego.

Powiat Dąbrowski zapewnia środki finansowe ujęte w budżecie Powiatu, które przeznacza na realizację zadań w obszarze pomocy społecznej, polityki prorodzinnej, wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, przeciwdziałania przemocy, rozwoju pieczy zastępczej oraz wspomagania osób z niepełnosprawnościami.

Środki finansowe przeznaczone na realizację Strategii będą pochodzić z następujących źródeł, w tym:

- środki własne Powiatu Dąbrowskiego, w tym środki z budżetu przeznaczone na zadania własne i zlecone z zakresu polityki społecznej,
- dotacje celowe z budżetu państwa, przeznaczone na realizację zadań pomocy społecznej oraz programów rządowych,
- środki pozyskane z funduszy zewnętrznych, w tym ze środków Unii Europejskiej, funduszy norweskich oraz innych krajowych programów wsparcia,
- środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), przeznaczone na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
- inne środki finansowe, pozyskane w ramach inicjatyw lokalnych, grantów, darowizn czy sponsoringu społecznego, itp.

Powiat Dąbrowski corocznie wydatkuje środki przyznane przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, z przeznaczeniem w szczególności . na:

- dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej,
- dofinansowanie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnością,
- realizację programów takich jak „Program Wyrównywania Różnic Między Regionami” i „Program Aktywny Samorząd”,
- wsparcie osób z niepełnosprawnościami w zakresie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i komunikacyjnych oraz aktywizacji zawodowej.

Wdrażanie Strategii będzie finansowane również poprzez projekty współfinansowane z funduszy unijnych i krajowych, takich jak:

- Europejski Fundusz Społeczny

- programy krajowe Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz innych resortów wspierających rozwój społeczny.

Planowanie i wykorzystanie środków finansowych będzie odbywać się zgodnie z przepisami prawa oraz zasadami efektywnego i racjonalnego gospodarowania finansami publicznymi. W budżecie powiatu środki na realizację zadań wynikających ze Strategii będą corocznie uwzględniane w odpowiednich działach klasyfikacji budżetowej.

Cel strategiczny	Rok 2026	Rok 2027	Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030
I. Wzmacnianie aktywności i samodzielności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.	3.955.239	3.970.000	3.990.000	4.010.000	4.030.000
II. Rozwój i doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz osób usamodzielnianych w pieczy zastępczej.	900.000	910.000	920.000	930.000	940.000
III. Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ograniczenie skali tego zjawiska.	68.000	70.000	72.000	74.000	76.000
IV. Wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzin poprzez zapobieganie dysfunkcjom wychowawczym i wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży.	1.000	1.300	1.600	1.900	2.100
V. Podnoszenie jakości i profesjonalizacji usług świadczonych w systemie pomocy społecznej.	3.000	3.300	3.600	3.900	4.100

Zakończenie

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Dąbrowskiego na lata 2026–2030 stanowi kompleksowy dokument planistyczny, wyznaczający kierunki działań w obszarze polityki społecznej, integracji oraz wsparcia mieszkańców powiatu. Realizacja Strategii wymaga zaangażowania wielu podmiotów – instytucji publicznych, samorządów, organizacji pozarządowych, służb społecznych, instytucji edukacyjnych, zdrowotnych oraz środowiska lokalnego. Kluczowym elementem powodzenia jej wdrażania będzie współpraca międzysektorowa oraz partnerskie podejście do rozwiązywania problemów społecznych, oparte na dialogu, zaufaniu i wspólnym działaniu na rzecz dobra wspólnego. Strategia zakłada systematyczne monitorowanie i ocenę realizowanych działań, co pozwoli na bieżące reagowanie na zmieniające się potrzeby społeczne i warunki społeczno-gospodarcze.

Elastyczność tego dokumentu umożliwi jego aktualizację w przypadku pojawienia się nowych wyzwań i priorytetów, tak aby zachować jego aktualność i skuteczność.

Powiat Dąbrowski, poprzez konsekwentne wdrażanie założeń Strategii, dąży do budowania nowoczesnego, otwartego i solidarnego społeczeństwa lokalnego, w którym każdy mieszkaniec ma zapewnione warunki do godnego życia, rozwoju i pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Realizacja niniejszej Strategii będzie procesem długofalowym, wymagającym odpowiedzialności, współpracy oraz ciągłego zaangażowania wszystkich interesariuszy życia społecznego. Jej efektem ma być trwała poprawa jakości życia mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego oraz wzmocnienie potencjału społecznego i rozwojowego regionu.

Spis tabel:

Tabela 1. Stan ludność Powiatu Dąbrowskiego w latach 2014-2024.....	10
Tabela 2. Liczba rodzin i osób, którym udzielono pomocy społecznej w gminach Powiatu Dąbrowskiego w latach 2022-2024.....	20
Tabela 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Powiecie Dąbrowskim w latach 2022-2024 w odniesieniu do liczby ludności powiatu	20
Tabela 4. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z problemem ubóstwa w latach 2022-2024	21
Tabela 5. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z problemem sieroctwa w latach 2022-2024	22
Tabela 6. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z problemem bezdomności w latach 2022-2024	23
Tabela 7. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z ochroną macierzyństwa w latach 2022-2024	24
Tabela 8. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z problemem.....	25
Tabela 9. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z niepełnosprawnością w latach 2022-2024	26
Tabela 10. Liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych w latach 2022-2024.....	26
Tabela 11. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z długotrwałą lub ciężką chorobą w latach 2022-2024	28
Tabela 12. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	30
Tabela 13. Pomoc asystentów rodziny oraz liczba rodzin i dzieci objętych tą pomocą w latach 2022-2024	31
Tabela 14. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z przemocą domową chorobą w latach 2022-2024	32
Tabela 15. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z alkoholizmem	33
Tabela 16. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z trudnościami w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego w latach 2022-2024.....	34
Tabela 17. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku ze zdarzeniem losowym	35
Tabela 18. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku wystąpieniem sytuacji kryzysowej w latach 2022-2024.....	36
Tabela 19. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku wystąpieniem.....	37
Tabela 20. Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Zespołów Interdyscyplinarnych w latach 2022-2024	44
Tabela 21. Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Zespołów Interdyscyplinarnych w poszczególnych gminach Powiatu Dąbrowskiego w latach 2022-2024	45
Tabela 22. Liczba osób doświadczających przemocy domowej w Powiecie Dąbrowskim z podziałem na poszczególne rodzaje przemocy w latach 2022-2024.....	47
Tabela 23. Uniemożliwienie kontaktowania się osób stosujących przemoc domową z osobami doświadczającymi przemocy domowej w latach 2023-2024.....	48
Tabela 24. Liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową w latach 2022-2024	49

Tabela 25. Wiek dzieci pozostających w rodzinach zastępczych w latach 2022-2024.....	55
Tabela 26. Liczba dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu dąbrowskiego w latach 2022-2024.....	56
Tabela 27. Pomoc usamodzielniającym się wychowankom pieczy zastępczej.....	57
Tabela 28. Dofinansowanie Programu Aktywny Samorząd w latach 2022-2024.....	70
Tabela 29. Liczba mieszkańców i wydanych decyzji umieszczających w domach pomocy społecznej na terenie powiatu dąbrowskiego w latach 2022-2024	75
Tabela 30. Wsparcie udzielane przez PIK w Dąbrowie Tarnowskiej w latach 2022-2024.....	79
Tabela 31. Liczba mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego, które skorzystały z pomocy Tarnowskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w latach 2022-2024	80
Tabela 32. Działalność diagnostyczna Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Dąbrowie Tarnowskiej w latach 2022-2024	82
Tabela 33. Liczba pomocy psychologiczno-pedagogicznych w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Dąbrowie Tarnowskiej w latach 2022-2024.....	83
Tabela 34. Wydane orzeczenia w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Dąbrowie Tarnowskiej w latach 2022-2024	84
Tabela 35. Liczba uczniów według stanu na 30 września 2024 roku	86
Tabela 36. Placówki edukacyjne dla osób z niepełnosprawnością na terenie powiatu dąbrowskiego (2024r.).....	87
Tabela 37. Współpraca Powiatu Dąbrowskiego z organizacjami pozarządowymi w latach 2022-2024.....	91

Spis wykresów:

Wykres 1. Linia trendu stanu ludności Powiatu Dąbrowskiego w latach 2014-2024.....	11
Wykres 2. Stan ludności według płci w Powiecie Dąbrowskim w latach 1995-2024	11
Wykres 3. Ruch naturalny w Powiecie Dąbrowskim w 2024 roku.....	12
Wykres 4. Przyczyny zgonów w Powiecie Dąbrowskim w latach 2022-2024	13
Wykres 5. Prognozowana populacja – Powiat Dąbrowski w latach 2025-2050.....	14
Wykres 6. Piramida wieku mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego w 2023	14
Wykres 7. Stan cywilny (ludność w wieku 15+ lat) – Powiat Dąbrowski	15
Wykres 8. Małżeństwa i rozwody na 1000 ludności w Powiecie Dąbrowskim w latach 2002-2023	15
Wykres 9. Liczba małżeństw zawartych w Powiecie Dąbrowskim w latach 1995-2023	16
Wykres 10. Liczba mieszkań w Powiecie Dąbrowskim latach 1995-2023.....	16
Wykres 11. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Powiecie Dąbrowskim na tle województwa i kraju w latach 2004-2024.....	17
Wykres 12. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN) w Powiecie Dąbrowskim w latach 2002-2023	18
Wykres 13. Powody przyznawania pomocy społecznej w Powiecie Dąbrowskim w latach 2022-2024.....	38
Wykres 14. Poziom bezrobocia w Powiecie Dąbrowskim w 2024 roku.....	39
Wykres 15. Napływ i odpływ osób bezrobotnych w 2024 roku	40
Wykres 16. Struktura bezrobotnych według wykształcenia w latach 2023-2024.....	41

Wykres 17. Struktura osób bezrobotnych według wieku w latach 2023-2024	42
Wykres 18. Przestępstwa stwierdzone w Powiecie Dąbrowskim w latach 2012-2023.....	51
Wykres 19. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w Powiecie Dąbrowskim w latach 2012-2023	51
Wykres 20. Wypadki drogowe w Powiecie Dąbrowskim w latach 2010-2024	52
Wykres 21. Liczba rodzin zastępczych w latach 2022 – 2024 w podziale na typy rodzin zastępczych.....	54
Wykres 22. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych w latach 2022-2024 w podziale na typy rodzin zastępczych	54
Wykres 23. Liczba wydanych przez PZON w Dąbrowie Tarnowskiej orzeczeń ustalających stopień niepełnosprawności (osoby po 16 r.ż.) w latach 2020-2024.....	59
Wykres 24. Liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16 r.ż.	59
Wykres 25. Liczba wydanych przez PZON w Dąbrowie Tarnowskiej orzeczeń dla osób poniżej 16 r.ż. w latach 2020-2024	60
Wykres 26. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności w latach 2022-2024	61
Wykres 27. Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych w latach 2022-2024	63
Wykres 28. Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, technicznych.....	65
Wykres 29. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne	66
Wykres 30. Rehabilitacja zawodowa finansowana ze środków PFRON w latach 2022-2024	68

Spis rysunków:

Rysunek 1. Położenie Powiatu Dąbrowskiego na mapie Województwa Małopolskiego.....	9
Rysunek 2. Podział administracyjny Powiatu Dąbrowskiego	9